

Finansijski izvještaji za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2021. godine i Izvještaj nezavisnog revizora

Nova Banka a.d. Banja Luka

Sadržaj:

Izvještaj nezavisnog revizora.....	1 - 4
Finansijski izvještaji:	
Izvještaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu.....	5
Izvještaj o finansijskoj poziciji.....	6
Izvještaj o promjenama na kapitalu.....	7
Izvještaj o tokovima gotovine.....	8
Napomene uz finansijske izvještaje.....	9 - 113

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Nadzornom odboru i akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Nove banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Banka"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine, i bilans uspjeha, izvještaj o ostalim dobitcima i gubicima perioda, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum i napomena uz finansijske izvještaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2021. godine i njenu finansijsku uspješnost, te njene novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke Republike Srbije.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MrevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja Banke u Republici Srbiji i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Društva na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine revidirao je drugi revizor, u čijem je Izvještaju od 03. marta 2021. godine izraženo nemodifikovano mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima.

Ključna pitanja revizije	Revizijski pristup
Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja od komitenata	
– očekivani kreditni gubici	
Kao što je navedeno u napomeni 19 Banka je iskazala kredite i potraživanja od komitenata u bruto iznosu od 1.533.496 hiljada KM, i ukupne očekivane kreditne gubitke u iznosu od 82.968 hiljada KM.	Na osnovu procjene rizika, testirali smo obračun očekivanih kreditnih gubitaka i primjenu Metodologije koju Banka koristi i usaglašenosti iste sa zahtjevima MSFI 9 i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, kao i prepostavki koje su korištene za izradu metodologije.
Banka od 01. januara 2020. godine primjenjuje Metodologiju za izračunavanje umanjenja vrijednosti za očekivane gubitke u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka propisanu od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske u daljem tekstu („Metodologija“) opisana u Napomeni 3.10.	U okviru revizorskog tima, bio je uključen ekspert za ocjenu Metodologije koju Banka koristi i usaglašenosti iste sa zahtjevima MSFI 9 propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske.
S obzirom da obračun umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtijeva upotrebu složenih i kompleksnih modela i procjenu Uprave Banke, sam postupak utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen subjektivnoj procjeni Uprave Banke.	Stekli smo razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava Banke u procesu mjerena umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, uključujući korištene aplikacije i informacione alate tehnologije i pripadajuće interne kontrole.
Zbog kompleksnosti obračuna očekivanih kreditnih gubitaka i izloženosti subjektivnoj procjeni Uprave Banke, obračun umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja je odabran za ključno pitanje u reviziji finansijskih izvještaja za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine.	Procijenili smo i testirali dizajn, implementaciju i operativnu efikasnost ključnih kontrola za identifikaciju izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika. Procijenili smo i testirali kriterijume za faze (Stage-ove) u koje se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja.
Uprava Banka je dala više informacija u napomenama 3.10. Finansijski instrumenti – Priznavanje i odmjeravanje, 3.13 – Obezvređenje kredita i kreditnih plasmana bankama i komitentima, 14 Neto rashodi umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke, 19 – Krediti i dospjela potraživanja po kreditima i 38.2. Kreditni rizik.	Na bazi uzorka provjerili smo obračun koji je Banka izvršila za očekivane kreditne gubitke za kredite koji su obezvrijedeni na grupnoj osnovi.
	Na bazi uzorka testirali smo pojedinačno značajne kreditne izloženosti kako bismo procijenili rezervisanja za očekivane kreditne gubitke gdje je vršeno individualno umanjenje vrijednosti. Provjerili smo kriterije koji su bili osnov za određivanje da li je obezvređenje nastalo i da li su postojali uslovi za izračun na individualnoj osnovi. Na uzorku koji je testiran potvrdili smo kriterijume koje su bili osnov za individualnu procjenu, odnosno potvrdili smo da su promjene koje su nastale kod dužnika, adekvatno procijenjene. Na bazi uzorka provjerili smo kriterije za povećanje kreditnog rizika u vezi sa uticajem Covid -19.
	Razmatrali smo prepostavke Uprave, uključujući procjene budućih novčanih tokova, procjenu vrijednosti pripadajućih kolaterala i procjene nadoknadivosti istih.
	Procijenili smo modele koji se koriste za mjerjenje očekivanih kreditnih gubitaka, razumnost prepostavki, te potpunost i tačnost podataka koje je Banka koristila za procjenu umanjenja vrijednosti po kreditima koji imaju slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika. Na bazi uzorka testirali smo primjenu Odluke o minimalnim stopama.

Odgovornosti Uprave i Nadzornog odbora za finansijske izvještaje

Uprava Banke je odgovorna za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke Republike Srbije i za one interne kontrole za koje Uprava Banke utvrđuje da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale uslijed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Banka.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrol relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrol Banke;
- ocjenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenošći korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskem izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju

- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

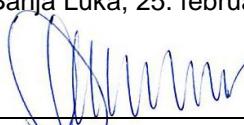
Mi komuniciramo sa Nadzornim odborom u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe obezbeđujemo Nadzornom odboru izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtijeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih Nadzornom odboru, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Nevena Milinković, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o.Banja Luka
Banja Luka, 25. februar 2022. godine

Aleksandar Džombić, PhD
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Milinković
Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

IZVJEŠTAJ O BILANS USPJEHA I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja se završila 31. decembar
(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	<i>2021. 000 BAM</i>	<i>2020. 000 BAM</i>
Prihodi od kamata	6	80.146	78.339
Rashodi od kamata	7	(17.031)	(17.602)
Neto prihodi od kamata		63.115	60.737
Prihodi od naknada i provizija	8	38.167	31.502
Rashodi od naknada i provizija	9	(17.456)	(13.165)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija		20.711	18.337
Neto prihod od kursnih razlika	10	5.050	3.870
Ostali operativni prihodi	11	6.247	5.698
Operativni i ostali rashodi	12	(51.757)	(52.185)
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	13	(6.549)	(12.587)
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezervisanja		36.817	23.870
Neto rashodi umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke	14	(12.113)	(10.655)
Dobit prije oporezivanja		24.704	13.215
Porez na dobit	15	(1.414)	(591)
Dobit tekuće godine		23.290	12.624
Ostali dobici i gubici u periodu, neto od poreza			
<i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>			
- Dobitak po osnovu promjene finansijske imovine po vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(1.953)	2.162
Ukupan rezultat za obračunski period		21.337	14.786
Zarada po akciji	31	0,13	0,09

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su usvojeni od strane Uprave Banke, dana 17. februara 2022. godine.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

Siniša Adžić
Predsjednik Uprave Banke

Jasna Zrilić
Član Uprave Banke

Tijana Pjević
Direktor sektora

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ POZICIJI

Na dan 31. decembra

(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	2021. 000 BAM	2020. 000 BAM
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	16	595.017	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	17	230.771	202.148
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	18a	16.008	39
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18b	12.472	11.418
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	18c	270.831	270.011
Plasmani drugim bankama		317	264
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	19	1.450.528	1.430.622
Materijalna imovina	20	46.106	51.984
- Nekretnine i oprema	20a	35.327	41.368
- Sredstva sa pravom korištenja	20b	5.802	8.169
- Investicione nekretnine	20c	4.977	2.447
Nematerijalna imovina	21	2.464	2.830
Sredstva stečena naplatom potraživanja	22	8.742	18.089
Ostala potraživanja i AVR	23	29.867	29.086
Odložena poreska sredstva	15	175	-
UKUPNA AKTIVA		2.663.298	2.317.301
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti komitenata	24	2.068.719	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	25	293.435	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	26	1.842	1.438
Rezervisanja za potencijalne obaveze	27	997	1.057
Ostale obaveze i PVR	28	44.969	42.101
Odložene poreske obaveze	15	368	502
Subordinirani dug (dopunski kapital)	29	37.600	37.600
Ukupno obaveze		2.447.930	2.133.270
Kapital			
Akcijski kapital		184.638	164.638
Emisiona premija		(10.000)	(6.930)
Rezerve iz dobiti		7.775	9.336
Revalorizacione rezerve		2.367	4.320
Neraspoređena dobit		30.588	12.667
Ukupan kapital		215.368	184.031
UKUPNA PASIVA		2.663.298	2.317.301
Vanbilansna evidencija	32	357.645	324.205

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Za godinu koja se završila 31. decembar

(U hiljadama BAM)

<i>u 000 BAM</i>	<i>Akcijski kapital - obične akcije</i>	<i>Emisiona premija</i>	<i>Rezerve iz dobiti</i>	<i>Neraspoređena dobit</i>	<i>Regulatorne rezerve za kreditne gubitke</i>	<i>Revalorizacione rezerve</i>	<i>Ukupno</i>
Stanje na dan 01.01.2020. godine	134.638	8.070	8.727	15.315	-	2.158	168.908
Prva primjena Odluke ABRS – početno stanje na dan 01. januar 2020. godine (napomena 2.1)	-	-	-	-	(14.663)	-	(14.663)
Raspored dobiti (napomena 30):							
- Emisija akcija (XXIII)	30.000	(15.000)	-	-	-	-	15.000
- Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	-	-	-	(14.663)	14.663	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	609	(609)	-	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	12.624	-	-	12.624
Ostali dobici i gubici u periodu, neto od poreza:							
- Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	2.123	2.123
- Ispravka vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	39	39
Stanje na dan 31.12.2020. godine	164.638	(6.930)	9.336	12.667	-	4.320	184.031
Stanje na dan 01.01.2021. godine	164.638	(6.930)	9.336	12.667	-	4.320	184.031
Raspored dobiti (napomena 30):							
- Emisija akcija (XXIV)	20.000	(10.000)	-	-	-	-	10.000
- Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	-	6.930	(1.943)	(4.987)	-	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	382	(382)	-	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	23.290	-	-	23.290
Ostali dobici i gubici u periodu, neto od poreza:							
- Gubitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	(1.954)	(1.954)
- Ispravke vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	1	1
Stanje na dan 31.12.2021. godine	184.638	(10.000)	7.775	30.588	-	2.367	215.368

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
Za godinu koja se završila 31. decembar
(U hiljadama BAM)

	2021. 000 BAM	2020. 000 BAM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	113.514	105.648
Isplate kamata	(13.195)	(12.959)
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani (glavnica i kamata)	1.668	1.400
Novčane isplate zaposlenima i dobavljačima	(57.990)	(53.356)
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	(22.963)	(84.489)
Depoziti klijenata	297.448	92.358
Plaćeni porez na dobit	(360)	(1.935)
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti	318.122	46.667
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kratkoročni plasmani finansijskim institucijama	(54)	1.716
Prilivi dividendi	113	119
Kupovina nematerijalne aktive	(507)	(1.222)
Kupovina materijalne aktive	(1.269)	(2.217)
Prodaja/kupovina drugih ulaganja	(18.842)	(34.632)
Neto novčana sredstva iz aktivnosti investiranja	(20.559)	(36.236)
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Primici od izdavanja akcija	10.000	15.000
Uzete pozajmice, neto (kreditne linije i subordinirani dug)	10.523	27.834
Isplata dividendi	-	-
Neto novčana sredstva iz aktivnosti finansiranja	20.523	42.834
Neto porast novčanih sredstava i novčanih ekvivalenta	318.086	53.265
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na početku perioda	503.390	446.255
Efekti promjene deviznih kurseva novčanih sredstava i novčanih ekvivalenta	5.050	3.870
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda – bruto	826.526	503.390
Ispravke vrijednosti na novčana redstva i novčane ekvivalente	(738)	(432)
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda – neto	825.788	502.958

Napomene na narednim stranicama čine sastavni
dio ovih finansijskih izvještaja

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Nova Banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana u oktobru 1992. godine i upisana u sudske registre rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-292/92, pod nazivom Eksim banka a.d. Bijeljina. Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-352/94 iz jula 1994. godine izvršena je promjena naziva Banke u Ekspor- import Banka a.d. Bijeljina, dok je rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-598/99 od 17. juna 1999. godine izvršen upis promjene naziva Banke u Nova banka a.d. Bijeljina. Banka je u 2007. godini rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci promijenila sjedište i posluje pod nazivom Nova banka a.d. Banja Luka.

U decembru 2002. godine, Skupština Banke je donijela odluku o statusnoj promjeni pripajanja Agroprom Banke a.d. Banja Luka, a od 01. januara 2003. godine Agroprom Banka a.d. Banja Luka posluje u sastavu Banke.

U 2021. godini većinski vlasnik Banke je preduzeće MG Mind doo sa 99,09% učešća u kapitalu (2020: 88,87%).

Početkom 2021. godine za predsjednika Uprave Banke izabran je Siniša Adžić, te su u vrijeme sačinjavanja ovog Izvještaja Upravu Banke činili predsjednik, Siniša Adžić i članovi Uprave Banke, Jasna Zrilić, Dejan Vukosavljević, Borislav Trampa i Nenad Nenadić. Na dan izdavanja izvještaja Nadzorni odbor, Upravu Banke i Odbor za reviziju čine sljedeći članovi:

Nadzorni odbor:

Goran Radanović	Predsjednik Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisani član
Ljupko Miletić	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	
Branko Krsmanović	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisani član
Miroslav Lazarević	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisani član
Avram Milenković	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisani član

Uprava:

Siniša Adžić	Predsjednik Uprave Banke	19.02.2021-31.12.2022.
Jasna Zrilić	Predsjednik Uprave Banke	14.12.2020-18.02.2021.
	Član Uprave Banke	19.02.2021-31.12.2022.
Dejan Vukosavljević	Član Uprave Banke	16.01.2020-31.12.2022.
Borislav Trampa	Član Uprave Banke	16.01.2020-31.12.2022.
Nenad Nenadić	Član Uprave Banke	29.03.2021-31.12.2022.

Odbor za reviziju:

Mile Banika	Predsjednik Odbora za reviziju	09.03.2021-18.06.2023.
Radmila Bajić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.
Aleksandra Grčić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje svih bankarskih poslova: depozitne poslove, kreditne poslove, garancijske poslove, poslove sa efektivom, devizne i mjenjačke poslove, emisione i depo-poslove, poslove platnog prometa, poslove posredovanja u trgovini hartijama od vrijednosti, kupovinu i naplatu potraživanja i druge bankarske i finansijske poslove u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske.

Sjedište Banke je u Ulici Kralja Alfonsa XIII broj 37 A, Banja Luka.

Banka posluje preko Centrale sa sjedištem u Banjoj Luci i trinaest filijala koje su locirane u Bijeljini, Banjoj Luci, Istočnom Sarajevu, Zvorniku, Brčkom, Trebinju, Doboju, Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Foči, Prijedoru i Mrkonjić Gradu i posebnog organizacionog dijela za trgovanje hartijama od vrijednosti – Broker Nova.

Poslovi Banke podijeljeni su po sektorima i samostalnim odjeljenjima.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je imala 686 radnika (31. decembra 2020. godine: 715 radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS donesenim na osnovu pomenutih zakona („ABRS“).

- Zakon o računovodstvu i reviziji RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno pomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
- Odluka o sistemu upravljanja u Banci;
- Odluka o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19;
- Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti;
- Odluka o izračunavanju kapitala banaka;
- Odluka o poslovanju banaka sa licima u posebnom odnosu sa bankom;
- Odluka o velikim izloženostima;
- Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- Odluka o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“) stupila je na snagu 1. januara 2020. godine rezultirala je određenim razlikama proisteklim iz izračuna umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u odnosu na zahtjeve MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ („MSFI 9“), kao i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (a čije vrednovanje je u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Banka je u skladu sa odredbama Odluke, na dan 31.12.2021. godine formirala veća umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 15.184 hiljade BAM u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat metodologije i modela Banke, internu razvijenih prema zahtjevima MSFI 9. Navedena razlika proizašla je iz sljedećih razloga:

- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 u iznosu od 2.832 hiljade BAM,
- primjene minimalnih stopa umanjenjenja vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 u iznosu od 1.817 hiljada BAM,
- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 25. Odlukom za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) u iznosu od 10.535 hiljada BAM, od čega se iznos od 4.559 hiljada BAM odnosi na izloženosti koje nisu obezbjeđene prihvatljivim kolateralom, iznos od 5.976 hiljada BAM na izloženosti koje su obezbjeđene prihvatljivim kolateralom. Banka ne priznaje kamatu za neprihodući portfolio po unwinding principu.

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD
(nastavak)**

2.1. Izjava o usaglašenosti (nastavak)

Prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u RS i zahtjeva za priznavanjem i mjerjenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja imale su za rezultat sljedeće efekte*:

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	14.475	21.884
Obaveze (napomena 28)	709	588
Kapital (napomena 30)	15.184	22.472

* Napomena: pozitivan iznos predstavlja povećanje vrijednosti, a negativan smanjenje vrijednosti

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), izuzev ako nije drugačije naznačeno u računovodstvenim politikama u nastavku. Istorinski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Banka uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Banka je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD
(nastavak)**

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u hiljadama Konvertibilnih maraka (BAM), ako nije drugačije navedeno. Konvertibilna marka predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Primjena novih i izmjene postojećih standarda, koji su stupili na snagu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Izmjene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerjenje“, MSFI 7 „Finansijski instrumenti: objavljivanja“, MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i MSFI 16 „Najmovi“ – Reforma referentne kamatne stope – faza 2 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021);
- Koncesije za iznajmljivanje u vezi sa COVID-19 nakon 30. juna 2021. (Izmjene MSFI 16) (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021);
- Reforma referentne kamatne stope, faza 2 (dopune MSFI 9, MRS 39, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16) (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021);

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u finansijskim izvještajima Banke.

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a još nisu u primjeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“, uključujući izmjene MSFI 17 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ – Prihodi prije namjeravane upotrebe (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),
- Izmjene MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“ – Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.);
- Izmjene MSFI 3 Poslovna spajanja“ – Reference na konceptualni okvir s izmjenama i dopunama MSFI 3 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),
- Izmjene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ – Produciranje privremenog izuzeća od primjene MSFI 9 (datum isteka privremenog izuzeća od MSFI 9 produžen je na godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28 „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate“ – Prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata i dalje izmjene i dopune (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vrijeme do okončanja istraživačkog projekta o kapitalnoj metodi),

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Primjena novih i izmjena postojećih standarda, koji su stupili na snagu

- Izmjene i dopune različitih standarda zbog „Poboljšanja MSFI-jeva (ciklus 2018.-2020.)“ koji proizilaze iz godišnjeg projekta poboljšanja MSFI-jeva (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41) prvenstveno radi uklanjanja nedosljednosti i pojašnjavanja formulacija (Izmjene MSFI 1, MSFI 9 i MRS 41 na snazi su za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.).

Banka je izabrala da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. Banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Banke u periodu inicijalne primjene.

2.5. Uporedne finansijske informacije

Zbog postizanja konzistentnosti prezentacije u tekućem izvještajnom periodu izvršene su određene reklasifikacije uporednih finansijskih informacija za 2020. godinu. Navedene reklasifikacije nemaju uticaja na neto rezultat, ukupnu aktivan i ukupni kapital Banke.

Reklasifikacije su prikazane u sljedećoj tabeli:

Napomena	Naziv napomene	Stavka	Iznos
Napomena 6	Prihod od kamata	Prihod od diskonta na otkupljena potraživanja	1.391
Napomena 6	Prihod od kamata	Prihod od naplaćenih potraživanja	1.362
Napomena 11	Ostali operativni prihodi	Prihod od diskonta na otkupljena potraživanja	(1.391)
Napomena 11	Ostali operativni prihodi	Prihod od naplaćenih potraživanja po osnovu kamata	(1.362)
Napomena 19	Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	Kratkoročna otkupljena potraživanja	(1.827)
Napomena 23	Ostala potraživanja i AVR	Kratkoročna otkupljena potraživanja	1.827

Prihod od naplaćenih potraživanja po osnovu kamata se odnosi na naplaćene kamate po kreditima koji su klasifikovani u nivo kreditno rizika 3 i koje se vanbilansno evidentiraju.

Uporedne podatke čine finansijski izvještaji Banke na dan 31. decembar 2020. godine i za godinu koja se završila na taj dan.

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD
(nastavak)**

2.6. Stalnost poslovanja

Uprava Banke je procijenila sposobnost Banke da nastavi poslovanje u skladu sa "going concern" principom i zadovoljni su što Banka raspolaže sa resursima da nastavi poslovanja u doglednoj budućnosti. U toku 2021. godine Banka nije imala problema sa likvidnošću i sve svoje obaveze je izvršavala u predviđenim rokovima. Osim toga, rukovodstvo nije svjesno bilo kakve materijalne neizvjesnosti koje bi mogle da dovedu do značajne sumnje na sposobnost Banke da nastavi poslovanje. Zbog toga, finansijski izvještaji su izrađeni u skladu sa "going concern" principom.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je imala koeficijent adekvatnosti kapitala od 16,26%.

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

Pojava pandemije Covid-19 pokrenula je globalnu zdravstvenu krizu i veliki uticaj na globalnu ekonomiju zbog masovnih mjera zaključavanja, ograničenja putovanja, trgovine i drugih mjera. U pogledu makroekonomskih i geopolitičkih rizika, pandemija Covid-19 je promijenila fokus širom svijeta prema svjetskim i državnim naporima i mjerama za rješavanje ove krize. To je imalo uticaja na ubrzanje masovne digitalizacije finansijskih institucija i pomak ka novom operativnom modelu s udaljenijim / mrežnim kanalima za pružanje usluga klijentima.

Izgledi za normalizaciju pandemije u smislu njegovog vremenskog toka i dalje evolucije ostaju vrlo neizvjesni, kao i veličine ekonomskog pada.

Na globalni ekonomski pad mogu dodatno uticati potencijalni novi krugovi opštih blokada koje bi neke države mogле izazvati širom svijeta, uz rizik dodatnog usporavanja očekivanog oporavka.

Nova banka a.d. Banja Luka je od samog početka uvela preventivne mjere za suočavanje sa vanrednom situacijom Covod-19, uključujući dodatne analize kao i pojačano praćenje rizika kroz praćenje i upravljanje situacijom u svim aspektima svog rizičnog profila.

Ubrzo po izbijanju pandemije Covid-19, ABRS je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 koje se odnose na:

- odobravanje olakšica klijentima banke koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim efektima,
- posebna pravila koje se odnose na upravljanje kreditnim rizikom, koje banka primjenjuje u slučaju da odobri posebne mjere klijentu i
- mjere sa ciljem očuvanja kapitala banke.

Odmah po donošenju Odluke o privremenim mjerama od strane ABRS, Banka je donijela Program posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 na osnovu kojeg je svojim klijentima odobravala propisane olakšice u cilju prevazilaženja problema i poteškoća u redovnom servisranju kreditnih obaveza, te je nastojala da preduzme sve što je u njenoj moći u cilju preduzimanja mjera za održavanje stabilnosti ekonomskog stanja, stabilnosti bankarskog sektora.

Banka je na osnovu mjera koje su donijete Programom posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 kao moguće olakšice, za svakog klijenta, za koga je utvrđeno da je pretrprivo posljedice pojave virusnog oboljenja Covid-19, pripremila odgovarajući modalitet postupanja (primjereni modalitet - posebna mjera ili kombinacija posebnih mjera) na osnovu kojih je klijentima olakšano da prevaziđu ekonomske poteškoće.

Odluka Agencije za bankarstvo Republike Srpske o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 u više iteracija je mijenjana, te prema posljednjim izmjenama Odluke iz decembra mjeseca 2021. godine bankama je dozvoljeno da posebne mjerne u vidu grejs perioda i produženja roka dospijeća kredita sa jednokratnim dospijećem, uključujući i revolving kredite i prekoračenja po transakcionim računima mogu odobriti klijentima najduže do 31.03.2022. godine.

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD
(nastavak)**

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

Sljedeće tabele prikazuje ukupan nivo kredita za koje su odobrene posebne mjere, sa stanjem na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine raspoređenih po nivoima na dan odobrenja posebne mjere:

- **31. decembar 2021. godine:**

OPIS	(u 000 BAM)					
	Krediti u nivou kreditnog rizika 1 na dan odobrenja posebne mjere		Krediti u nivou kreditnog rizika 2 na dan odobrenja posebne mjere		Krediti u nivou kreditnog rizika 3 na dan odobrenja posebne mjere	
	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL
Ukupni krediti pravna lica	162.744	4.889	17.711	1.418	3.005	461
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	6.402	149	-	-	25	4
B - Vađenje ruda i kamena	55	-	-	-	-	-
C - Prerađivačka industrija	28.861	1.612	9.124	605	-	-
D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	16.972	59	-	-	-	-
E - Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	1.725	13	-	-	-	-
F - Građevinarstvo	4.142	532	5.140	537	-	-
G - Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	41.931	553	678	76	24	14
H - Saobraćaj i skladištenje	10.908	1.182	391	45	-	-
I - Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	19.914	619	55	-	-	-
J - Informacije i komunikacije	-	-	-	-	-	-
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.530	13	-	-	-	-
L - Poslovanje nekretninama	417	2	-	-	-	-
M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.318	33	-	-	2.956	443
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	4.538	25	-	-	-	-
O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	18.022	45	941	85	-	-
P - Obrazovanje	900	45	7	1	-	-
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	2.788	4	-	-	-	-
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	1.319	3	1.375	69	-	-
S - Ostale uslužne djelatnosti	2	-	-	-	-	-
T - Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	-	-	-	-	-	-
U - Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	-	-	-	-	-	-
Ukupni krediti stanovništva	18.787	768	6.092	901	1.900	659
Opšta potrošnja	11.213	520	4.794	828	382	201
Stambena izgradnja	5.016	77	1.250	58	210	161
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	2.558	171	48	15	1.308	297
Ukupni krediti	181.531	5.657	23.803	2.319	4.905	1.120

Na posmatrani datum ukupno 210.239 hiljada BAM kredita je imalo ili ima posebnu mjeru. Od toga, 141.210 hiljada BAM bruto kredita je bilo u stage S1, 58.687 hiljada BAM u stage 2, dok je 10.342 hiljade BAM bilo u stage 3. U odnosu na 31.12.2020. godine, sa 31.12.2021. godine smanjeno je stanje bruto kredita koji su imali posebne mjere u iznosu od 60.886 hiljada BAM uslijed zatvaranja potraživanja.

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD
(nastavak)**

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

- **31. decembar 2020. godine:**

OPIS	Krediti u nivou kreditnog rizika 1 na dan odobrenja posebne mjere		Krediti u nivou kreditnog rizika 2 na dan odobrenja posebne mjere		Krediti u nivou kreditnog rizika 3 na dan odobrenja posebne mjere		(u 000 BAM)
	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	
Ukupni krediti pravna lica	224.468	1.746	15.757	1.243	71	28	
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	14.425	131	-	-	8	5	
B - Vađenje ruda i kamena	75	-	-	-	-	-	
C - Prerađivačka industrija	31.249	408	11.846	881	-	-	
D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	35.119	156	-	-	-	-	
E - Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	2.638	13	-	-	-	-	
F - Građevinarstvo	9.634	313	9	-	-	-	
G - Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	53.035	272	472	69	38	16	
H - Saobraćaj i skladištenje	12.441	111	732	88	-	-	
I - Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	21.024	105	119	16	25	7	
J - Informacije i komunikacije	859	43	-	-	-	-	
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	8.295	41	-	-	-	-	
L - Poslovanje nekretninama	603	3	-	-	-	-	
M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.638	22	-	-	-	-	
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5.122	26	-	-	-	-	
O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	20.363	51	1.161	116	-	-	
P - Obrazovanje	1.278	6	17	1	-	-	
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	5.133	37	-	-	-	-	
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	1.529	8	1.401	72	-	-	
S - Ostale uslužne djelatnosti	8	-	-	-	-	-	
T - Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	-	-	-	-	-	-	
U - Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	-	-	-	-	-	-	
Ukupni krediti stanovništva	24.103	444	5.999	447	723	322	
Opšta potrošnja	14.857	293	4.291	379	463	199	
Stambena izgradnja	5.353	63	1.636	64	219	106	
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	3.893	88	72	4	41	17	
Ukupni krediti	248.571	2.190	21.756	1.690	794	350	

Na dan 31. decembra 2020. godine ukupno 241.331 hiljada BAM bruto kredita je bilo u stage S1, 23.883 hiljada BAM u stage 2, dok je 5.907 hiljada BAM bilo u stage 3.

Detaljnije informacije o efektima pandemije Covid-19 na poslovanje Banke i rasporedom bruto iznosa kredita po stage-vima na dan 31. decembra 2020. godine (sve odobrene mjere i aktivne mjere) date su u poglavљу: Upravljanje rizicima (napomena 38).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskonтуje budуće gotovinske isplate, ili primanja tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva, ili obaveze, ili prema potrebi u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva, ili finansijske obaveze. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje budуće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata, ali ne uzimajući u obzir budуće kreditne gubitke koji mogu nastati.

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivan i kamatonosnu pasivu, evidentiraju se u bilansu uspjeha u periodu na koji se odnose u skladu sa načelom uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionih odnosa koji su definisani ugovorom Banke i komitenta.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve naknade i provizije koje su plaćene ili primljene, a koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcione troškove i sve druge premije ili diskonte.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda od kamate, obračunava se i naplaćuje jednokratno unaprijed, razgraničava se i diskonтуje tokom perioda trajanja kredita.

Priznavanje prihoda od kamata koje se odnose na neobvezvrijedene plasmane i čija je naplata izvjesna vrši se u potpunosti. Priznavanje prihoda od kamata na plasmane koji su klasifikovani kao sporni ili nenaplativi ili za koje je pokrenut postupak naplate kod suda, vrši se primjenom efektivne kamatne stope na neto vrijednost ovih plasmana. Banka nastavlja obračun kamate u cilju evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na prihode od kamata već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke. Prihod od ovih naplaćenih potraživanja po osnovu kamata priznaje se u momentu naplate.

3.2 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi naknada i provizija, izuzev onih koje predstavljaju sastavni dio efektivne kamatne stope, nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, odnosno kada je usluga pružena.

Naknade i provizije uglavnom obuhvataju naknade od poslova unutrašnjeg i ino platnog prometa, kartičnog poslovanja, izdavanja garancija i akreditiva, davanja kredita (prijevremena otplata, monitoring), mjenjačkih poslova, usluga brokerskih i depozitnih poslova i drugih usluga koje Banka pruža.

Prihodi od naknada za odobravanje garancija i drugih potencijalnih obaveza razgraničavaju se saglasno periodu trajanja i priznaju u bilansu uspjeha srazmjerno vremenu trajanja.

3.3 Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izvještaje Banke evidentirane su u valuti primarnog ekonomskog okruženja (funkcionalnoj valuti). Finansijski izvještaji prikazani su u hiljadama konvertibilnih maraka (BAM), koja je izvještajna i funkcionalna valuta Banke.

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u BAM po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u BAM po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja koje su iskazane u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika i objelodanjeni su u okviru pozicije neto prihoda/rashoda od kursnih razlika

(Napomena 10).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3 Preračunavanje stranih valuta (nastavak)

Plasmani u BAM sa ugovorenom valutnom klauzulom u EUR-ima, nisu izloženi deviznom riziku, jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, te shodno tome Banka nema prihode i rashode koji bi nastali prilikom preračunavanja sredstava korišćenjem ugovorene klauzule. Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka nema plasmane u BAM sa valutnom klauzulom u drugoj valuti izuzev EUR-a.

3.4 Prihod od dividendi

Prihodi od dividendi po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica i po osnovu učešća u kapitalu drugih pravnih lica, priznaju se u prihod od dividendi u momentu priliva ekonomske koristi od dividendi. Dividende su prikazane u okviru pozicije „ostali operativni prihodi“.

3.5 Prihodi i rashodi po osnovu hartija od vrijednosti

Neto prihodi od trgovanja obuhvataju dobitke umanjene za gubitke proistekle iz trgovanja finansijskim sredstvima i obavezama uključujući i sve promjene po „fer vrijednosti“ i kursne razlike.

Dobici i gubici po osnovu promjene amortizovane vrijednosti hartija od vrijednosti koje se drže radi trgovanja priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

Nerealizovani dobici i gubici po osnovu hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat se knjiže na teret kapitala u okviru revalorizacionih rezervi, umanjenih za odgovarajući porez na dobit, dok se investicija ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta investicija nije obezvrijedena prilikom realizovanja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, akumulirani nerealizovani dobitak ili gubitak se transferiše na „neto dobitak ili gubitak perioda“.

3.6 Porez na dobit

3.6.1 Tekući porez na dobit

Oporezivanje dobiti se vrši u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, propisima Federacije Bosne i Hercegovine i propisima Brčko Distrikta, obzirom da Banka ostvaruje dobit iz poslovanja u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mjesecnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primjenjuje propisana stopa poreza na dobit od 10% utvrđuje se poreskim bilansom Banke. Poreska osnovica obuhvata dobitak iz bilansa uspjeha usklađen za određene rashode i prihode, saglasno poreskim propisima i može biti umanjena za određene poreske olakšice. Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3.6.2 Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove vrijednosti za svrhe oporezivanja. Trenutno važeća poreska stopa na dan bilansa stanja je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja “goodwill-a” ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

ulaganjima, gdje se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvjesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Porez na dobit (nastavak)

3.6.3 Odloženi porezi (nastavak)

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, prenešeni neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mjere do koje je izvjesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrijednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izvještajni datum i umanjuje do mjere do koje više nije izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrijednost ili dio vrijednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata, procjenjuju se na svaki izvještajni datum i priznaju do mjere do koje je postalo izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom zvaničnih poreskih stopa u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno izmirenja odloženih poreskih obaveza.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi, i uključeni su u neto dobitak/gubitak perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

3.7 Primanja zaposlenih

3.7.1 Kratkoročne naknade zaposlenima

Kratkoročne naknade zaposlenima obuhvataju zarade i doprinose za socijalno osiguranje i priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastali.

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka nema drugih obaveza plaćanja nakon uplate doprinosa.

3.7.2 Ostala primanja zaposlenih

U skladu sa Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom, Granskim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu Banke, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Pravo na ove naknade je uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja. Rezervisanja za otpremnine se procjenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara i predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Rezervisanja za otpremnine se prikazuju u bilansu stanja u okviru pozicije Rezervisanja za potencijalne obaveze (napomena 27) i zasnivaju se na aktuarskim izvještajima koji se koriste samo za tu namjenu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani u bilansu stanja i izvještaju o tokovima gotovine obuhvataju gotovinu u blagajni u domaćoj i stranoj valuti, novčana sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine iznad iznosa obavezne rezerve, depozite po viđenju kod ostalih banaka i depozite kod banaka oročene na period do 30 dana.

3.9 Obavezna rezerva kod Centralne banke

Obavezna rezerva kod Centralne banke je prikazana posebno i predstavlja iznos sredstava koji Banka mora ostvariti u toku svake dekade kao prosječno dnevno stanje na računu rezerve. Prosječno dnevno stanje se utvrđuje na osnovu propisanih procenata od prosječnog dnevnog stanja odgovarajuće vrste depozita u prethodnoj dekadi.

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje

MSFI 9 od 01.01.2018. godine zamjenjuje MRS 39, koji je do 31. decembra 2017. godine regulisao klasifikaciju i mjerjenje finansijskih instrumenata. MSFI 9 je podijeljen u tri različita područja: klasifikacije i mjerjenja finansijskih instrumenata, umanjenja vrijednosti i računovodstva zaštite. Kao što je navedeno u Napomeni 2.1 Izjava o usklađenosti Agencija za bankarstvo RS je usvojila Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja je stupila na snagu 1. januara 2020. godine, te koje nalaže primjenu određenih razlika u umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u odnosu na zahtjeve MSFI 9.

U vezi sa prvim područjem, MSFI 9 predviđa da se klasifikacija finansijske imovine određuje, s jedne strane, obilježjima pripadajućih ugovornih novčanih tokova, a s druge strane namjerom upravljanja (poslovni model) finansijskim instrumentom.

Finansijska se imovina, prema MSFI 9, može klasifikovati u tri kategorije:

- a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku,
- b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (za dužničke instrumente rezerv se prenosi na bilans uspjeha u slučaju prestanka priznavanja instrumenta), te
- c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Banka vrši klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijska imovina se može klasifikovati u prve dvije kategorije i vrednovati po amortizacionom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat samo ako se dokaže da ista dovodi do novčanih tokova koji su isključivo otplate glavnice i kamata (tzv. "solely payment of principal and interest" – "SPPI test"). Vlasničke hartije od vrijednosti uvek se klasifikuju u treću kategoriju i vrednuju se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju da subjekt odabere (neopozivo, u trenutku početnog upisa) akcije koje se ne drže u svrhu trgovanja, klasifikovati po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Vezano za klasifikaciju i vrednovanje finansijskih obaveza, ne uvode se značajne promjene u odnosu na sadašnji standard.

Finansijska sredstva se inicialno vrednuju po fer vrijednosti (uglavnom jednakom iznosu koji se plati ili primi) korigovanoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev finansijskih sredstava i obaveza koje su vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na redovan način priznaje se primjenom obračuna na datum kada je sredstvo isporučeno drugoj ugovorenoj strani.

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja intrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se mogu netirati i prikazati u neto iznosu u bilansu stanja, ako i samo ako Banka ima zakonsko pravo prebijanja priznatih iznosa sredstava i obaveza i ukoliko namjerava da izvrši izmirenje u neto iznosu ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

U vezi sa umanjenjem vrijednosti, za instrumente koji se vrednuju po amortizacionom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (koji nisu vlasnički instrumenti), uvodi se model zasnovan na konceptu očekivanih gubitaka, sa ciljem da se brže prepoznaju gubici. MSFI 9 zahtijeva da se očekivani gubici knjiže na nivou očekivanih gubitaka u sljedećih 12 mjeseci (Nivo kreditnog rizika – 'Stage 1') od početnog priznavanja finansijskog instrumenta. Vremenski horizont za izračunavanje očekivanog gubitka postaje, umjesto toga, cijeli preostali život imovine koja je predmetom vrednovanja, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio "značajno" pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na početna mjerena (Nivo kreditnog rizika –'Stage 2') ili u slučaju da je imovina djelimično ili potpuno nenadoknadiva (Nivo kreditnog rizika – 'Stage 3'). Detaljnije, uvođenje novih propisa za umanjenje vrijednosti uključuje:

- Alokaciju prihodujuće finansijske imovine u različite nivoe kreditnog rizika ('staging'), kojima odgovaraju umanjenje vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom idućih 12 mjeseci (tzv. Nivo 1 – 'Stage 1') ili na očekivanim gubicima za cijelokupni preostali vijek trajanja instrumenta (tzv. Nivo 2 – 'Stage 2'), u prisutnosti značajnog povećanja kreditnog rizika;
- Alokaciju djelimično ili potpuno nenadoknadive finansijske imovine u tzv. Nivo 3 – 'Stage 3', uvijek s umanjenjem vrijednosti baziranim na očekivanim gubicima tokom cijelog vijeka trajanja instrumenta;
- Uključivanje u izračun očekivanih kreditnih gubitaka ('ECL - Expected Credit Losses') procjena povezanih sa očekivanim budućim promjenama makroekonomskog okruženja.

a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku

Finansijska imovina vrednovana po amortizovanoj vrijednosti je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčаниh tokova,
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Banka finansijske obaveze klasificuje kao po amortizovanoj vrijednosti, izuzev za:

1. finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se kao takve, uključujući i derivate koji su obaveze, trebaju naknadno mjeriti po fer vrijednosti.
2. finansijske obaveze koje nastaju kada prenos finansijske imovine ne ispunjava uslove za prestanak priznavanja ili kada se primjenjuje pristup neprekidnog učestvovanja.
3. ugovor o finansijskoj garanciji, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
 - iznosa rezervisanja za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
 - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
4. obaveze kojima se osiguravaju zajmovi po kamatnim stopama koje su niže od tržišnih, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
 - iznosa rezervisanja za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
 - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
5. nepredviđene naknade koje se naknadno mijere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat

Finansijska imovina vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine i
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI) je:

- i. Dužnički instrumenti koji se drže u poslovnom modelu radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prodaje (HtCoS) i novčani tokovi predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja predstavlja vremensku vrijednost novca (SPPI), a za koje nije odabrana opcija fer vrednovanja kroz bilans uspjeha;
- ii. Vlasnički instrumenti za koje je odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI).

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Pri početnom priznavanju može se napraviti neopozivi izbor za priznavanje vlasničkog instrumenta (za svaki pojedini instrument) prema FVtOCI opciji. Ova se opcija odnosi samo na instrumente koji se ne drže radi trgovanja i nisu derivativni instrumenti.

Većina dobitaka i gubitaka od ulaganja u vlasničke instrumente za koje je odabrana FVtOCI opcija biće priznata u ostali ukupni rezultat (OCI). Dividende se priznaju u bilansu uspjeha, osim ako predstavljaju povrat dijela troška ulaganja u taj instrument.

Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti priznati u OCI nikada se neće reklassifikovati, odnosno prebaciti iz Ostalog ukupnog rezultatatu bilans uspjeha, pa čak niti nakon prestanka priznavanja instrumenta po kojem su nastale. Rezerve u kapitalu nastale vrednovanjem ovih instrumenata (FVtOCI kapitalne rezerve) mogu se prenijeti na drugu komponentu kapitala.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Fer vrijednost kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit FVtOCI je klasifikacija za instrumente za koje postoji dvostruki poslovni model, tj. ciljevi poslovnog modela se postižu kako se novčana sredstva prikupljaju naplatom ugovornog novčanog toka, ali i putem prodaje finansijske imovine. Karakteristike ugovornih novčanih tokova instrumenata ove kategorije i dalje moraju biti isključivo naplate glavnice i kamata (SPPI CF).

Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata klasifikovanih kao FVtOCI priznaju se u Ostali ukupni rezultat (OCI). Svi prihodi od kamata, dobici i gubici od kursnih razlika i umanjenja vrijednosti priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekat promjene kreditnog rizika izdavaoca tog finansijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVtOCI potrebno je procijeniti i iskazati umanjenje vrijednosti, odnosno rezervisanja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezervisanja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u bilansu uspjeha, dok je iznos umanjenja vrijednosti već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostalom ukupnom rezultatu. Umanjenje vrijednosti priznaje se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskoj poziciji. Iznosi koji se priznaju u bilansu uspjeha na ime promjene rezervisanja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u bilansu uspjeha da je imovina mjerena po amortizacionom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u OCI-u u punom se iznosu reklassificuju u bilans uspjeha nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Banka će svu drugu finansijsku imovinu mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha osim ako nije vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti preko ostalog ukupnog rezultata. Međutim, Banka može napraviti neopozivi izbor pri početnom priznavanju za određena ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti ako na taj način uklanja ili značajno smanjuje nedosljednost u mjerenu i priznavanju koja bi inače nastala mjerljem imovine ili obaveza ili priznavanje dobitaka i gubitaka od imovine i obaveza po različitim osnovama.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha kod kojih se transakcioni troškovi priznaju kroz trošak u bilansu uspjeha.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVtPL) je:

1. Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja, odnosno ne drži se u poslovnim modelima prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje (engl. NonHtC, NonHtCoS);
2. Dužnički instrumenti čiji novčani tokovi ne predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja prestavlja vremensku vrijednost novca (engl NonSPPI CF);
3. Vlasnički instrumenti za koje nije odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
4. Derivativni instrumenti.

Dobit ili gubitak po finansijskoj imovini ili finansijskoj obavezi mjerenoj po fer vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha, osim u sljedećim slučajevima:

1. ako je ta dobit ili gubitak dio odnosa zaštite od rizika (engl. Hedge Relationship);
2. ako je riječ o ulaganju u vlasnički instrument i ako je subjekt odlučio prezentovati dobit i gubitke od tog ulaganja u ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
3. ako je finansijska obaveza određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i ako se efekti promjena vlastitog kreditnog rizika obaveze moraju prezentovati u ostalom ukupnom rezultatu.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Sva ulaganja u vlasničke instrumente i ugovori o tim instrumentima moraju se mjeriti po fer vrijednosti. Međutim, u ograničenim okolnostima trošak sticanja može biti i odgovarajuća procjena fer vrijednosti za potrebe naknadnog mjerjenja. To može biti slučaj ako za mjerjenje fer vrijednosti nije dostupno dovoljno novijih podataka ili ako je na raspolaganju širok raspon mogućih mjerjenja fer vrijednosti i trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti u okviru tog raspona.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (nastavak)**

Pokazatelji koji ukazuju na to da trošak možda ne odražava fer vrijednost uključuju:

1. znatnu promjenu uspješnosti subjekta u koji se ulaže u poređenju sa proračunima, planovima ili ključnim etapama;
2. promjene očekivanja o ostvarenju ključnih etapa u razvoju tehničkog proizvoda primaoca ulaganja;
3. znatnu promjenu na tržištu u pogledu vlasničkog kapitala subjekta u koji se ulaže, njegovih proizvoda ili mogućih proizvoda;
4. znatnu promjenu u globalnoj privredi ili privrednom okruženju u kojem posluje subjekt u koji se ulaže;
5. znatnu promjenu uspješnosti uporedivih subjekata ili vrednovanja u okviru ukupnog tržišta;
6. unutrašnja pitanja primaoca ulaganja, kao što su prevare, poslovni sporovi, sudske postupke, promjene rukovodstva ili strategije;
7. dokaze iz vanjskih transakcija povezanih s vlasničkim kapitalom primaoca ulaganja, samog primaoca ulaganja (kao što je svježe izdanje vlasničkog kapitala) ili prenosima vlasničkih instrumenata između trećih strana.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti vrednuju su po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ukoliko za njih nije odabrana opcija vrednovanja FVtOCI. Vlasnički se instrumenti ne mogu mjeriti po trošku sticanja, niti nekoj drugoj troškovnoj metodi.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u sljedećim situacijama:

Poslovni model	Karakteristike novčanih tokova	FVtPL Opcija
1. Ostalo (ili HfT) – odnosno instrument nije klasifikovan u prva dva poslovna modela (NonHtC i NonHtCoS)	N/A	N/A
2. HtC ili HtCoS	Non SPPI novčani tokovi	N/A
3. HtC ili HtCoS	SPPI novčani tokovi	DA

Za dužničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha nije potrebno procjenjivati očekivane kreditne gubitke te ih posebno iskazivati.

Depoziti drugih banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se incijalno priznaju po fer vrijednosti, ustanovljenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti.

Izdati finansijski instrumenti i finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaoču, ili da ispunji obavezu na drugačiji način. Takvi instrumenti uključuju iznose koji se duguju državi, kreditnim institucijama i klijentima. Nakon početnog priznavanja izdati finansijski instrumenti i ostala pozajmljena sredstva se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha kada finansijska obaveza prestane da se priznaje, kao i kroz proces amortizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11 Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i modifikacije ugovora finansijskih obaveza

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko:

- je došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- je Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzeila obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- je Banka izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu knjigovodstvene vrijednosti sredstva ili iznosu maksimalne naknade koju bi Banka morala da isplati.

Izmjene ugovora koje nastaju kao rezultat pregovora sa dužnikom mogu dovesti do dvije vrste modifikacija inicijalno ugovorenih novčanih tokova.

Značajne modifikacije koje dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ako se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva suštinski ponovo dogovaraju ili mijenjaju, to će rezultirati prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva. Priznaje se novo finansijsko sredstvo sa modifikovanim uslovima, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koja se prestaje priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha. Ukoliko klijent nije u statusu neispunjena obaveza, odnosno ako značajna modifikacija ne vodi ka neispunjenu obaveza, onda će novo sredstvo biti klasifikovano u nivo kreditnog rizika 1. Ako klijent nije ispunio obaveze ili ako modifikacija vodi do prestanka priznavanja originalnog finansijskog sredstva i stvaranja novog finansijskog sredstva sa velikim popustom koji odražava nastale kreditne gubitke, novo sredstvo će se pri početnom priznavanju smatrati kupljenom ili stvorenom imovinom umanjenom za kreditne gubitke (eng. POCI). Finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke se procjenjuju individualno.

Sljedeći glavni kriteriji rezultiraju značajnim izmjenama:

Kvantitativni – značajna promjena ugovorenih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontovana po inicijalno ugovorenoj efektivnoj kamatnoj stopi razlikuje od diskontovane sadašnje vrijednosti originalnog finansijskog instrumenta za minimalno 10%.

Kvalitativni:

- promjena dužnika,
- promjena valute,
- promjena svrhe finansiranja,
- uklanjanje ili uvođenje elemenata kritičnih za SPPI u ugovor o najmu.

Neznačajne modifikacije koje ne dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

U slučaju ponovnog dogovora ili izmjene ugovornih novčanih tokova finansijske imovine koja ne rezultira prestankom priznavanja finansijske imovine, Banka treba preračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine na osnovi tako dogovorenih ili izmijenjenih ugovornih novčanih tokova diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi. Dobit ili gubitak od modifikacije se priznaje u izvještaju o dobiti i gubitku.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12 Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamjenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promjenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmjenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima

Uvođenjem MSFI 9 došlo je do širenja koncepta umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata koji se mijere metodom amortizacionog troška tako da on sada, osim identifikacije i procjene visine nastalih kreditnih gubitaka, uključuje i identifikaciju kreditnih gubitaka koji još uvijek nisu nastali, već Banka njihov nastanak očekuje u narednom periodu.

Primjenom novog standarda MSFI 9, kod kojeg iznos umanjenja vrijednosti predstavlja iznos očekivanih kreditnih gubitaka po finansijskoj imovini, Banka svakoj svojoj izloženosti dodjeljuje određenu nenultu vjerovatnoću nastanka gubitaka.

Procentna vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka, koja se zanisava na parametrima kreditnog rizika računa se putem formule:

$$ECL = PD \times LGD$$

- ECL - očekivani kreditni gubici
- PD - vjerovatnoća defaulta
- LGD - gubitak po nastupanju statusa neizmirenja finansijskih obaveza

Parametri kreditnog rizika

PD – Vjerovatnoća defaulta. Za potrebe procjene vrijednosti PD parametra Banka je sve segmente kreditnih klijenata rasporedila u rejting klase. Svakoj rejting klasi, koja se smatra PD-homogenom grupom, je na odgovarajući način dodijeljena PiT (eng. "Point-in-Time") vrijednost PD-a. Za one klijente koji posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih vanjskih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi eksterne rejtinge i njima pridružene (javno dostupne) jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i višegodišnje ročne strukture PD-a, dok za ostale klijente koristi interne rejtinge. Internim rejtingzima su inicijalno dodijeljene odgovarajuće jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i pripadajuća im višegodišnja ročna struktura PD-eva.

LGD – Gubitak po nastanku defaulta. LGD predstavlja bančnu procjenu nivoa gubitka vezanog uz kreditni plasman u slučaju nastupanja statusa neispunjavanja obaveza (defaulta). Cjeloživotni LGD predstavlja skup procjena LGD-a kroz uzastopne različite periode post-defaultne (prisilne) naplate, koje Banka primjenjuje na sve periode unutar cjeloživotnog horizonta kreditnih plasmana, a ne samo na slučaj nastupanja statusa neispunjavanja kreditnih obaveza unutar sljedećih 12 mjeseci. S obzirom da vrijednost LGD-a ne zavisi od kretanja kreditne kvalitete primarnih izvora naplate klijenta, odnosno kretanju nivoa PD-a, može se uniformno primjenjivati u različitim podgrupama kreditnog rizika. Dobijene vrijednosti LGD-a se grupišu po LGD-homogenim grupama te se za svaku od njih procjenjuje reprezentativna vrijednost LGD parametra.

EaD - Izloženost u trenutku defaulta. EaD predstavlja procjenu nivoa do koje Banka može biti izložena dužniku u slučaju i u trenutku njegovog defaulta. Procjena EaD se kod svakog kreditnog plasmana zasniva na s njim vezanim ugovornim i očekivanim novčanim tokovima dužnika do isteka ročnosti. Procjena očekivanih novčanih tokova se zasniva na istorijskim prijevremenim uplatama ("prepayment-ima"), kao i na ustanovljenom karakteru i snazi veze istorijskih prijevremenih uplata i promjena u kamatnim stopama, u svrhu određivanja očekivanih prijevremenih uplata u budućim scenarijima.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvredjenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Vjerovatnoćom ponderisani scenariji. Standard zahtjeva da se očekivani kreditni gubici modeliraju po nekoliko unaprijedno-gledajućih scenarija, koji uzimaju u obzir vjerovatnoću nastupanja "stresnih" i povoljnih ekonomskih uslova, tako da rezultantna vrijednost ECL predstavlja vjerovatnoćom ponderisani broj zasnovan na rezultatima nekoliko analiziranih ekonomskih scenarija unutar kojih parametri kreditnog rizika (PD, LGD i EaD) imaju različite vrijednosti. Uticaj promjene ekonomskih uslova ustanovljava se analizom korelacija i regresijskih veza istorijskih vrijednosti makroekonomskih parametara i svakog od parametara kreditnog rizika.

Odgovarajući izbor seta reprezentativnih ekonomskih scenarija zasnovanim na nepristrasnim i objektivnim informacijama dostupnim Banci, kao i vjerovatnoću pojedinog (reprezentativnog) ekonomskog scenarija određuju relevantne stručne službe Banke ekspertnom metodom.

Utvrđivanje veze stope neizmirenja obaveza i dostupnih makroekonomskih pokazatelja. U skladu sa zahtjevima MSFI 9 standarda i lokalnih propisa, radi obuhvata uticaja budućih dešavanja na očekivana rezervisanja za kreditne gubitke Banka vrši provjeru postojanja veze stope neizmirenja obaveza i dostupnih makroekonomskih pokazatelja.

Kako bi se razdvojio uticaj kreditnog ciklusa od nekih specifičnih uticaja na portfolio i/ili banku koristi se transformacija u Z vrijednosti, koja podrazumeva računanje Z vrijednosti za svaku godinu na osnovu DR vrijednosti, pomoću uprošćenog principa direktnе inverzije. Z vrijednost treba da predstavlja pomeraj matrice kreditnog ciklusa (TTC), pomoću koje se određuju PD za naredne godine. Stoga se Z vrijednost koristi kao zavisna varijabla u regresionim modelima.

U modelima se razmatraju sljedeće makroekonomske varijable: bruto domaći proizvod, stopa inflacije, stopa nezaposlenosti, realni rast BDP, neto zarada i rast proizvodnje. Podaci koji se koriste u modeliranju se preuzimaju sa sajta Centralne banke Bosne i Hercegovine i Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (www.bhas.gov.ba, www.cbbh.ba).

Kategorizacija kreditnog rizika (Staging)

Banka, u svrhu procjene visine umanjenja vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke na osnovu procjene nivoa kreditnih gubitaka, na izvještajne datume, sva potraživanja razvrstava u jednu od sljedećih kategorija (Stage) kreditnog rizika:

- Nivo kreditnog rizika 1 („performing loans“, Stage 1) – Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja) Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u periodu od 12 mjeseci
- Nivo kreditnog rizika 2 (povećan nivo kreditnog rizika – „underperforming loans“, Stage 2) – Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- Nivo kreditnog rizika 3 („non-performing loans“, Stage 3) – Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja finansijskih obaveza¹.

POCI imovina predstavlja izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njeni vrijednosti umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog kreditnog rizika. Prilikom utvrđivanja da li se radi o POCl imovini razmatraju se sljedeći kriteriji:

- Da li se radi o izložnosti koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika 3, a kojoj se vrši značajna modifikacija;

¹ U svrhu ovog raspoređivanja finansijske imovine u grupe kreditnog rizika Banka je svoju internu definiciju statusa neispunjavanja finansijskih obaveza uskladila sa definicijom neispunjavanja obaveza iz člana 178. CRR Uredbe (Capital Requirements Regulation) i Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka koja je propisana od strane Agencije za bankarstvo RS.

- Da li se radi o finansijskoj imovini kupljenoj uz ekonomski gubitak (diskont) veći od 5% njenje knjigovodstvene vrijednosti, osim ako prodavalac prodaje finansijsku imovinu u slučajevima koji nisu povezani sa kreditnim rizikom;

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvredjenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

- Da li se radi o kupljenoj finansijskoj imovini ili refinansiranju izloženosti koja je u drugoj baci bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3.

Ukoliko je ispunjen bilo koji od navedenih kriterijuma, smatra se da se radi o POCI imovini.

Prilikom početnog priznavanja, POCI imovina se raspoređuje u nivo kreditnog rizika 3 (Stage 3), te se po ispunjenju uslova naknadno može rasporediti u nivo kreditnog rizika 2 (Stage 2).

- d) Pri utvrđivanju statusa POCI imovine Banka istu posmatra na nivou pojedinačne partije, a ne na nivou klijenta.

Banka za potrebe naknadnog mjerjenja finansijske imovine koja se mjeri po amortizacionom trošku, na svaki izještajni datum utvrđuje da li je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika dužnika, u odnosu na početno priznavanje.

Za procjenu značajnog kreditnog rizika Banka koristi kvantitativne i kvalitativne inidikatore, koji su definisani standardom i propisani internom metodologijom (SICR Kriterijumi).

Izračun očekivanih gubitaka i troška umanjenja vrijednosti (grupna i pojedinačna osnova)

Banka primjenjuje dvije opšte metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti plasmana:

- (1) metodologiju na grupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi i
- (2) metodologiju na individualnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti na grupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi Banka primjenjuje na izloženosti koje su klasifikovane u kategorije 1 (Stage 1) i 2 kreditnog rizika (Stage 2).

Navedena metodologija se primjenjuje i kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 (Stage 3) kreditnog rizika, međutim nisu identifikovane kao pojedinačno značajne.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti na individualnoj osnovi Banka primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 kreditnog rizika (Stage 3) koje su identifikovane kao pojedinačno značajne.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do gubitka uslijed obezvredjenja, iznos gubitka se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti. Procijenjena nadoknadiva vrijednost je sadašnja vrijednost budućih tokova gotovine diskontovana prvočitnom efektivnom kamatnom stopom sredstva. Obračun sadašnje vrijednosti procjenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva obezbjeđenog kolateralom, reflektuje tokove gotovine koji mogu nastati iz procesa realizacije kolaterala ili očekivanih tokova gotovine koji mogu nastati od priliva iz obavljanja redovne poslovne djelatnosti klijenta. Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa umanjenja vrijednosti i iznos gubitka se priznaje na teret bilansa uspjeha.

Gubici uslijed obezvredjenja kredita i plasmana i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrijednosti se evidentiraju u bilansu uspjeha. Krediti i sa njima povezano umanjenje vrijednosti se u potpunosti isknjižavaju kada ne postoje realni izgledi da će sredstva u budućnosti biti nadoknađena, a u skladu sa odlukom Uprave ili Nadzornog odbora Banke. Takođe, Banka u skladu sa odlukom Agencije za bankarstvo o upravljanju kreditnim rizikom i izračunavanju očekivanih kreditnih gubitaka za partije plasmana koji ispunе uslove definisane odlukom vrši računovodstveni otpis, odnosno isknjižavanje plasmana iz bilanske u vanbilansnu evidenciju.

Izračun umanjenja vrijednosti kod POCI imovine Banka vrši primjenjujući metodologiju obračuna na pojedinačnoj osnovi.

Homogene grupe kreditnog rizika. Pri upotrebi metodologije na grupnoj/portfeljnoj osnovi Banka vrši segmentaciju svog portfelja u homogene grupe kreditnog rizika na nivou kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika (PD, LGD i CCF), a u konačnici i iznose očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i s njima vezanih umanjenja vrijednosti, po svakoj od definisanih homogenih grupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvredjenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Banka je na osnovu istorijskih podataka, formirala statistički validne i pouzdane PD-homogene grupe, LGD-homogene grupe i EaD/CCF-homogene grupe, te je urađena:

- **PD segmentacija** izloženosti na osnovu segmenta klijenata i klase kreditnih rejtinga,
- **LGD segmentacija** izloženosti na osnovu tipa kreditnog proizvoda u odnosu na prisutnost kolaterala (kolateralizovani / nekolateralizovani plasmani) i tipa post-defaultnog scenarija naplate ("izlječenje"/naplata, restrukturiranje, likvidacija kolaterala),
- **EaD/CCF segmentacija** izloženosti na osnovu vrste vanbilansne izloženosti.

PD – vjerovatnoća default-a Uopšteno govoreći, vrijednost PD parametara se može odrediti statističkim metodama, po osnovu ekspertne procjene ili hibridnom metodom (koja istovremeno uključuje i ekspertno i statističko određivanje pojedinih dijelova potrebnih za procjenu parametra kreditnog rizika).

Kako bi osigurala da procjene (12-mjesečnih i višegodišnjih) vrijednosti PD-a koristi prilikom izračuna očekivanih kreditnih gubitaka budu vjerodostojne i pouzdane mjere procesa „defaultiranja“ tokom životnog vijeka svojih izloženosti, Banka se vodila načelima nepristranosti i svim ostalim smjernicama koje propisuje MSFI 9.

Prednosti rejtinga kao homogenih segmenata rizika neplaćanja su sljedeće:

- Pouzdani indikatori relativnog rizika neplaćanja;
- Brzo se prilagođavaju promjenama ekonomskih uslova;
- Svim se dužnicima može dodijeliti (eksternii ili interni) rejting;
- Mogu se koristiti i pri odobravanju, određivanju cijene i monitoringu kreditnih plasmana;
- Čak se i onim dužnicima kojima se u početku ne može na pouzdan način dodijeliti rejting, tzv. NR-klijentima (na primjer start-up preduzećima) može na konzistentan način (upotrebom statističkog modela) dodijeliti adekvatna vrijednost jednogodišnje stope defaulta i PiT jednogodišnje vrijednosti PD-a.

Struktura kreditnih rejtinga. Klijenti koji ne posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih eksternih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi interne rejtinge. Interni rejtinzi se sastoje od sljedećih komponenti: (1) interna ponašanja – behavioralni skoring, (2) aplikacijsko-finansijska – aplikacijski skoring kod stanovništva, odnosno finansijski skoring kod pravnih lica ili (3) eksterna ponašanja (vezane uz podatke iz lokalnog kreditnog biroa) – „credit bureau“ korekcija. Te se komponente kombinuju u finalni rejting klijenta na osnovu predefinisane spojne šeme, s tim da interni rejting (čak i u slučaju dijela nedostupnih ili nedovoljno ažurnih podataka) minimalno posjeduje barem jednu od spomenutih komponenti. Internim rejtinzima su, putem interno razvijenih regresijskih modela, dodijeljene inicijalne jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a.

LGD – gubitak po nastanku default-a Banka procjenjuje vrijednosti LGD-a putem tzv. "work-out" metode procjene, koja se zasniva na analizi istorijskih slučajeva procesa post-defaultne (prisilne) naplate. Putem ove metode dobija se procentna stopa post-defaultne (prisilne) naplate (RR-Recovery Rate). LGD predmetnog plasmana se dobije oduzimajući iznos procentne stope post-defaultne naplate od 100%.

EaD – preostala izloženost EaD podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije (neiskorišćene dijelove kreditne linije, odgođena potraživanja i potencijalnu buduću izloženost Banke), pri čemu se vanbilansne stavke obično ponderišu sa faktorima kreditne konverzije (CCF), a uopšteno se sastoji od trenutne i potencijalne buduće izloženosti, gdje se iznos potencijalne buduće izloženosti obično određuje statistički na osnovu istorijskih podataka.

Računovodstvena osnova za izračun umanjenja vrijednosti (koja sadrži bilansne stavke, kao što su iskorišteni iznosi kreditnih linija/limita, te potraživanja po kamatama i naknadama) odvojena je od osnove za izračun rezervisanja

(koja sadrži vanbilansne izloženosti, kao što su neiskorišteni dijelovi kreditnih linija/limita i potencijalne obaveze na primjer po garancijama i akreditivima).

Faktori kreditne konverzije (CFF) kao indikatore očekivane iskorištenosti vanbilansnih dijelova izloženosti u trenutku nastupanja defaulta, variraju s prirodom proizvoda, te se u pravilu procjenjuju na osnovu istorijskih podataka o

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvredjenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

iskorištenosti njihovih vanbilansnih dijelova. Vrijednosti CCF parametra se izražavaju kao prosječne vrijednosti po tipovima proizvoda (koji na taj način postaju CCF-homogeni segmenti).

U slučaju nedovoljne količine i/ili kvalitete relevantnih istorijskih podataka, koriste se **fiksne vrijednosti zasnovane na konzervativnim ekspertskim procjenama** (što Banka trenutno primjenjuje), koje uvažavaju očekivanja regulatora (Napomena 2.1 Izjava o usaglašenosti).

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka prema nivou kreditnog rizika su prikazana u sljedećoj tabeli:

Nivo kreditnog rizika	Vrsta izloženosti / Dani kašnjenja	Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka
Stage 1	Izloženosti sa niskim rizikom i druge izloženosti shodno Članu 23., stav 1, tačka 1-3 Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	0,10%
Stage 1	Ostale izloženosti	0,50%
Stage 2	Sve izloženosti raspoređene u stage 2	5%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	25%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	40%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 730 dana	60%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 731 do 1460 dana	80%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 1460 dana	100%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	45%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	75%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 456 dana	85%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 456 dana	100%

Kolaterali i drugi instrumenti, garancije osiguravajućih kuća i kompanija i zaštite od rizika

Politikom kolaterala Banka definije prihvatljive kolaterale za pojedinačne vrste plasmana. Osnovni tipovi kolaterala su sljedeći: novčani depoziti, hartije od vrijednosti osiguravajućih kompanija i banaka, hipoteka na nepokretnu i zalogu na pokretnu imovinu.

Tržišna vrijednost kolaterala se kontinuirano prati te, ukoliko ima potrebe, traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja, kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolaterala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjenje vrijednosti.

3.14 Lizing

Lizing je ugovor po kojem zakupodavac prenosi na zakupca, uz jednokratno ili sukcesivno plaćanje, pravo da koristi sredstva na ugovorenio vrijeme.

Postoje dvije vrste lizinga, i to:

(a) **Finansijski lizing** - prenosi suštinski sve rizike i koristi karakteristične za pravo svojine nad sredstvom. Pravo vlasništva može, ali ne mora, biti konačno prenjeto. Na početku lizinga, sadašnja vrijednost minimalnih lizing rata je jednaka najmanje tržišnoj vrijednosti zakupljenog sredstva.

(a) **Operativni lizing** – svaki oblik lizinga koji nije finansijski. Njime se, u suštini, ne prenose svi rizici i koristi svojstveni vlasništvu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14 Lizing (nastavak)

Finansijski lizing - Banka kao korisnik lizinga

Inicijalno vrijednovanje

Na početku lizing ugovora, zakupac priznaje:

- (a) Sredstvo pod zakupom, i to po tržišnoj vrijednosti sredstva ili sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja po ugovoru o lizingu, ukoliko je ova vrijednost niža,
- (b) Inicijalne direktne troškove (transakcioni troškovi), koji se uključuju u vrijednost sredstva,
- (c) Obavezu u iznosu zakupnine, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja u skladu sa ugovorom o lizingu.

Naknadno vrijednovanje

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje preostale obaveze. Finansijski rashod raspoređuje se na periode tokom trajanja lizinga tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveza za svaki period.

Politika amortizacije za sredstva uzeta u lizing, a koja podliježe amortizaciji, usklađuje se sa politikom sredstava koja su u vlasništvu, a priznata amortizacija obračunava se na način definisan kroz standarde MRS 16 i MRS 38.

Međutim, ukoliko nije razumno izvjesno da će Banka kao korisnik lizinga do kraja trajanja ugovora steći vlasništvo nad tim sredstvom, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu trajanja lizinga ili njegovog korisnog vijeka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Finansijski lizing - Banka kao davalac lizinga

Banka nije registrovana za poslove finansijskog lizinga.

Operativni lizing - Banka kao korisnik lizinga

Lizing rate po osnovu operativnog lizinga priznaju se u skladu sa MSFI 16:

- u izvještaju o finansijskoj poziciji od dana kada Banka ima pravo da koristi iznajmljeno sredstvo na period trajanja lizinga plus:
 - period obuhvaćeni eventualnom opcijom produženja lizinga (ako postoji vjerovatnoća da će Banka iskoristiti tu opciju),
 - period obuhvaćen eventualnom opcijom raskida lizinga (ako postoji vjerovatnoća da Banke neće iskoristiti tu opciju)

u iznosu očekivanih plaćanja lizing rata umanjenih za pripadajuće direktne i indirektne poreze, diskontovane po inkrementalnoj kamatnoj stopi (stopa zaduživanja koju bi Banka platila za sličan lizing ili ako to ne može odrediti, stopa koju bi na početku lizinga Banka snosila na ime najma, pod sličnim uslovima sa sličnim instrumentima osiguranja izvora sredstava potrebnih za nabavku predmeta lizinga).

- u bilansu uspjeha u skladu sa MSFI 16, linearno tokom trajanja lizinga kao trošak amortizacije, trošak kamate diskontovan prema inkrementalnoj kamatnoj stopi i trošak direktnih i indirektnih poreza u skladu sa ugovorom o lizingu.

Izuzeto od navednog, u skladu sa MSFI 16, lizing rate za kratkoročne ugovore o lizingu (ugovori do 12 mjeseci) i ugovore male vrijednosti priznaju se kao rashod u bilansu uspjeha linearno tokom trajanja lizinga, izuzev kada drugi sistematski osnov bolje odražava vremenski obrazac za korisnika lizinga.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14 Lizing (nastavak)

Operativni lizing - Banka kao davalac lizinga

Banka kao davalac operativnog lizinga prikazuje u svojim bilansima sredstvo koje je dato na operativni lizing, u skladu sa prirodom tog sredstva.

Prihod od operativnog lizinga biće priznat u jednakim iznosima tokom perioda trajanja lizinga, osim ukoliko neki drugi sistematski osnov bolje ne pokazuje vremenski obrazac u kojem se smanjuje korist nastala od upotrebe sredstva datog u lizing.

Politika amortizacije za sredstva data u lizing treba da bude konzistentna sa politikama amortizacije Banke kao davaoca lizinga, za slična sredstva, i takva amortizacija treba da bude izračunata u skladu sa MRS 16 i MRS 38.

Transakcije prodaje i povratnog lizinga

Ove transakcije obuhvataju prodaju sredstva i davanje u lizing istog sredstva nazad prodavcu.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultuje u finansijskom lizingu, svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat kao prihod u finansijskim izvještajima prodavca-korisnika lizinga, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultira uspostavljanjem operativnog lizinga i ukoliko je evidentno da je transakcija utvrđena po fer vrijednosti, bilo koji dobitak ili gubitak priznaće se odmah i svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga. Ukoliko je prodajna cijena ispod fer vrijednosti, dobitak ili gubitak priznaju se odmah, osim ukoliko taj gubitak nije kompenzovan budućim lizing ratama po cijeni nižoj od tržišne. Tada će on biti razgraničen i amortizovan srazmjerno lizing ratama tokom perioda u kojem se očekuje korišćenje tog sredstva. Ukoliko je pak prodajna cijena iznad fer vrijednosti, višak iznad fer vrijednosti razgraničava se i amortizuje tokom perioda za koji se očekuje da će se to sredstvo koristiti.

3.15 Nekretnine i oprema

3.15.1 Priznavanje i vrednovanje

Prilikom inicijalnog priznavanja, nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, odnosno u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstva dovedu u stanje raspoloživo za upotrebu. Nakon početnog priznavanja kao sredstva, nekretnine i oprema se knjiže po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

3.15.2 Naknadno vrednovanje

Nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, bez uvećanja za izdatke svakodnevnog održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke po osnovu obezvređenja. Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se uvećava za iznos naknadnih izdataka nastalih prilikom rekonstrukcije i zamjene dijelova opreme, u trenutku u kome je izdатак nastao pod uslovom da ispunjava uslove da se može pripisati nabavnoj vrijednosti sredstava.

3.15.3 Amortizacija

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode na nabavnu vrijednost nekretnina i opreme tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe. Zemljiste ne podliježe amortizaciji.

Stope amortizacije sredstava se kreću u sljedećim rasponima:

	2021. godina	2020. godina
Zgrade	1,3%	1,3%
Računarska oprema i srodna oprema	14,29% - 20,00%	14,29% - 20,00%
Automobili	12,50%	12,50%
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	6,49% - 38,72%	6,49% - 38,72%
Oprema i ostala sredstva	10,00% - 15,50%	10,00% - 15,50%

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16 Nekretnine i oprema (nastavak)

Sredstva u pripremi se amortizuju nakon stavljanja u upotrebu. Ulaganja u objekte koje Banka koristi u zakupu, amortizuju se na period trajanja zakupa.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se iskazuju u bilansu uspjeha u trenutku njihovog nastanka.

3.15.4 Prestanak priznavanja

Banka prestaje sa priznavanjem nekretnina i opreme u slučaju njihovog otuđenja ili njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomске koristi. Dobici i gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dio ostalih operativnih prihoda i rashoda.

3.16. Nematerijalna ulaganja

Prilikom inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se početno odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno vrednuju se u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstvo dovede u stanje neophodno za upotrebu.

Nakon inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu obezvređenja. Naknadni izdaci se mogu pripisati vrijednosti prethodno priznatog nematerijalnog sredstva, samo ako produžavaju očekivane buduće ekonomске koristi po osnovu takvog sredstva. Troškovi svakodnevnog održavanja se priznaju u bilansu uspjeha kao trošak perioda u kome nastanu.

Amortizacija nematerijalnog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procijenjenog vijeka trajanja, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebe ekonomске vrijednosti sadržane u nematerijalnom sredstvu. Amortizacione stope nematerijalnih ulaganja kreću se u rasponu od 20% do 25%.

3.16. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine obuhvataju imovinu koju Banka koristi u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine. Investicione nekretnine se prilikom inicijalnog priznanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti uvećane za zavisne troškove. Knjigovodstvena vrijednost se uvećava za izdatke nastale prilikom zamjene dijela postojeće investicione nekretnine od dana kada su izdaci nastali i ukoliko su ispunjeni uslovi za njihovo priznavanje, dok se troškovi svakodnevnog održavanja investicione nekretnine ne pripisuje knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava.

Nakon inicijalnog priznavanja, investicione nekretnine se vrijednuju po „fer“ vrijednosti koja odražava tržišne uslove na dan bilansa stanja. Dobici i gubici nastali uslijed promjene „fer“ vrijednosti investicione nekretnine se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

Banka prestaje sa priznavanjem investicione nekretnine u slučaju njihovog otuđenja ili u slučaju njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomске koristi. Gubici i dobici nastali uslijed otuđenja ili povlačenja investicione nekretnine iz upotrebe se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.17. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Sredstva stečena naplatom potraživanja se u skladu sa namjerom Banke i odlukom odgovarajućeg nadležnog organa Banke klasificuju kao:

- sredstva namijenjena prodaji;
- investicione nekretnine ili
- nekretnine i oprema.

Banka na sredstvima stečenim naplatom potraživanja iskazuje materijalna sredstva primljena po osnovu naplate potraživanja. Banka dolazi u vlasništvo materijalnih sredstava realizacijom zaloga nad kreditima i plasmanima.

Prema Odluci ABRS, Banka sredstva stečena naplatom potraživanja prilikom početnog priznavanja evidentirati prema nižoj od sljedećih vrijednosti:

- iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja Banke. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja Banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu 1 KM.
- procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje (troškovi notara, poreza, sudske takse i dr. koji su direktno povezani sa prodajom).

Materijalnu imovinu namijenjenu prodaji a koja je stečena nakon 01.01.2019. godine Banka je u obavezi prodati u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja iste u knjigama banke, a ukoliko istu ne proda Banka je dužna njenu vrijednost svesti na 1 KM. Banka je dužna imovinu koja je stečena prije 01.01.2019. godine prodati u roku dvije godine računajući od 01.01.2020. godine, a ukoliko istu ne proda dužna je njenu vrijednost svesti na 1 KM. Obezvređenje se radi sukcesivno tako da pojedinačna vrijednost sredstva stečenog naplatom potraživanja bude minimalno na nivou njene procjenjene vrijednosti.

Za sredstva stečena naplatom potraživanja za koju se ne može dokazati realna vrednost ili za koju Banka ustanovi da više nisu zadovoljeni uslovi za klasifikaciju u imovinu koja se drži za dalju prodaju, a ova imovina se ne može reklassifikovati u drugu imovinu za knjigovodstveno evidentiranje se može koristiti samo tehnička vrednost od 1 KM.

Gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju na teret rashoda perioda.

a. Obezvređenje nefinansijskih sredstava

Banka procjenjuje na dan izvještaja o finansijskoj poziciji, knjigovodstvene vrijednosti nefinansijskih sredstava: materijalne imovine, koju čine nekretnine i oprema, sredstva sa pravom korištenja, investicione nekretnine i nematerijalna imovina. Ukoliko postoji indikacija da je sredstvo obezvređeno, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost kako bi se odredio gubitak po osnovu obezvređenja. Ukoliko se utvrdi da je nadoknadiva vrijednost sredstva manja od knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost se umanjuje do procjenjenog iznosa nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost sredstava utvrđuje se kao vrijednost koja je veća od upotrebne vrijednosti sredstva i njegove fer vrijednosti.

Za sredstva koja podliježu amortizaciji, odnosno za nekretnine i opremu, sredstva sa pravom korištenja i nematerijalnu imovinu, provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Za sredstva koja ne podliježu amortizaciji, odnosno za investiciona ulaganja, procjena da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se na godišnjem nivou i kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodsvena vrijednost neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike na teret rashoda.

Nefinansijska imovina za koju je izvršeno umanjenje vrijednosti procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti smanjuje se najviše do iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine koja ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost imovine koja bi bila utvrđena, umanjena za akumuliranu amortizaciju, u slučaju da nije bio priznat gubitak po osnovu obezvređenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

b. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja Banka, odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije se incijalno priznaju u vanbilansnoj aktivi po fer vrijednosti, a nakon incijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija vrednuju se u iznosu amortizovane naknade ili iznosu najbolje procjene troškova neophodnim da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos veći.

Po osnovu finansijske garancije, povećanje obaveza se iskazuje u okviru izvještaja o finansijskoj poziciji, a primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspjeha u okviru prihoda od naknada i provizija tokom perioda korišćenja garancije.

c. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prethodnog događaja, za koje je vjerovatno da će biti potreban odliv ekonomskih koristi da bi obaveza bila izmirena i za koju je moguće izvršiti pouzdanu procjenu iznosa obaveze. U slučajevima kada je efekat vremenske vrijednosti novca materijalan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se prepostavlja da će biti dovoljni da se obaveze izmire.

d. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala, emisionog ažia, rezervi kapitala (opštih zakonskih rezervi i ostalih rezervi), neraspoređene dobiti iz ranijih godina, neto dobiti tekućeg perioda, rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu i revalorizacionih rezervi.

Akcijski kapital

Akcijski kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih akcija klasifikovanih kao kapital i denominovan je u BAM.

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja pozitivnu / negativnu razliku između uplaćene vrijednosti običnih akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija.

Rezerve iz dobiti

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa Zakonom o preduzećima Republike Srbije koji zahtijeva da se 5% dobiti tekuće godine izdvoji u zakonske rezerve sve do iznosa 10% akcijskog kapitala. Zakonske rezerve do 10% akcijskog kapitala mogu se koristiti za pokriće gubitaka tekuće i prošlih godina.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve se odnose na nerealizovane neto dobitke i gubitke formirane kao rezultat svodenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Dividende

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

e. Zarada po akciji

Zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

4. ZNAČAJNA RAČUNOVODSTVENA RASUĐIVANJA I PROJCENE

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će imati vrijednosti sredstava i obaveza iskazani u finansijskim izvještajima u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se neprekidno evidentiraju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da će u datim okolnostima biti razumna.

Procjene i prosuđivanja koja bi mogla da izazovu materijalne promjene knjigovodstvenih iznosa sredstava i obaveza u toku sljedeće finansijske godine opisane su u nastavku teksta.

4.1 Gubici zbog obezvređenja potraživanja

Banka vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvređenja potraživanja jednom mjesечно. U procesu utvrđivanja da li u bilansu uspjeha treba prikazati gubitak zbog obezvređivanja, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine od kreditnog portfolija, prije nego što se smanjenje može identifikovati na pojedinačnom kreditu u tom portfoliju. Ovi dokazi mogu uključivati raspoložive podatke koji ukazuju na to da je nastala nepovoljna promjena u statusu dužnika u pogledu plaćanja obaveza prema Banci ili na nacionalne ili lokalne okolnosti koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza.

Procjena postojanja objektivnih dokaza o obezvređenju se sprovodi na individualnom nivou finansijskih sredstava koja su pojedinačno značajna. Procjena na grupnom nivou se radi za potraživanja koja nisu individualno značajna i za obezvređenja koja su sadržana u portfoliju a za koje ne postoji objektivan dokaz o pojedinačnom obezvređenju.

Procjena na grupnom nivou zavisi od vrste dužnika, vrste plasmana i ročnosti, kao i podgrupe sa sličnim karakteristikama.

Banka vrši procjene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima po kreditima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjenju vrijednosti koji su slični karakteristikama sredstava u portfoliju.

4.2 Utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan izvještaja o finansijskoj poziciji se bazira na kotiranim, tržišnim cijenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrijednost finansijskih instrumenta koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnik vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrijednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cijene i ostali relevantni modeli.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procjenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u procjeni „fer“ vrijednosti. Modeli procjene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum mjerjenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu prije ili nakon datuma mjerjenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

4.3 Dugoročne beneficije za zaposlene

Troškovi dugoročnih beneficija za zaposlene se određuju korišćenjem aktuarske procjene. Ona uključuje predviđanje diskontnih stopa, budućih povećanja plata i budućih stopa fluktuacije zaposlenih. S obzirom da je riječ o dugoročnim predviđanjima, ovakve procjene nose viši nivo neizvjesnosti.

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Banka je u toku 2021. godine definisala nove ključne linije po kojima prati profitabilnost u skladu sa internom Metodologijom za utvrđivanje, mjerjenje i praćenje profitabilnosti poslovanja Banke:

1. poslovanje sa velikim i javnim preduzećima,
2. poslovanje sa malim i srednjim preduzećima (SME)
3. poslovanje sa stanovništvom i
4. upravljanje sredstvima.

Izvještaji po segmentima pripremljeni su u skladu sa internim upravljačkim izvještajima Banke. Banka ima uspostavljene interne kriterijume po kojima klijent pripada određenoj poslovnoj liniji i u skladu sa tim je izvršeno razvrstavanje u izvještaju.

Pri mjerenu poslovnih rezultata primjenjuju se interne cijene u skladu sa Metodologijom izrade internih kamata.

Budući da Banka posluje samo u Bosni i Hercegovini, ne prikazuju se sekundarni (geografski) segmenti.

Izvještaji po segmentima su uskladjeni sa finansijskim izvještajima u ovim napomenama. Računovodstvene politike u segmentima poslovanja su iste onima opisanim u značajnim računovodstvenim politikama. Metodologija alokacije prihoda i troškova po segmentima je ista za obje prikazane godine.

5.1 Izvještaj o bilans uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu po segmentima za poslovnu 2021. godinu

	<i>Javni sektor</i> <i>000 BAM</i>	<i>Veliki klijenti</i> <i>000 BAM</i>	<i>SME</i> <i>000 BAM</i>	<i>Stanovništvo</i> <i>000 BAM</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i> <i>000 BAM</i>	<i>UKUPNO</i> <i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	9.369	6.703	10.995	41.849	11.230	80.146
Rashodi od kamata	(2.051)	(935)	(1.072)	(11.605)	(1.368)	(17.031)
Neto prihodi od kamata	7.318	5.768	9.923	30.244	9.862	63.115
Prihodi od naknada i provizija	878	5.511	7.809	21.811	2.158	38.167
Rashodi od naknada i provizija	(178)	(2.789)	(2.923)	(7.314)	(4.252)	(17.456)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	700	2.722	4.886	14.497	(2.094)	20.711
Neto prihod od kursnih razlika	1	134	0	4.954	(39)	5.050
Ostali poslovni prihodi	13	2.093	1.575	1.416	1.150	6.247
Operativni i ostali rashodi	(1.790)	(4.102)	(7.070)	(35.114)	(3.681)	(51.757)
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	-	(2.491)	(4.037)	(21)	-	(6.549)
Dobit prije umanjenja ispravki vrijednosti i rezervisanja	6.242	4.124	5.277	15.976	5.198	36.817
Rashod / prihod od umanjenja vrijednosti i rezervisanja	(430)	(4.281)	(4.529)	(2.524)	(349)	(12.113)
Dobit prije oporezivanja	5.812	(157)	748	13.452	4.849	24.704
Porez na dobit	(523)	(263)	(123)	(231)	(274)	(1.414)
Dobit tekuće godine	5.289	(420)	625	13.221	4.575	23.290
Dobitak utvrđen direktno u kapitalu po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju					(1.953)	(1.953)
Ukupan rezultat za obračunski period	5.289	(420)	625	13.221	2.622	21.337

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)**5.2 Izvještaj o bilans uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu po segmentima za poslovnu 2020. godinu**

	<i>Javni sektor</i> <i>000 BAM</i>	<i>Veliki klijenti</i> <i>000 BAM</i>	<i>SME</i> <i>000 BAM</i>	<i>Stanovništvo</i> <i>000 BAM</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i> <i>000 BAM</i>	<i>UKUPNO</i> <i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	10.417	4.987	9.435	42.832	10.668	78.339
Rashodi od kamata	(2.052)	(947)	(1.159)	(11.875)	(1.569)	(17.602)
Neto prihodi od kamata	8.365	4.040	8.276	30.957	9.099	60.737
Prihodi od naknada i provizija	721	3.719	4.505	19.850	2.707	31.502
Rashodi od naknada i provizija	(166)	(1.907)	(2.759)	(5.244)	(3.089)	(13.165)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	555	1.812	1.746	14.606	(382)	18.337
Neto prihod od kursnih razlika	234	271	2.425	479	461	3.870
Ostali poslovni prihodi	142	659	971	746	3.180	5.698
Operativni i ostali rashodi	(1.807)	(4.302)	(7.823)	(34.934)	(3.319)	(52.185)
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	-	(7.469)	(4.415)	(703)	-	(12.587)
Dobit prije umanjenja ispravki vrijednosti i rezervisanja	7.489	(4.989)	1.180	11.151	9.039	23.870
Rashod / prihod od umanjenja vrijednosti i rezervisanja	(944)	(5.678)	(3.590)	(39)	(404)	(10.655)
Dobit prije oporezivanja	6.545	(10.667)	(2.410)	11.112	8.635	13.215
Porez na dobit	(312)	0	(7)		(272)	(591)
Dobit tekuće godine	6.233	(10.667)	(2.417)	11.112	8.363	12.624
Dobitak utvrđen direktno u kapitalu po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju					2.162	2.162
Ukupan rezultat za obračunski period	6.233	(10.667)	(2.417)	11.112	10.525	14.786

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)**5.3 Izvještaj o finansijskoj poziciji po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine**

	<i>Javni sektor</i> <i>000 BAM</i>	<i>Veliki klijenti</i> <i>000 BAM</i>	<i>SME</i> <i>000 BAM</i>	<i>Stanovništvo</i> <i>000 BAM</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i> <i>000 BAM</i>	<i>UKUPNO</i> <i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	108.071	486.946	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	230.771	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	-	-	16.008	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-	12.472	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	270.831	270.831
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	317	317
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	345.389	289.756	256.012	559.371	-	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	21.008	25.098	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	92	5.574	3.059	17	-	8.742
Ostala potraživanja i AVR	5.927	3.741	4.716	5.162	10.321	29.867
Odložena poreska sredstva					175	175
Poslovna aktiva	351.408	299.071	263.787	693.629	1.055.403	2.663.298
PASIVA						
Obaveze						
Depoziti komitenata	663.203	132.552	266.361	1.002.457	4.146	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	-	-	293.435	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	102	1.052	535	153	-	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	997	997
Ostale obaveze i PVR	3.188	4.603	6.553	22.776	7.849	44.969
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	368	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	--	-	37.600	37.600
Ukupno obaveze	666.493	138.207	273.449	1.025.386	344.395	2.447.930
Kapital						
Kapital i rezerve	-	-	-	-	192.078	192.078
Neraspoređena dobit	5.289	(420)	625	13.221	4.575	23.290
Ukupan kapital	5.289	(420)	625	13.221	196.653	215.368
Poslovna pasiva	671.782	137.787	274.074	1.038.607	541.048	2.663.298
Vanbilansna pasiva	37.382	188.750	107.366	24.147	-	357.645

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.4 Izvještaj o finansijskoj poziciji po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine

	<i>Javni sektor</i> <i>000 BAM</i>	<i>Veliki klijenti</i> <i>000 BAM</i>	<i>SME</i> <i>000 BAM</i>	<i>Stanovništvo</i> <i>000 BAM</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i> <i>000 BAM</i>	<i>UKUPNO</i> <i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	79.411	221.399	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	202.148	202.148
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	-	-	39	39
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-	11.418	11.418
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	270.011	270.011
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	264	264
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	367.766	270.703	259.466	532.687	-	1.430.622
Materijalna imovina	-	-	-	26.080	25.904	51.984
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.830	2.830
Sredstva stečena naplatom potraživanja	92	9.610	8.167	220	-	18.089
Ostala potraživanja i AVR	3.435	3.182	5.030	5.644	11.795	29.086
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-
Poslovna aktiva	371.293	283.495	272.663	644.042	745.808	2.317.301
PASIVA						
Obaveze						
Depoziti komitenata	510.404	110.876	191.323	954.691	3.977	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	-	-	279.301	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	65	965	294	114	-	1.438
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	1.057	1.057
Ostale obaveze i PVR	2.122	3.998	5.767	24.626	5.588	42.101
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	502	502
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	-	37.600	37.600
Ukupno obaveze	512.591	115.839	197.384	979.431	328.025	2.133.270
Kapital						
Kapital i rezerve	-	-	-	-	171.407	171.407
Neraspoređena dobit	9.494	-4.991	208	-347	8.260	12.624
Ukupan kapital	9.494	-4.991	208	-347	179.667	184.031
Poslovna pasiva	522.085	110.848	197.592	979.084	507.692	2.317.301
Vanbilansna pasiva	33.365	173.699	92.118	25.023	-	324.205

6. PRIHODI OD KAMATA

- a) Prihodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	2021.	2020.
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Krediti i potraživanja od klijenata	62.562	61.629	
Ulaganje u obveznice	11.157	10.550	
Naknade po kreditima (obrada zahtjeva)	3.144	3.408	
Diskont na otkupljena potraživanja	1.690	1.391	
Naplaćena potraživanja	1.593	1.361	
Ukupno prihodi od kamata	80.146	78.339	

Banka je u toku 2021. godine uradila reklasifikaciju prihoda od diskonta na otkupljena potraživanja i prihoda od naplaćenih potraživanja (naplaćene kamata po kreditima klasifikovanih u S3) sa pozicije Ostalih operativnih prihoda (napomena 11 u iznosu od 3.283 hiljade BAM (2020: 2.753 hiljada BAM).

- b) Prihodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	2021.	2020.
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Banke	-	15	
Privreda	26.896	26.208	
Javni sektor	19.278	19.116	
Stanovništvo	33.573	32.376	
Ostali komitenti	399	624	
Ukupno	80.146	78.339	

7. RASHODI OD KAMATA

- a) Rashodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	2021.	2020.
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Depoziti komitenata	12.292	12.949	
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	3.382	3.224	
Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	1.128	1.129	
Rashodi po osnovu lizinga napomena 36)	229	300	
Ukupno rashodi kamata	17.031	17.602	

- b) Rashodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	2021.	2020.
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Banke	440	247	
Privreda	1.492	1.403	
Javni sektor	391	504	
Stanovništvo	9.651	10.468	
Ostali komitenti	5.057	4.980	
Ukupno	17.031	17.602	

8. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021. 000 BAM	2020. 000 BAM
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	9.385	8.346
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	4.190	3.764
Naknade po osnovu kredita	239	131
Naknade po izdatim garancijama, akreditivima i drugim jemstvima	3.738	3.409
Naknade po kartičnom poslovanju	12.081	9.265
Naknade po mjenjačkim poslovima	4.315	2.604
Ostale naknade i provizije (napomena 8a)	<u>4.219</u>	<u>3.983</u>
Prihodi od naknada i provizija	<u>38.167</u>	<u>31.502</u>

8a) Ostale naknade i provizije

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021. 000 BAM	2020. 000 BAM
Naknade za bankarske pakete	3.999	3.713
Naknade za vođenje računa	21	16
Naknade za brokerske provizije	195	254
Ostali prihodi od naknada	<u>4</u>	<u>-</u>
Ukupno	<u>4.219</u>	<u>3.983</u>

9. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021. 000 BAM	2020. 000 BAM
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	1.890	1.720
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	936	856
Naknada na novčana sredstva kod Centralne banke BiH	1.746	664
Naknada i provizija po mjenjačkim poslovima	2.185	1.122
Rashodi naknada po poslovima sa karticama	8.241	6.674
Rashodi naknada i provizija prema Agenciji za bankarstvo RS	1.738	1.615
Rashodi naknada i provizija prema Central. registru i Berzi	385	389
Ostale naknade i provizije	<u>335</u>	<u>125</u>
Ukupno	<u>17.456</u>	<u>13.165</u>

Rashodi naknada po kartičnim poslovima u iznosu od 8.241 hiljade BAM na dan 31. decembar 2021. godine (2020: 6.674 hiljade BAM) se odnose na međubankarske provizije (interchange fee) za rad kartica Visa i MasterCard na bankomatima i POS terminalima drugih banaka, kao i provizije nastale tudim karticama u trgovачkoj mreži Nove banke. Rast broja kartica i transakcija uticali su na rast prihoda i rashoda naknada po kartičnim poslovima u 2021. godini.

10. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi po osnovu pozitivnih kursnih razlika	11.446	10.518
Rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika	(6.396)	(6.648)
Neto prihod od kursnih razlika	5.050	3.870

11. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	3.148	1.023
Prihodi po osnovu zakupa	630	810
Prihodi po osnovu prijevremenog razročenja depozita	421	402
Prihodi od smanjenja obaveza (odobreni popusti na zakupe poslovnih prostora, neiskorišteni bodovi za platne kartice)	356	376
Prihod od ukidanja rezervisanja za potencijalne obaveze	324	13
Prihodi po osnovu promjene vrijednosti HOV	122	1.833
Prihodi od dividendi	113	119
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	75	38
Prihodi po osnovu otkupljenih potraživanja	58	113
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nemat. ulaganja	2	52
Dobici po osnovu prodaje HOV	0	40
Ostale operativne prihode	998	879
UKUPNO	6.247	5.698

Banka je u toku 2021. godine uradila reklassifikaciju prihoda od diskonta na otkupljena potraživanja i prihoda od naplaćenih potraživanja (naplaćene kamate po kreditima klasifikovanih u S3) na poziciju Prihoda od kamata (napomena 6) u iznosu od 3.283 hiljade BAM (2020: 2.753 hiljada BAM).

Banka izdaje dvije vrste Super Nova beskontaktnih platnih kartica, koje su automatski uključene u Klub lojalnosti Super Nova. Klub lojalnosti Super Nova je posebno osmišljen program nagradivanja i pogodnosti za korisnike Super Nova platnih kartica. Korisnici Super Nova kartica su automatski uključeni u Klub lojalnosti koji omogućava sakupljanje bodova tokom transakcija plaćanja, pogodnosti u vidu popusta, besplatnih usluga Banke i ostalih pogodnosti koje nudi kompanija MasterCard. Bodove omogućava Nova banka za sve transakcije plaćanja, a dodatne bodove obezbeđuju i partneri Kluba lojalnosti Super Nova. Korisnici Super Nova platnih kartica bodove moraju potrošiti najkasnije do 31.12. tekuće godine, a ukoliko ih ne iskoriste, isti se na kraju godine oprihoduju.

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi zaposlenih	21.136	20.598
Troškovi amortizacije (napomene 20 i 21)	5.016	5.347
Troškovi amortizacije zakupa za poslovni lizing (napomena 21 i 36)	2.335	2.450
Ostali operativni troškovi	20.245	20.668
Ostali rashodi poslovanja	3.025	3.122
Operativni rashodi	51.757	52.185

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)**a) Troškovi zaposlenih**

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi neto zarada	12.975	12.755
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	7.722	7.614
Ostali troškovi zaposlenih	439	229
Troškovi zaposlenih	21.136	20.598

b) Ostali operativni troškovi

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi osiguranja depozita	3.650	3.392
Troškovi kartičnog poslovanja	2.316	2.426
Troškovi obezbjeđenja objekata, štampanja i druge neproizvodne usluge	2.079	2.233
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	1.692	1.709
Troškovi materijala, goriva, energije i usluga	1.581	1.592
Troškovi telekomunikacija	1.355	1.320
Troškovi zakupa licenci	1.236	1.310
Troškovi transporta novca	1.171	983
Troškovi osiguranja radnika i osnovnih sredstava	1.119	879
Troškovi marketinga	1.009	1.577
Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica	610	648
Troškovi eksternih usluga	472	615
Troškovi održavanja prostorija	383	402
Troškovi naknada za privremen i povremene poslove	64	109
Ostali operativni troškovi	1.508	1.473
Ostali operativni troškovi	20.245	20.668

U okviru ostalih operativnih troškova iskazani su troškovi kartičarskog poslovanja u iznosu od 2.316 hiljada BAM (2020: 2.426 hiljade BAM) koji se odnose na nadzor ATM bankomata i POS terminala i održavanje softvera za iste. Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica u iznosu 610 hiljada BAM za poslovnu 2021. godinu (2020: 648 hiljada BAM) se knjiže u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 16 – Lizing (napomena 36).

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)**c) Ostali rashodi poslovanja**

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	<i>2021.</i>	<i>2020.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	906	89	
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	725	797	
Rashodi od prodaje i obezvređenja osnovnih i investicionih sredstava	289	153	
Rashodi po osnovu rezervi za potencijalne obaveze (napomena 27)	264	418	
Troškovi za sudske i administrativne takse	198	122	
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti i gubitka od prodaje HOV	14	14	
Rashodi od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	2	960	
Ostali rashodi	<u>627</u>	<u>569</u>	
Ostali poslovni rashodi	<u>3.025</u>	<u>3.122</u>	

13. OBEZVREĐENJE SREDSTAVA STEČENIH NAPLATOM POTRAŽIVANJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	<i>2021.</i>	<i>2020.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	6.549	12.587	
Ostali poslovni rashodi	<u>6.549</u>	<u>12.587</u>	

Banka je na dan 31.12.2021. godine izvršila obezvređenje sve stečene materijalne imovine koju nije prodala, a koju je stekla prije 01.01.2019. godine što je u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka član 32, stav 9.

U toku 2021. godine iznos prenesenog umanjenja vrijednosti po osnovu zatvaranja potraživanja stečenom materijalnom aktivom je iznosio 3.540 hiljada BAM (2020: 2.658 hiljada BAM).

14. NETO RASHODI UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Neto rashodi umanjenja vrijednosti plasmana	11.438	9.460
Neto rashodi umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja	253	1.364
Neto rashodi umanjenja vrijednosti za finansijsku imovinu po amortizovanom trošku	18	-
Neto rashod / (prihod) rezervisanja za vanbilansne stavke	404	(168)
Neto rashodi	12.113	10.655

Tokom 2021. godine Banka je dodatno izdvojila 12.113 hiljada BAM po osnovu umanjenja vrijednosti za bilansnu aktivu i vanbilansne stavke u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (2020.: 10.655 hiljada BAM). Na neto efekat povećanja rashoda najviše je uticalo izdvajanje po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u nivou kreditnog rizika 2, odnosno za klijente kod kojih je došlo do povećanja kreditnog rizika. U nivou kreditnog rizika 1 zabilježeno je smanjenje rashoda po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka najvećim dijelom zbog migracija izloženosti u nivo kreditnog rizika 2 u kome je kako je i navedeno došlo do povećanja rashoda po osnovu čekivanih kreditnih gubitaka. U nivou kreditnog rizika 3 takođe je zabilježeno povećanje rashoda po osnovu dodatnih izdavajanja za očekivane kreditne gubitke.

Banka redovno prati i analizira uticaj krize koja je izazvana virusnim oboljenjem COVID 19 na portfolio Banke putem analize i monitorniga klijenata kojima je Banka uvodila neku od COVID mjera. Međutim, Banka je uvela mjere klijentima na vrijeme i u najvećem broju slučajeva se pokazalo da su mjere amortizovale moguće povećanje kreditnog rizika kod klijenata koji su tretirani mjerama. Kod klijenata kod kojih je i pored uvedenih mjera identifikovano značajno povećanje kreditnog rizika, izloženosti su raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 i izdvojene su dodatne ispravke vrijednosti u skladu sa metodologijom vrednovanja. Efekti pandemije COVID 19 su se u najvećoj mjeri reflektovali kroz povećanje nivo kreditnog rizika 2, te povećanju rashoda po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u ovom nivou kreditnog rizika.

Kroz redovne mjesecne obračune i raspoređivanja izloženosti u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika na nivou pojedinačnog klijenta, Banka prepoznaje eventualna pogoršanja putem promjene rejtinga klijenta uslijed pogoršanja pokazatelja poslovanje, zaustavljanja ili smanjenog obima poslovne aktivnosti, te kašnjenja u plaćanju obaveza prema dobavljačima i bankama, te ih raspoređuje u viši nivoe kreditnog rizika. Na navedeni način se anticipiraju sva pogoršanja i povećanja kreditnog rizika kod klijenta.

15. POREZ NA DOBIT

Tekući porez na dobit za 2021. godinu obračunat je primjenom poreske stope od 10% na oporezivu dobit prikazanu u poreskom bilansu za poreske obveznike u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine, i Brčko Distriktu.

Komponente poreza na dobit za 2021. godinu su:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Tekući porez na dobit	1.502	586
Promjena u odloženim porezima:		
- Odložena poreska sredstva	(175)	-
- Odložene poreske obaveze	87	5
Porez na dobit	1.414	591

Usaglašavanjem pozicija iz poreskog bilansa (prihoda, troškova i osnovice za oporezivanje) sa poreskom stopom važećom u Republici Srpskoj za 2021. i 2020. godinu porez na dobit može se dalje analizirati na sljedeći način:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2021.	2020.
	000 BAM	000 BAM
Dobit prije oporezivanja	24.704	13.215
Porez na dobit obračunat po stopi od 10%	2.470	1.322
Umanjenje poreza za isključene prihode	(1.409)	(1.318)
Uvećanje poreza za nepriznate rashode od umanjenja vrijednosti kredita i ostale imovine	(175)	32
Uvećanje poreza za nepriznate ostale rashode	616	550
Gubitak / (dubitak) od odloženih poreza	(88)	5
Porez na dobit	1.414	591
<i>Efektivna poreska stopa za period</i>	5,73%	4,47%

15. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Promjene na odloženim porezima bile su sljedeće:

	Odložena poreska sredstva <i>000 BAM</i>	Odložena poreska obaveza <i>000 BAM</i>	Neto odložena poreska obaveza <i>000 BAM</i>
Stanje na dan 1. januara 2020.	-	(31)	(31)
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu amortizacije za osnovna sredstva		(5)	(5)
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	(466)	(466)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	<u>-</u>	<u>(502)</u>	<u>(502)</u>
Stanje na dan 1. januara 2021.	-	(502)	(502)
Povećanje odloženih poreskih sredstava po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja klasifikovanih u S3	175	-	175
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu amortizacije za osnovna sredstva	-	(87)	(87)
Povećanje odloženih poreskih obaveza po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	221	221
Stanje na dan 31. decembra 2021.	<u>175</u>	<u>(368)</u>	<u>(193)</u>

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Sredstva kod Centralne banke	474.104	209.763
Blagajna u stranoj valuti	77.678	45.921
Blagajna u domaćoj valuti	28.269	31.832
Devizni računi kod ino banaka	13.404	11.454
Žiro račun poslovne jedinice	2.069	2.070
Umanjenje vrijednosti novčanih sredstava	<u>(507)</u>	<u>(230)</u>
Ukupno	<u>595.017</u>	<u>300.810</u>

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	230	83
Umanjenje vrijednosti	279	185
Povećanje vrijednosti	(2)	(38)
Stanje na dan 31. decembra	<u>507</u>	<u>230</u>

17. OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Obavezna rezervna kod Centralne banke	231.002	202.350
Umanjenje vrijednosti na obaveznu rezervu kod Centralne Banke	(231)	(202)
Ukupno	230.771	202.148

U okviru sredstava rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine sadržana je obračunata obavezna rezerva za period održavanja od 21. do 31. decembra 2021. godine. Prosječno stanje računa rezervi za navedeni period iznosi 668.678 hiljada BAM i uključuje prosječnu obaveznu rezervu u iznosu od 231.002 hiljade BAM i iznos veći od obavezne rezerve u iznosu od 437.676 hiljada BAM.

Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukama Centralne banke Bosne i Hercegovine o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi, koja propisuje osnovicu za obračun obavezne rezerve, obračunski period, stopu obavezne rezerve, kao i obračun naknade banci za iznos sredstava na računu rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj su valuti sredstva izražena. Obavezna rezerva se obračunava prema stanju tih sredstava na kraju svakog radnog dana u toku obračunskog perioda, koji prethodi periodu obračuna. Obračunski period (period obračuna obaveznih rezervi) počinje svakog mjeseca prvog, jedanaestog i dvadesetprvog dana, a završava se desetog, dvadesetog i posljednjeg dana u mjesecu. Banka je obavezna da nakon svakog obračunskog perioda, a najkasnije u roku od tri dana po isteku perioda obračuna dostavi Centralnoj banci Bosne i Hercegovine izvještaj o stanju svojih depozita i pozajmljenih sredstava izraženih u konvertibilnim markama.

Odlukom o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS“ br. 33/16), te Odlukama o dopuni Odluke o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS“ br. 55/16, 28/19, 3/20, 34/21, 47/21), definisano je da stopa obavezne rezerve koju primjenjuje Centralna banka BiH iznosi 10% na depozite i pozajmljena sredstva.

U skladu sa navedenom Odlukom, Centralna banka obračunava naknadu na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koju primjenjuje Evropska Centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate). Na iznos sredstava po osnovu obavezne rezerve ako je u pitanju osnovica u stranoj valuti ili KM sa valutnom klauzulom – naknada se obračunava po stopi koju primjenjuje ECB na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate) umanjena za 10 bp.

Novom Odlukom o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS“ br. 103/21) čija primjena je od 01.01.2022. godine naknada na iznos sredstava iznad obavezne rezerve se obračunava po stopi koju primjenjuje Evropska Centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate) umanjena za 25 bp.

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

18. FINANSIJSKA IMOVINA**a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku**

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Korporativne obveznice	16.000	-
Obveznice Republike Srpske	26	39
Umanjenje vrijednosti	(18)	-
Neto vrijednost na dan 31. decembra	16.008	39

Korporativne obveznice odnose se na kupljene obveznice privrednog društva Elektrokrnjine AD Banja Luka u iznosu od 16.000 hiljada BAM u mjesecu avgustu 2021. godine, na period od 10 godina, kamatna stopa od 3,5%. Obveznice nisu konvertibilne.

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Hartije od vrijednosti za trgovanje	12.472	11.418
Ukupno na dan 31. decembra	12.472	11.418

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Obveznice Republike Srpske	267.186	264.191
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	1.322	1.322
Bruto vrijednost na dan 31. decembar	268.508	265.513
Povećanje vrijednosti	2.323	4.498
Neto vrijednost na dan 31. decembra	270.831	270.011

Banka na dan 31. decembra 2021. godine ima iskazano učešće (udjele) u drugim pravnim licima. Ni jedno učešće u kapitalu pojedinačnog pravnog lica ne prelazi 5% regulatornog kapitala Banke.

Takođe, na dan 31. decembra 2021. godine ukupna neto vrijednost svih učešća Banke u kapitalu kod drugih pravnih lica ne prelazi 20% regulatornog kapitala Banke, a ukupan iznos u drugim nefinansijskim pravnim licima ne prelazi 10% osnovnog kapitala Banke.

Struktura učešća u kapitalu drugih pravnih lica data je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar % učešća	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Banjalučka berza a.d. Banjaluka	9,47%	252	252
Centralni registar Hov a.d. Banjaluka	7%	334	334
ZIF Unioninvest fond a.d. Bijeljina	7,85%	200	200
Nova Real Estate a.d Banjaluka	9%	450	450
SWIFT		86	86
		1.322	1.322
Umanjenje vrijednosti		(50)	(85)
Učešća u kapitalu, neto		1.272	1.237

18. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv HoV	Datum kupovine	Datum dospijeća	Kamatna stopa	Nominalna vrijednost 000 BAM	Amortizovana nabavna vrijednost 000 BAM	Nerealizovani dobici / (gubici) 000 BAM	Stanje na dan 31.12.2021. 000 BAM
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016.	07.09.2023.	4,50	24.965	24.965	611	25.576
Obveznice RS (RSBD)	07.12.2016.	07.12.2023.	4,50	20.000	20.164	358	20.522
Obveznice RS (RSBD)	05.05.2017.	05.05.2022.	3,50	21.640	21.641	116	21.757
Obveznice RS (RSBD)	21.06.2017.	21.06.2027.	4,50	6.190	6.234	258	6.492
Obveznice RS (RSBD)	04.08.2017.	04.08.2027.	4,00	10.000	10.000	248	10.248
Obveznice RS (RSBD)	06.09.2017.	06.09.2024.	3,75	15.528	15.516	186	15.702
Obveznice RS (RSBD)	08.12.2017.	08.12.2024.	3,75	9.150	9.208	43	9.251
Obveznice RS (RSBD)	13.06.2018.	31.01.2023.	3,00	500	501	(257)	244
Obveznice RS (EUROBOND)	28.06.2018.	28.06.2023.	4,75	107.571	107.570	1.448	109.018
Obveznice RS (RSBD)	16.04.2020.	16.04.2025.	2,00	50.000	48.489	(632)	47.857
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	25.09.2026.	1,50	202	200	-	200
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	26.09.2027.	1,50	1.261	1.245	(7)	1.238
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	18.12.2028.	1,50	575	564	1	565
Obveznice RS (RSRS)	17.12.2021.	05.11.2034.	1,50	936	889	-	889
Ukupno				268.518	267.186	2.373	269.559

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv HoV	Datum kupovine	Datum dospijeća	Kamatna stopa	Nominalna vrijednost 000 BAM	Amortizovana nabavna vrijednost 000 BAM	Nerealizovani dobici / (gubici) 000 BAM	Stanje na dan 31.12.2020. 000 BAM
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016.	07.09.2023.	4,50	24.965	24.965	1.551	26.516
Obveznice RS (RSBD)	07.12.2016.	07.12.2023.	4,50	20.000	20.249	1.057	21.306
Obveznice RS (RSBD)	05.05.2017.	05.05.2022.	3,50	21.640	21.643	463	22.106
Obveznice RS (RSBD)	21.06.2017.	21.06.2027.	4,50	6.190	6.242	290	6.532
Obveznice RS (RSBD)	04.08.2017.	04.08.2027.	4,00	10.000	10.000	249	10.249
Obveznice RS (RSBD)	06.09.2017.	06.09.2024.	3,75	15.528	15.512	708	16.220
Obveznice RS (RSBD)	08.12.2017.	08.12.2024.	3,75	9.150	9.228	321	9.549
Obveznice RS (RSBD)	31.01.2018.	31.01.2023.	3,00	750	751	7	758
Obveznice RS (EUROBOND)	28.06.2018.	28.06.2023.	4,75	107.571	107.571	(604)	106.967
Obveznice RS (RSBD)	16.04.2020.	16.04.2025.	2,00	50.000	48.030	541	48.571
Ukupno				265.794	264.191	4.583	268.774

18. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Promjene u procjenama vrijednosti finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat prikazane su u sljedećoj tabeli:

	Dobitak od procjene vrijednosti kroz revalorizacione rezerve 000 BAM	Gubitak od procjene vrijednosti kroz revalorizacione rezerve 000 BAM	Gubitak od procjene vrijednosti kroz bilans uspjeha 000 BAM	UKUPNO 000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2020.	1.993	(71)	(14)	1.908
Povećanje vrijednosti	8.716	-	-	8.716
Umanjenje vrijednosti	(6.126)	-	-	(6.126)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	4.583	(71)	(14)	4.498
Stanje na dan 1. januara 2021.	4.583	(71)	(14)	4.498
Povećanje vrijednosti	6.442	35	-	6.477
Umanjenje vrijednosti	(8.652)	-	-	(8.652)
Stanje na dan 31. decembra 2021.	2.373	(36)	(14)	2.323

Banka je prije primjene standarda MSFI 9 procjenu vrijednosti učešća u kapitalu drugih pravnih lica u iznosu od 14 hiljada BAM knjižila kroz bilans uspjeha. Primjenom standarda MSFI 9 (od 01.01.2020. godine) učešća su klasifikovana kao finansijski instrumenti koji se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, te je dalji obračun procjene knjižen na revalorizacione rezerve.

Promjene na revalorizacionim rezervama su prikazane u sljedećoj tabeli:

	Revalorizacione rezerve 000 BAM	Odložene poreske obaveze na revalorizacione rezerve 000 BAM	Umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat 000 BAM	UKUPNO 000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2020.	1.923	(22)	257	2.158
Povećanje vrijednosti	8.715	-	66	8.781
Umanjenje vrijednosti	(6.126)	(466)	(27)	(6.619)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	4.512	(488)	296	4.320
Stanje na dan 1. januara 2021.	4.511	(487)	296	4.320
Povećanje vrijednosti	6.478	220	49	6.747
Umanjenje vrijednosti	(8.652)	-	(48)	(8.700)
Stanje na dan 31. decembra 2021.	2.337	(267)	297	2.367

Ispravke vrijednosti na obveznice Republike Srpske su iskazane kroz ostali ukupni rezultat i sa 31.12.2021. godine iznose 297 hiljada KM (2020. godina: 296 hiljada KM).

19. KREDITI I DOSPJELA POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA**a) Pregled po korisnicima kredita**

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
- Preduzeća	566.304	565.010
- Javna i državna preduzeća	124.717	109.414
- Vlada	192.638	212.335
- Stanovništvo	605.276	585.006
- Ostali komitenti	12.157	12.730
- Otkupljena potraživanja	32.404	49.716
Krediti i plasmani komitentima (bruto)	1.533.496	1.534.211
Umanjenje vrijednosti	(82.968)	(103.589)
Ukupni krediti plasirani komitentima (neto)	1.450.528	1.430.622

Banka je u toku 2021. godine uradila reklasifikaciju kratkoročnih otkupljenih potraživanja sa pozicije Kredita i dospjelih potraživanja po kreditima na poziciju Ostala potraživanja i AVR (napomena 23) u iznosu od 2.279 hiljade BAM (2020: 1.827 hiljada BAM).

b) Ročnost dospijeća kredita

Ročnost dospijeća kredita klijentima, prema roku dospijeća, sa stanjem na dan 31. decembar je sljedeća:

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Do 30 dana	30.710	31.455
Od 1 do 3 mjeseca	71.497	65.952
Od 3 do 12 mjeseci	292.231	298.199
Od 1 do 5 godina	658.724	679.270
Preko 5 godina	397.366	355.746
Krediti klijentima na dan 31. decembra (neto)	1.450.528	1.430.622

19. KREDITI I DOSPJELA POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA (nastavak)**c) Koncentracija kredita klijenata**

Koncentracija ukupno plasiranih sredstava komitentima od strane Banke, na dan 31. decembar po granama djelatnosti je sljedeća:

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Poljoprivreda, lov i ribolov	35.932	32.160
Rudarstvo i industrija	188.662	203.986
Građevinarstvo	102.562	93.706
Trgovina	174.673	180.132
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	38.629	24.114
Transport, skladištenje, telekomunikacije	61.211	53.836
Finansije	38.109	39.632
Trgovina nekretninama	12.874	16.152
Administracija, druge javne usluge	270.853	299.475
Stanovništvo	605.276	585.006
Ostalo	4.715	6.012
Krediti i plasmani komitentima (bruto)	1.533.496	1.534.211
Umanjenje vrijednosti	(82.968)	(103.589)
Krediti i plasmani komitentima (neto)	1.450.528	1.430.622

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Stanje na početku godine	103.589	109.507
Prva primjena Odluke ABRS (napomena 2.1)	-	12.999
Umanjenje vrijednosti	23.157	22.670
Povećanje vrijednosti	(11.606)	(12.733)
Računovodstveni otpis kredita	(29.338)	(26.397)
Isknjižavanje kredita	(2.834)	(2.457)
Stanje na dan 31. decembra	(82.968)	(103.589)

Banka je u skladu sa Odlukom Agencije za bankartsvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, a koja se primjenjuje od 01. januara 2020. godine, u obavezi vršiti računovodstveni otpis bilansne izloženosti u vanbilansnu evidenciju dvije godine nakon što je za navedene izloženosti knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti i istu je proglašila u potpunosti dospjelom, osim izloženosti po osnovu finansijskog lizinga. Sa 31. decembrom 2021. godine stanje kredita koji su računovodstveno otpisani iznosi 55.655 hiljada BAM (2020: 26.369 hiljada KM).

20. MATERIJALNA IMOVINA**a) Nekretnine i oprema**

Promjene na nekretninama i opremi u toku 2021. i 2020. godine prikazani su kako slijedi:

u 000 BAM	Zemljište i poslovne zgrade	Oprema i ostala sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Avansi za osnovna sredstva	Ukupno
NABAVNA VRJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2020.	26.912	46.636	591	2.694	76.833
Nabavke u toku godine	-	-	2.662	-	2.662
Aktiviranje osnovnih sredstava	-	2.338	(2.338)	-	-
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(759)	(759)
Novi avansi u toku godine	-	-	-	901	901
Prodaja	-	(585)	-	-	(585)
Donacija	-	(19)	-	-	(19)
Otpis/rashodovanje/smanjenje	-	(2.743)	(7)	-	(2.750)
Stanje na dan 31.12.2020.	26.912	45.627	908	2.836	76.283
Stanje na dan 01.01.2021.	26.912	45.627	908	2.836	76.283
Nabavke u toku godine	-	-	1.290	-	1.290
Aktiviranje osnovnih sredstava	-	1.502	(1.502)	-	-
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(3.002)	(3.002)
Novi avansi u toku godine	-	-	-	166	166
Prodaja	-	(208)	-	-	(208)
Donacija	-	(44)	-	-	(44)
Prenos na zalihe (oprema za donaciju)	-	(92)	-	-	(92)
Otpis/rashodovanje/smanjenje	-	(4.711)	-	-	(4.711)
Stanje na dan 31.12.2021.	26.912	42.074	696	-	69.682
ISPRAVKA VRJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2020.	1.490	32.076	-	-	33.566
Amortizacija (napomena 12)	277	4.131	-	-	4.408
Prodaja	-	(423)	-	-	(423)
Donacija	-	(19)	-	-	(19)
Otpis/rashodovanje/isknjižavanje	-	(2.617)	-	-	(2.617)
Stanje na dan 31.12.2020.	1.767	33.148	-	-	34.915
Stanje na dan 01.01.2021.	1.767	33.148	-	-	34.915
Amortizacija (napomena 12)	275	3.867	-	-	4.142
Aktiviranje opreme	-	(104)	-	-	(104)
Prodaja	-	(44)	-	-	(44)
Donacija	-	(91)	-	-	(91)
Otpis/rashodovanje/isknjižavanje	-	(4.463)	-	-	(4.463)
Stanje na dan 31.12.2021.	2.042	32.313	-	-	34.355
SADAŠNJA VRJEDNOST					
Stanje na dan 31.12.2021.	24.870	9.761	696	-	35.327
Stanje na dan 31.12.2020.	25.145	12.479	908	2.836	41.368

Na dan 31. decembar 2021. godine Banka nema građevinske objekte založene kao kolaterale za obezbeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza. Banka posjeduje vlasničku dokumentaciju za građevinske objekte.

Banka u toku 2021. godine nije imala potrebe za većim ulaganjima (nije bilo širenje poslovne mreže), te ulaganja u nekretnine i opremu bilježe pad za 6.041 hiljada BAM.

20. MATERIJALNA IMOVINA (nastavak)**b) Sredstva sa pravom korištenja**

Banka sa 31.12.2021. godine ima obaveze prema pravnim i fizičkim licima koje proizilaze iz ugovora o zakupu poslovnih prostora i bankomata, a koji se priznaju u skladu sa MSFI 16 (napomena) na osnovu računovodstvene politike za priznavanje zakupa opisane u napomeni 37.

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Stanje na dan 01. januara	8.169	12.513
Povećanje prava zakupa	659	567
Smanjenje prava zakupa	(1.213)	(417)
Amortizacija	(1.813)	(4.494)
Stanje na dan 31. decembra	5.802	8.169

Banka u zakupu ima samo poslovno prostore i prostore za bankomate. Na dan 31.12.2021. godine nije bilo opreme u zakupu.

c) Investicione nekretnine

Promjene na investicionim nekretninama u toku 2020. i 2021. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Stanje na dan 01. januara	2.447	2.495
Prenos u toku godine	2.652	-
Otuđenje i rashodovanje	(91)	-
Usklađivanje vrijednosti	(31)	(48)
Stanje na dan 31. decembra	4.977	2.447

Banka je u toku 2019. godine kupila poslovni prostor u izgrdanji za koji je dala avans u iznosu od 2.652 hiljade KM. U toku 2021. godine poslovni prostor je završen i isti je dat u zakup. Na osnovu zaključenog ugovora o zakupu, Banka je izvršila reklasifikaciju poslovnog prostora u investicione nekretnine.

Na osnovu procjene vrijednosti ovlaštenih internih procjenitelja izvršeno je umanjenje ukupne vrijednosti investicionih nekretnina u toku 2021. godine za 31 hiljadu KM.

21. NEMATERIJALNA IMOVINA

<i>u 000 BAM</i>	<i>Pravo na korištenje tuđih softvera</i>	<i>Licene, kupljeni softveri</i>	<i>Nematerijalna ulaganja u pripremi</i>	<i>Avansi za nematerijalna ulaganja</i>	<i>Ukupno</i>
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2020.	1.763	11.922	268	57	14.010
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	1.197	25	1.222
Aktiviranja u toku godine	-	815	(815)	-	-
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje	(841)	(1.718)	-	-	(2.559)
Stanje na dan 31.12.2020.	922	11.019	650	82	12.673
 Stanje na dan 01.01.2021.	922	11.019	650	82	12.673
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	555	234	789
Aktiviranja u toku godine	-	798	(799)	-	(1)
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(282)	(282)
Stanje na dan 31.12.2021.	922	11.817	406	34	13.179
 ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2020.	1.763	9.700	-	-	11.463
Amortizacija	-	940	-	-	940
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje	(841)	(1.719)	-	-	(2.560)
Stanje na dan 31.12.2020.	922	8.921	-	-	9.843
 Stanje na dan 01.01.2021.	922	8.921	-	-	9.843
Amortizacija	-	872	-	-	872
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2021.	922	9.793	-	-	10.715
 SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 31.12.2021.	-	2.024	406	34	2.464
Stanje na dan 31.12.2020.	-	2.098	650	82	2.830

Na dan 31. decembar 2021. godine Banka nema nematerijalnih ulaganja založenih kao kolaterale za obezbeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza.

22. SREDSTVA STEČENA NAPLATOM POTRAŽIVANJA

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Sredstva stečena naplatom potraživanja	36.997	54.375
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	(28.255)	(36.286)
Stanje na dan 31. decembra (neto)	8.742	18.089
<hr/>		
	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Sredstva stečena naplatom potraživanja:		
- zemljište	3.156	9.327
- nekretnine	24.940	34.481
- oprema	8.901	10.567
Ukupno	36.997	54.375
Obezvređenje stečene materijalne imovine	(28.255)	(36.286)
Stanje na dan 31. decembra (neto)	8.742	18.089

Sredstva stečena naplatom potraživanja se obezvređuju na osnovu njene starosti, odnosno datuma svodenja na tehničku vrijednost u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Procjenjena vrijednost ovih sredstava na dan 31. decembar 2021. godine iznosi 31.751 hiljada BAM (2020: 46.473 hiljada BAM) urađenih od ovlaštenih procjenitelja.

Tabela kretanja obezvređenja sredstava stečenih naplatom potraživanja:

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	36.286	27.153
Dodatno obezvređenje u toku godine (napomena 13)	6.549	12.587
Povećanje ispravki vrijednosti po osnovu zatvaranja potraživanja	3.120	3.340
Smanjenje ispravki vrijednosti po osnovu prodaje i otpisa	(17.700)	(6.794)
Stanje na dan 31. decembra	28.255	36.286

23. OSTALA POTRAŽIVANJA I AVR

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po kreditima	3.808	3.764
Potraživanja za kamatu i naknadu	2.890	5.698
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po HoV	2.421	2.202
Otkupljena potraživanja (kratkoročna)	2.321	1.827
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamat za rentnu štednju	1.816	2.106
Razgraničena potraživanja za unaprijed plaćene troškove	1.049	943
Razgraničena potraživanja za obračunate prihode	884	1.045
Zalihe kancelarijskog i potrošnog materijala	350	572
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	16.546	16.400
Ukupno	32.085	34.577
Ispravke vrijednosti	(2.218)	(5.491)

Stanje na dan 31. decembra (neto)	29.867	29.086
23. OSTALA POTRAŽIVANJA I AVR (nastavak)		

a) Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Potraživanja od korespondentskih banaka	4.330	4.460
Potraživanja za namjenski depozit za obavljanje platnih transakcija sa karticama	4.297	4.110
Potraživanja iz operativnog poslovanja po osnovu gotovinskih isplata na ATM bankomatima za isplate od popisa do kraja poslovne godine	2.124	1.661
Ostala potraživanja od klijenata banke	1.963	514
Potraživanja za izvršena plaćanja po karticama Nove banke	1.230	1.610
Potraživanja od pošta	1.138	39
Ostala potraživanja iz operativnog poslovanja po osnovu minusnog salda	256	236
Potraživanja za više plaćen porez iz dobiti	239	1.472
Potraživanja po osnovu naknada koje se refundiraju	159	397
Potraživanja po osnovu avansa	140	590
Potraživanja za plaćanja po garanciji	-	27
Potraživanja po osnovu prodaje zaliha	-	588
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	670	696
Ukupno	16.546	16.400

Potraživanja od korespondentskih banaka se odnose na spot transakcija u cilju usklađivanja devizne pozicije, te zaštite Banke od promjena kurseva i potencijalnog gubitaka.

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	5.472	7.127
Prva primjena Odluke ABRS (napomena 2.1)	-	1.107
Umanjenje vrijednosti	843	1.441
Povećanje vrijednosti	(1.010)	(317)
Računovodstveni otpis	(2.382)	(3.791)
Isknjižavanje umanjenja vrijednosti	(705)	(96)
Stanje na dan 31. decembra	2.218	5.471

Na dan 31.12.2021. godine Banka je imala 2.382 hiljada BAM kamata, naknada i stavki ostale aktive za koje je uradila računovodstveni otpis i vanbilansno evidentirala za sve izloženosti kod kojih je umanjenje vrijednosti formirana u iznosu od 100% u prethodne dvije godine (2020: 3.791 hiljada KM).

24. DEPOZITI KOMITENATA

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Depoziti komitenata	2.068.719	1.771.271
Ukupno	2.068.719	1.771.271
 a) Depositi po korisnicima		
	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Kamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	18.000	18.020
Javna i državna preduzeća	105.300	92.997
Privreda	8.605	14.232
Vanprivreda	66.992	59.530
Vlada i vladine institucije	173.760	227.479
Strana lica	12.706	12.019
Domaća fizička lica	690.935	699.016
Ukupno kamatonosni depoziti	1.076.298	1.123.293
Nekamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	1.496	1.051
Javna i državna preduzeća	114.116	46.995
Privreda	277.101	192.202
Vanprivreda	47.484	51.748
Vlada i vladine institucije	224.738	92.113
Strana lica	12.526	12.356
Domaća fizička lica	314.960	251.513
Ukupno nekamatonosni depoziti	992.421	647.978
Ukupno obaveze po osnovu depozita na dan 31. decembar	2.068.719	1.771.271

24. DEPOZITI KOMITENATA (nastavak)

b) Depositi po ročnosti

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Tekući računi i depoziti po viđenju		
Vlada i vladine institucije	376.126	290.081
Privreda i javna i državna preduzeća	337.058	245.504
Banke i bankarske institucije	1.214	810
Stanovništvo	388.041	323.155
Ostali tekući računi i depoziti po viđenju	85.233	86.688
	1.187.672	946.238
Ukupno depoziti po viđenju		
Kratkoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	21.717	29.420
Privreda i javna i državna preduzeća	134.873	81.573
Banke i bankarske institucije	10.000	18.000
Stanovništvo	351.532	369.453
Ostali	12.874	9.101
	530.996	507.547
Ukupno kratkoročni depoziti		
Dugoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	655	90
Privreda i javna i državna preduzeća	35.751	21.404
Banke i bankarske institucije	8.282	260
Stanovništvo	288.893	280.026
Ostali	16.470	15.706
	350.051	317.486
Ukupno dugoročni depoziti		
Stanje na dan 31. decembra	2.068.719	1.771.271

25. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Obaveze po uzetim kreditima		
- do godinu dana	39.849	35.182
- preko godinu dana	253.586	244.119
	293.435	279.301
Ukupno		

25. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (nastavak)

Struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Investicione razvojne banke Republike Srpske a.d. Banja Luka:		
- Fond stanovanja RS	101.076	84.819
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS	137.223	138.959
- Fond za razvoj istočnog dijela RS	55.136	55.519
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS (Svjetska banka - IBRD)	-	4
Ukupno	293.435	279.301

Na dan 31. decembra 2021. godine tekuća dospijeća za obaveze po dugoročnim kreditima iznose 39.849 hiljada BAM (31. decembra 2020. godine iznosila su 35.182 hiljada BAM).

Obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja Investicione razvojna banka Republike Srpske (u daljem tekstu: IRB RS), odnose se na pojedinačne ugovore sa rokovima dospjeća od 2 do 25 godina i godišnjom kamatnom stopom od 0,50% do 2,3%.

Sredstva su primljena u cilju kreditiranja: poljoprivrede, preduzetnika i preduzeća, početne poslovne aktivnosti za jedinice lokalne samouprave, kao i za stambene kredite stanovništva.

Banka je u 2021. godini povećala kreditiranje iz sredstava IRB RS, tako da obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja IRB RS iznose 293.435 hiljada BAM i u odnosu na 2020. godinu su povećane za 5,06 %.

IRB RS je u skladu sa Pravilima plasmana sredstava po kreditnim linijama i zajmovima („Službeni glasnik RS“ 67/21) definisala u članu 5. tačka 2. i članu 22. stav 3. tačka 4. da IRB RS u ime i za račun fondova kojim upravlja zaključuje okvirni ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji i ugovor o zajmu, a u skladu sa rezultatima finansijske analize posrednika i ugovor o zalaganju sadašnjeg i budućeg portfolija, za plasman sredstava po kreditnim linijama.

S tim u vezi, IRB RS je zaključila sa Bankom ugovore o zalaganju kreditnog portfolija i to za sljedeće fondove (datum poslednjeg zalaganja 30. septembar 2021. godine):

1. Fond za razvoj istočnog dijela RS;
2. Fond za razvoj i zapošljavanje RS i
3. Fond stanovanja RS.

Sklopljeni ugovori ne sadrže posebne kovenante.

Stanje potraživanja po osnovu plasiranih kredita koji su založeni dana 30. septembar 2021. godine, sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine iznose:

Bruto iznos:	272.580 hiljada BAM
Umanjenje vrijednosti:	18.426 hiljada BAM
Neto iznos:	254.154 hiljada BAM
Ukupan broj partija:	2.157

Navedeni iznosi su registrovani u registru zaloga.

Banka na dan 31. decembar 2021. godine nema drugih hipoteka, zaloga ili drugih tereta nad statkama aktive, izuzev prethodno navedenog.

26. REZERVISANJA NA STAVKE VANBILANSA

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Rezervisanja za vanbilansne stavke	1.842	1.438
Ukupno rezervisanja	1.842	1.438

Promjene na rezervisanjima za vanbilansne stavke:

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Stanje na početku godine	1.438	1.049
Prva primjena po Odluci ABRS (napomena 2.1)	-	557
Rezervisanja u tekućoj godini	1.380	848
Ukidanje rezervisanja	(976)	(1.016)
Stanje na dan 31. decembra	1.842	1.438

27. REZERVISANJA ZA POTENCIJALNE OBAVEZE

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Rezervisanja za otpremnine	349	314
Rezervisanja za sudske sporove	280	209
Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze	368	534
Ukupno	997	1.057

Promjene na rezervisanjima za otpremnine, sudske sporove i ostale potencijalne obaveze:

	Rezervisanja za otpremnine 000 BAM	Rezervisanja za sudske postupke 000 BAM	Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze 000 BAM	UKUPNO 000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2020.	325	49	277	651
Rezervisanja u tekućoj godini (napomena 12)	-	162	257	419
Ukidanje rezervisanja / isplata	(11)	(2)	-	(13)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	314	209	534	1.057
Stanje na dan 1. januara 2021.	314	209	534	1.057
Rezervisanja u tekućoj godini (napomena 12)	35	138	91	264
Ukidanje rezervisanja / isplata	-	(67)	(257)	(324)
Stanje na dan 31. decembra 2021.	349	280	368	997

28. OSTALE OBAVEZE I PVR

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Ostale obaveze - unaprijed naplaćeni anuiteti po kreditima	7.893	7.727
Razgraničeni prihodi - unaprijed naplaćena naknada	7.712	7.155
Obaveze po osnovu poslovnog lizinga - višegodišnjeg zakupa	5.981	8.248
Prolazni i privremeni račun ino banaka za odlive	4.362	4.456
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u stranoj valuti	3.237	3.546
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u domaćoj valuti	3.052	3.184
Prolazni i privremeni račun za penzije	2.273	0
Obaveze po primljenim sredstvima -neraspoređeni priliv	2.220	730
Obaveze po osnovu namjenskih depozita za emitovanje emisija HoV ili preuzimanje akcionarskih društava	1.703	1.437
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	1.107	1.228
Razgraničene obaveze za ostale obračunate troškove	1.064	979
Obaveze prema dobavljačima	742	734
Obaveze po kamatama	442	228
Obaveze za dividende	305	305
Obaveze po osnovu platnih kartica realizovanih u drugim bankama	116	0
Obaveze po osnovu poštanskih uputnica	83	128
Ostale obaveze	2.677	2.016
Ukupno	44.969	42.101

Prolazni i privremeni račun ino banaka za odlive u iznosu od 4.362 hiljada BAM se odnosi na spot transakcije u cilju usklađivanja devizne pozicije, te zaštite Banke od promjena kurseva i potencijalnog gubitaka (2020.: 4.456 hiljada BAM).

29. SUBORDINIRANI DUG (dopunski kapital)**Obaveze po osnovu subordiniranog duga:**

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Subordinirani dug (dopunski kapital)		
- u domaćoj valuti	37.600	37.600
Ukupno	37.600	37.600

Obaveze po osnovu subordiniranog duga u ukupnom iznosu od 37.600 hiljada BAM su iz 2019. godine (sedma emisija obveznica).

29. SUBORDINIRANI DUG (dopunski kapital)

Stanje obveznica po osnovu subordiniranog duga nakon povrata	Datum rješenja Komisije Hov RS	Nominalna vrijednost emisije BAM	Broj emitovanih obveznica	Kamatna stopa	Grejs period	Rok dospijeća
Sedma emisija	21.10.2019.	37.600.000	376	3,00%	5 godina	10 god.

Skupština akcionara Banke je dana 20. avgusta 2019. godine donijela Odluku o sedmoj emisiji obveznica javnom ponudom, kojom je izvršena zamjena VI emisije obveznica u iznosu od 37,6 miliona BAM.

Sedmom emisijom obveznica emitovano je 376.000 obveznica nominalne vrijednosti 100 BAM po obveznici, ukupne nominalne vrijednosti 37.600.000 BAM uz kamatnu stopu 3%, sa rokom dospijeća od 10 godina i grejs periodom od 5 godina. Kupac navedenih obveznica je Investiciono razvojna banka Republike Srpske i fondovi kojima ona upravlja.

30. KAPITAL**Struktura kapitala Banke**

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako slijedi:

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Akcijski kapital (obične akcije)	184.638	164.638
Emisiona premija (ažio)	(10.000)	(6.930)
Rezerve iz dobiti	7.775	9.336
Revalorizacione rezerve	2.367	4.320
Neraspoređena dobit iz ranijeg perioda	7.298	43
Neraspoređena dobit tekuće godine	23.290	12.624
Ukupno	215.368	184.031

Akcijski kapital

Ukupan akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2021. godine sastoji se od 184.637.768 običnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM (31. decembar 2020. godine: 164.637.768 obične akcije pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM).

Skupština Banke je 8. marta 2021. godine donijela Odluku o XXXI emisiji hartija od vrijednosti (XXIV emisija redovnih / običnih akcija) javnom ponudom. Iznos emisije je 20.000.000 KM, podjeljen u 20.000.000 običnih akcija, klase A, čija je nominalna vrijednost 1 KM. Prodajna cijena akcije iz predmetne emisije, za akcionare koji koriste pravo preče kupovine je utvrđena u iznosu od 0,50 KM po jednoj akciji. Ukupan iznos kapitala nakon okončanja XXXI emisije hartija od vrijednosti iznosi 184.637.768 KM. Agencija za bankarstvo Republike Srpske je dana 09. marta 2021. godine, donijela Rješenje kojim se daje saglasnost Novoj banci a.d Banja Luka da izvrši XXXI emisiju hartija od vrijednosti (XXIV emisiju redovnih / običnih akcija) javnom ponudom u ukupnom iznosu od 20.000.000 KM. Rješenjem Centralnog registra hartija od vrijednosti AD Banja Luka od 28. maja 2021. godine vrijednost osnovnog kapitala Banke iznosi 184.637.768 BAM.

Rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci od 27. avgusta 2021. godine izvršeno je povećanje osnovnog kapitala i promjena osnivačkog akta Banke.

Skupština Banke je 30. juna 2021. godine donijela Odluku o prenosu akcija manjinskih akcionara na otkupioca akcija privredno društvo MG Mind DOO Mrkonjić Grad u iznosu od 15.688.849 akcija. Na osnovu donesene Odluke, Okružni privredni sud u Banjoj Luci je donio Rješenje o registraciji od 04. oktobra 2021. godine kojim je izvršena izmjena osnivača Banke gdje je privredno društvo MG Mind DOO Mrkonjić Grad upisano sa 100% učešća u kapitalu Banke.

30. KAPITAL (nastavak)***Akcijski kapital (nastavak)***

Dana 08.10.2021. godine Centralni registar hartija od vrijednosti AD Banja Luka izvršio je prenos 13.603.371 akcije lokalne oznake NOVB-R-E sa računa manjinskih akcionara emitenta Nova banka AD Banja Luka na račun vlasnika otkupioca MG Mind DOO Mrkonjić Grad. Na količini od 1.687.041 akcije lokalne oznake NOVB-R-E u osnovnom kapitalu emitenta Nova banka AD Banja Luka postoje upisana založna prava te na dan prenosa akcija ostalih manjinskih akcionara nije bilo moguće izvršiti prenos navedene količine akcija na otkupioca MG Mind DOO Mrkonjić Grad. Članom 91. stav 2. Pravilnika o registraciji i penosu hartija od vrijednosti (Službeni glasnik RS, broj 25/17 i 28/19) propisano je da akcije na kojima je zasnovana određena vrsta tereta, odnosno ograničenje prava, Centralni registar može da prenese na otkupioca pod uslovom da manjinski akcionar prethodno u Centralnom registru u skladu sa važećim propisima postupak brisanja zasnovanog tereta uz pisanu salasnost lica u čiju je korist, odnosno po čijoj je odluci zasnovan teret ili ograničenje prava, s tim da se saglasnost pravnog lica ovjerava pečatom tog lica, a saglasnost fizičkog lica se ovjerava kod nadležnog organa.

U skladu sa gore navedenim, na dan 31.12.2021. godine većinski vlasnik MG Mind DOO Mrkonjić grad u Centralnom registru ima upisano ukupno 182.950.727 običnih akcija oznake NOVB-R-E (99,09%), dok je u korist manjinskih akcionara upisano 1.687.041 običnih kacija oznake NOVB-R-E (0,91%).

U 2021. godini Banka je po osnovu XXX emisije hartija od vrijednosti (XXIII emisije redovnih / običnih akcija) javnom ponudom ostvarila emisioni gubitak u iznosu od 15.000.000 BAM. Skupština akcionara Banke je 30. juna 2021. godine donijela Odluku o pokriću emisionog gubitka nastalog XXIII emisijom akcija ispod nominalne vrijednosti i to iz emisione premije u iznosu od 8.070 hiljada BAM, rezervi po regulatornom zahtjevu u iznosu od 1.943 hiljada BAM i iz ostvarene dobiti za 2020. godinu u iznosu od 4.987 hiljada BAM. Preostala neto dobit ostvarena za 2020. godinu je u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti donesenoj na Skupštini akcionara Banke 30.juna 2021. godine raspoređena u zakonske rezerve u iznosu od 382 hiljada BAM i zadržanu dobit u iznosu od 7.255 hiljada BAM.

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2021. godine su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u hiljadama)	% učešća običnih akcija
MG Mind DOO, Mrkonjić Grad	182.951	99,09%
Andžić Milorad	650	0,35%
Mlađen Vlatko	560	0,30%
Elek Nedeljko	380	0,21%
Petrović Mijat	55	0,03%
Milaković Nedeljko	24	0,01%
NICOLA DOO Banja Luka	14	0,01%
BAMBI VEMAX DOO	4	0,00%
Ukupno	184.638	100,00%

30. KAPITAL (nastavak)***Akcijski kapital (nastavak)***

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2020. godine bili su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u hiljadama)	% učešća običnih akcija
MG Mind DOO, Mrkonjić Grad	146.320	88,87%
Gajić Zoran	3.004	1,82%
Lučić Mladen	1.500	0,91%
Institut za ekonomski istraživanja DOO, Beograd	1.167	0,71%
BL BM AD, Banja Luka	900	0,55%
Andžić Milorad	700	0,43%
Čajevac-SIP AD, Banja Luka	600	0,36%
Softić Dženic	593	0,36%
Mlađen Vlatko	573	0,35%
UniCredit Bank DD, Mostar - Kastodi	442	0,27%
Prokopić Rastko	436	0,26%
Elek Nedeljko	380	0,23%
Šarović Branislav	358	0,22%
Radovanović Radovan	304	0,18%
Grujić Milenko	287	0,17%
Ostali	7.074	4,31%
Ukupno	164.638	100,00%

Sve gore navedene promjene akcionara Banke u 2021. godini evidentirane su u jedinstvenoj evidenciji akcionara kod Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske. Banka na dan 31. decembra 2021. godine ima kapital u iznosu od 184.637.768 BAM. Članom 34., stav 1 Zakona o bankama Republike Srpske propisan je minimalan iznos novčanog kapitala od 15.000.000 BAM, a članom 37. stav 4. Zakona o bankama Republike Srpske i članom 34. stav 1. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je minimalni koeficijent adekvatnosti regulatornog kapitala od 12% i način obračuna istog. Na dan 31. decembra 2021. godine, koeficijent adekvatnosti kapitala Banke iznosio je 16,26% (2020.: 15,41%).

Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od (10.000) hiljada BAM na dan 31. decembra 2021. godine se odnosi na negativnu razliku između uplaćene vrijednosti akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija nastale po osnovu XXXI emisiji hartija od vrijednosti (XXIV emisija redovnih / običnih akcija) javnom ponudom.

Rezerve kapitala

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa zakonom i propisima Republike Srpske i Statutom Banke i na dan 31. decembra 2021. godine iznose 7.775 hiljada BAM. U odnosu na 2020. godinu manje su za 1.561 hiljadu KM iz razloga pokrića jednog dijela emisionog gubitka nastalog XXIII emisijom akcija ispod nominalne vrijednosti u iznosu od 1.943 hiljada BAM.

Neraspoređena dobit

Neraspoređena dobit na dan 31. decembra 2021. godine iznosi 30.588 hiljada BAM, a obuhvata neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda u iznosu od 7.298 hiljada BAM, koja se sastoji od 43 hiljade BAM neraspoređene dobiti za 2019. godinu i 7.255 hiljada BAM neraspoređene dobiti za 2020. godinu i ostvarenu neto dobit tekućeg perioda u iznosu od 23.290 hiljada BAM.

30. KAPITAL (nastavak)***Akcijski kapital (nastavak)******Revalorizacione rezerve***

Revalorizacione rezerve na dan 31. decembra 2021. godine iznose 2.367 hiljada BAM i formirane su kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrijednosti klasifikovanih kao finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

31. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

	(U 000 BAM)	
	2021.	2020.
Neto dobit koja se odnosi na vlasnike običnih akcija Banke	23.290	12.624
Ponderisani prosječni broj običnih akcija	<u>176.637.768</u>	<u>134.719.960</u>
Zarada po akciji	0,13	0,09

32. VANBILANSNA AKTIVA / PASIVA

U cilju zadovoljenja finansijskih potreba komitenata, Banka odobrava različite vidove garancija i ostalih preuzetih i potencijalnih obaveza. Iako se pomenute obaveze ne priznaju u izvještaju o finansijskoj poziciji, one sadrže kreditni rizik i stoga čine sastavni dio sveukupnog rizika Banke.

Ukupno stanje potencijalnih obaveza je prikazano u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Plative garancije	76.404	62.796
Činidbene garancije	118.217	98.747
Nepokriveni nostro akreditivi	408	498
Neopozive kreditne obaveze	<u>162.616</u>	<u>162.164</u>
Bruto vrijednost na dan 31.12.	<u>357.645</u>	<u>324.205</u>
Rezervisanja na stavke vanbilansa	1.842	1.438
Neto vrijednost na dan 31.12.	<u>355.803</u>	<u>322.767</u>

Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

Akreditivi i garancije obavezuju Banku da izvrši plaćanje u korist korisnika ukoliko se za to ispune potrebni uslovi. Garancije i „stand-by“ akreditivi nose isti tip rizika za Banku kao i krediti.

Preuzete neopozive obaveze

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorištene odobrene kredite i revolving kredite (kreditne kartice i pozajmice). Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi sa istekom. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći prije povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodne buduće gotovinske odlive.

Ipak, potencijalni kreditni gubitak je manji od ukupnih neiskorištenih obaveza iz razloga što je većina obaveza potencijalna i ista zavisi od ispunjenja određenih uslova od strane klijenta. Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorištenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročno preuzetih obaveza.

33. SUDSKI SPOROVI

Sudski sporovi su zbog prirode bankarskog poslovanja česta pojava. Banka je ustanovila protokol za upravljanje sudskim sporovima. Na osnovu analize tužbenog zahtjeva i pravnog savjeta, Banka vrši procjenu iznosa potencijalnog gubitka po osnovu sudskega sporova. Banka rezerviše sredstva za sve negativne efekte koji mogu nastati po sudskim sporovima odnosno mogu imati uticaj na finansijsku poziciju Banke.

Vrijednost sudskega sporova za 57 predmeta koji se vode protiv Banke na dan 31. decembar 2021. godine iznose 11.242 hiljada BAM (2020: 22.401 hiljada BAM). Uprava Banke procjenjuje da u budućim periodima neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu negativnog ishoda sudskega sporova koji su u toku, veći od iznosa stvorenog rezervisanja na dan 31. decembra 2021. godine, u iznosu od 280 hiljada BAM (2020: 209 hiljada BAM).

Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica Banka je procjenila odgovarajuća rezervisanja na teret rezultata poslovanja u tekućoj i prethodnim godinama.

Banka u kontinuitetu prati pravne rizike, te procjenjuje očekivane troškove pravnih postupaka po osnovu kojih formira odgovarajuća rezervisanja.

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 24, lica povezana sa Bankom i ključni menadžement Banke čine:

MRS 24.19	Naziv	Opis
MRS 24.19 (a)	Matični subjekti	MG Mind d.o.o. Mrkonjić Grad
MRS 24.19 (b)	Subjekti sa zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem nad subjektom	Grupa MG Mind
MRS 24.19 (c)(d)(e)	Zavisni subjekti; pridruženi subjekti; zajednički poduhvati u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima	Banka nije imala zavisne, pridružene subjekte i zajedničke poduhvate u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke te lica povezana sa navedenim članovima Grupa Lazarević, Grupa Krsmanović, Grupa Miletić, Grupa Radnović, Grupa Milenković, Grupa Grčić, Grupa Banika, Grupa Adžić, Grupa Vukosavljević, Grupa Trampa, Grupa Nenadić, Grupa Zrilić, Grupa Pekez, Grupa Blagojević, Grupa Dragić, Grupa Ljubišić, Grupa Topić, Grupa Smiljanić, Grupa Antić, Grupa Gak, Grupa Pajić, Grupa Kudra
MRS 24.19 (f)	Ključno upravljačko osoblje subjekta ili njegovog matičnog subjekta	Ostali mali akcionari
MRS 24.19 (g)	Ostala povezana lica	Ostali mali akcionari

Stanja na kraju godine i efekti transakcija sa članovima Uprave, Nadzornog odbora i ostalim ključnim osobljem i njima povezanim stranama, kao i sa ostalim povezanim licima navedenim u tabeli iznad su prikazani u sljedećim tabelama:

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

Izvještaj o finansijskoj poziciji za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine

	<i>Matični subjekt</i> <u>000 BAM</u>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i> <u>000 BAM</u>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i> <u>000 BAM</u>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i> <u>000 BAM</u>	<i>Ukupno</i> <u>000 BAM</u>
AKTIVA					
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	1.585	36.593	900	-	39.078
Ostala potraživanja i AVR	3	229	141	-	373
Poslovna aktiva	1.588	36.822	1.041	-	39.451
Vanbilans- neopozive obaveze	1.678	4.061	272	10	6.021
Vanbilans- potencijalne obaveze	4.093	13.629	254	-	17.976
Vanbilansna aktiva	5.771	17.690	526	10	23.997
UKUPNA AKTIVA	7.359	54.512	1.567	10	63.448
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	119	5.543	4.240	197	10.099
Ostale obaveze i PVR	137	1.289	50	-	1.476
Poslovna pasiva	256	6.832	4.290	197	11.575
Vanbilans- neopozive obaveze	1.678	4.061	272	10	6.021
Vanbilans- potencijalne obaveze	4.093	13.629	254	-	17.976
Vanbilansna pasiva	5.771	17.690	526	10	23.997
UKUPNA PASIVA	6.027	24.522	4.816	207	35.572

Izvještaj o finansijskoj poziciji za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine

	<i>Matični subjekt</i> <u>000 BAM</u>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i> <u>000 BAM</u>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i> <u>000 BAM</u>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i> <u>000 BAM</u>	<i>Ukupno</i> <u>000 BAM</u>
AKTIVA					
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	4.677	11.181	1.174	411	17.443
Ostala potraživanja i AVR	12	43	149	14	218
Poslovna aktiva	4.689	11.224	1.323	425	17.661
Vanbilans- neopozive obaveze	3.891	6.434	724	157	11.206
Vanbilans- potencijalne obaveze	2.779	3.084	264	-	6.127
Vanbilansna aktiva	6.670	9.518	988	157	17.333
UKUPNA AKTIVA	11.359	20.742	2.311	582	34.994
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	165	1.234	5.266	15.745	22.410
Ostale obaveze i PVR	286	1.057	64	153	1.560
Poslovna pasiva	451	2.291	5.330	15.898	23.970
Vanbilans- neopozive obaveze	3.891	6.434	724	157	11.206
Vanbilans- potencijalne obaveze	2.779	3.084	264	-	6.127
Vanbilansna pasiva	6.670	9.518	988	157	17.333
UKUPNA PASIVA	7.121	11.809	6.318	16.055	41.303

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)**Izvještaj o bilansu uspjeha poslovne 2021. godine**

	<i>Matični subjekt</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	106	1.597	62	-	1.765
Rashodi od kamata	-	(7)	(12)	-	(19)
Neto prihodi od kamata	106	1.590	50	-	1.746
Prihodi od naknada i provizija	51	330	71	1	453
Ostali poslovni prihodi	-	24	1	-	25
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	-	(3)	(1)	(1)	(5)
Umanjenje vrijednosti	18	(1.577)	(4)	-	(1.563)
Dobit tekuće godine	175	364	117	-	656

Izvještaj o bilansu poslovne 2020. godine

	<i>Matični subjekt</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	311	440	73	45	869
Rashodi od kamata	-	(3)	(10)	(286)	(299)
Neto prihodi od kamata	311	437	63	(241)	570
Prihodi od naknada i provizija	66	114	49	34	263
Ostali poslovni prihodi	15	15	-	2	32
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	-	(88)	(344)	(1)	(433)
Umanjenje vrijednosti	40	14	5	(6)	53
Dobit tekuće godine	432	492	(227)	(212)	485

Bruto plate isplaćene članovima Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Uprave Banke su kako slijedi:

	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>
Nadzorni odbor	177	177
Odbor za reviziju	48	48
Uprava Banke	660	509
Ukupno	885	734

35. PORESKI RIZICI

Obzirom da Banka posluje na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine (oba entiteta i Brčko Distrikta BiH) u obavezi je da primjenjuje zakone iz oblasti poreza koji važe u sve tri jurisdikcije. Porezi koji se plaćaju obuhvataju porez na dobit i porez na dohodak. U regulativi koja se primjenjuje u poreskim jurisdikcijama postoji različitost u primjeni, dok su propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone postoji ograničen broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju između državnih i entitetskih ministarstava i institucija u vezi sa pravnom implementacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa.

Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrole od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zateznih kamata.

U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi RS, period zastarjelosti poreskih obaveza je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Kao rezultat toga transakcije koje se odnose na obračune i plaćanja obaveza po porezima mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utiču da poreski rizici u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu budu značajniji od onih u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom.

36. LIZING

Zakup se odnosi na zakup poslovnica od pravnih i fizičkih lica, kao i na zakup po osnovu prostora za ugradnju bankomata.

U 2021. godini trošak zakupnina je knjižen kroz pozicije kamata, amortizacije i zakupa to je prikazano u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
Rashodi kamata (napomena 7)	229	300
Amortizacija sredstava u zakupu (napomena 12 i 21)	2.335	2.450
Trošak zakupnina (napomena 12)	<u>610</u>	<u>648</u>
Ukupno	<u>3.174</u>	<u>3.398</u>

Buduća ukupna očekivana plaćanja po osnovu operativnog lizinga u slučajevima kada se Banka javlja kao zakupac prikazana su u narednoj tabeli:

31. decembar 2021.

u 000 BAM	do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
Rashodi kamata	159	206	7	372
Amortizacija sredstava u zakupu	2.107	3.437	298	5.842
Trošak zakupnina	543	1.069	92	1.704
Ukupno	<u>2.809</u>	<u>4.712</u>	<u>397</u>	<u>7.918</u>

31. decembar 2020.

u 000 BAM	do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
Rashodi kamata	232	340	26	598
Amortizacija sredstava u zakupu	2.394	5.140	632	8.166
Trošak zakupnina	461	1.017	157	1.635

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

Ukupno	<u>3.087</u>	<u>6.497</u>	<u>815</u>	<u>10.399</u>
---------------	---------------------	---------------------	-------------------	----------------------

Buduće ukupne očekivane naplate po osnovu ugovorenih kada se Banka javlja kao zakupodavac prikazana su u narednoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	<i>2021. 000 BAM</i>	<i>2020. 000 BAM</i>
Do 1 godine	493	543
Između 1 i 5 godina	128	522
Preko 5 godina	-	-
Ukupno	<u>621</u>	<u>1.065</u>

37. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Na globalnom nivou 2021. godina je obilježena nastavkom pandemije virusnog oboljenja COVID-19 i rastom stope inflacije, naročito u SAD, EU i zemljama u razvoju. Generalno govoreći, globalna ekonomija je u 2022. godinu ušla slabija nego što se prvobitno očekivalo. U mnogim zemljama se nastavilo sa ograničavanjem mobilnosti u cilju suzbijanja pandemije, nove varijante virusa COVID-19 se konstantno šire, tako da pandemija ne pokazuje znake popuštanja. Sa druge strane, završio se period niske stope inflacije i u drugoj polovini 2021. godine je došlo do snažnog rasta cijena energenata, a konstantno od izbijanja pandemije postoje problemi sa lancem snabdijevanja i vodeće centralne banke intervenišu na tržištu.

Prema procjeni MMF-a, Bosna i Hercegovina je 2021. godinu završila sa stopom rasta realnog GDP-a od 2,8%, a projekcija za 2022. godinu je rast realnog GDP-a po stopi od 3,2%.

Najviše su pogođeni pandemijom sektori turizma i ugostiteljstva, hotelijerstvo, transport, saobraćaj i veze, prerađivačka industrijia itd. Međutim, poslije 2020. godine kada je pandemija virusnog oboljenja COVID-19 najviše naštetila ekonomiji u 2021. godini je došlo do postepenog oporavka i ekonomskog rasta.

Prosječna plata isplaćena u decembru 2021. godine u Republici Srpskoj iznosila je 1.038,00 KM i veća je za 0,8% nominalno, a realno za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prošle godine prosječna neto plata nominalno je veća za 6,0%, a realno za 0,1%.

Bankarski sistem Republike Srpske je u prvih devet mjeseci 2021. godine stabilan i adekvatno kapitalizovan, a likvidnost i profitabilnost su na zadovoljavajućem nivou.

Bankarski sektor Republike Srpske čini najznačajniji dio ukupnog bankarskog sistema Bosne i Hercegovine. U vlasničkoj strukturi kapitala banaka dominantno je učešće stranog vlasništva.

Bankarski sektor počiva na tradicionalnim i visoko regulisanim depozitno-kreditnim poslovima. U prvih devet mjeseci 2021. godine pored intenzivnih aktivnosti na tumačenju usvojene zakonske regulative nastavljene su aktivnosti na intenzivnom jačanju kapaciteta kontrolora, posebno na SREP metodologiji, razvoju okvira za nadzorno stres testiranje, restrukturiranju banaka i poboljšanju regulatornih zahtjeva za klasifikaciju aktive banaka (primjena MSFI 9). Sve gore navedeno uslovilo je dodatno angažovanje banaka na dostavljanju znatno većeg obima podataka i izještaja po zahtjevu regulatora.

Bankarski sektor obavlja funkciju platnog prometa u zemlji i inostranstvu i ima značajnu ulogu u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Banke i druge finansijske organizacije konstantno rade na usklađivanju poslovanja sa zahtjevima Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, tako da se može reći da je postignuta sistematicnost u ovom segmentu poslovanja, a unaprijeđena je i saradnja sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Banke i druge finansijske organizacije kontinuirano unapređuju i modernizuju poslovanje, sa ciljem prilagođavanja bankarskih proizvoda i usluga potrebama korisnika.

Takođe, kontinuirano se provode aktivnosti na implementaciji odredbi Zakona o bankama Republike Srpske koje regulišu obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga.

U skladu sa gore navedenim izmjenama, Banka će u cilju unapređenja kvaliteta poslovanja i održavanja stabilnosti, u narednom periodu svoje aktivnosti usmjeriti na:

- oprezno i kvalitetno poslovanje i kapitalno jačanje kroz zadržavanje dobiti,
- kontrolu nivoa dospjelih potraživanja, a posebno nekvalitetnih kredita, te dodatne aktivnosti za efikasniju naplatu i unapređenje sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija,
- unapređenju sistemu upravljanja rizicima, posebno kreditnim i rizikom likvidnosti, i
- unapređenje ICAAP i ILAAP okvira i metodologije koja se koristi za izračun internih kapitalnih zahtjeva;

dalje unapređenje metodologije za izračun parametara kreditnog rizika i uključivanje „forward-looking“ komponente pri izračunu LGD parametra

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

38.1 Uvod

Osnovni preduslov za uspješno bankarsko poslovanje je upravljanje rizikom, a koje obuhvata: proces neprekidnog identifikovanja, mjerjenja i praćenja, definisanja i uspostavljanja ograničenja rizika i primjenu drugih vrsta kontrola i nadzora. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci je, u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku i upravljanje istim. Banka je u osnovi izložena kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku. Osim toga, Banka posebno prati operativne rizike, rizik izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, rizik ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, kao i uticaj rizika koji se odnose na zemlju porijekla lica kome je Banka izložena. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja Banke o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promjene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sljedeći organi/tijela:

Nadzorni odbor i Uprava Banke

Nadzorni odbor i Uprava Banke su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za definisanje strategije i principa upravljanja rizicima. Nadzorni odbor je adekvatno uključen u proces upravljanja rizicima u Banci. Nadzorni odbor usvaja Strategiju upravljanja rizicima i Odluku o prihvatljivom nivou rizika, a kojima se definiše sklonost ka riziku, tolerancija prema riziku i pragovi upozorenja. Kroz navedene dokumente Nadzorni odbor usvaja sistem limita kao osnovnu mjeru ograničavanja rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor)

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor) ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj strategije upravljanja rizicima i implementacije principa, okvira, politika i limita. Odbor je odgovoran za fundamentalne nalaze po pitanju rizika kao i za upravljanje i praćenje relevantnih odluka vezanih za sve vrste rizika. Prateći trendove pojedinih vrsta rizika Odbor za upravljanje aktivom i pasivom daje prijedloge i mjere za poboljšanje istih.

Odbor za rizike

Odbor za rizike u potpunosti razumije i prati sprovođenje Strategije i Politike, kao i rizični profil Banke i sklonost ka preuzimanju rizika. Odbor za rizike Izvještava Nadzorni odbor o sprovođenju Strategije, adekvatnosti i načinu sprovođenja usvojene Politike i drugih procedura za upravljanje rizicima. Savjetuje Nadzorni odbor Banke o ukupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti ka preuzimanju rizika, ne dovodeći pri tom u pitanje odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke u cijelokupnom upravljanju rizicima u nadziranju banke.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju ima odgovornost za praćenje sveobuhvatnog procesa upravljanja rizicima u Banci.

Samostalno odjeljenje za internu reviziju

Proces upravljanja rizikom u Banci se kontroliše od strane Samostalnog odjeljenja za internu reviziju, koja ispituje adekvatnost procedura i usaglašenost Banke sa usvojenim politikama i procedurama, način upravljanja rizicima i efikasnost uspostavljenog sistema internih kontrola. Samostalno odjeljenje za internu reviziju diskutuje rezultate svog rada sa Upravom Banke i izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke o svojim nalazima i preporukama, kao i u skladu sa svojim programom rada, vrši provjeru funkcionisanja uspostavljenih internih kontrola u okviru samih organizacionih dijelova Banke.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima

U Banci je organizovan Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu, u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za integrисано upravljanje rizicima,
- za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima,
- za modeliranje rizika i upravljanje kolateralima,

te Sektor za procjenu kreditnog rizika u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za procjenu kreditnog rizika za pravna lica,
- za procjenu kreditnog rizika za fizička lica.

Procedurama koje se odnose na funkcionisanje svih odjeljenja u okviru Sektora za upravljanje rizicima i kontrolu, definisana su pravila i odgovornosti za praćenje usaglašenosti sa principima, politikama i limitima definisanim u Banci. U iste je uključeno praćenje rizika prema postavljenim limitima, kao i kompletно obuhvatanje rizika u sistemu mjerena i izještavanja.

U implementaciji kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih Poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom u Sektoru za preuzimanje rizika se bavi upravljanjem kreditnim rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz proces odobravanja, dok se odjeljenje za kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima, pored ostalih aktivnosti, bavi upravljanjem kreditnim rizicima na nivou portfelja.

U okviru Sektora za upravljanje rizicima i kontrolu, organizovano je Odjeljenje za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima koje ima za cilj upravljanje rizikom likvidnosti, deviznim rizikom, kao i kamatnim rizikom. Likvidnost Banke, kao njena sposobnost da u roku izvršava obaveze, zavisi prije svega od bilansne strukture Banke, odnosno usklađenosti priliva i odliva sredstava. Minimalni standardi za kreiranje i sprovođenje politike likvidnosti su uspostavljeni u okviru limita, definisanih Odlukom o prihvatljivom nivou rizika i Planom poslovanja Banke, tako da obezbeđuju sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve obaveze na dan dospijeća.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, Banka sprovodi aktivnosti koje obezbeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno njenih novčanih tokova (priliva i odliva) i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovnog okruženja Banke. Za upravljanje rizikom likvidnosti Banka sprovodi i stres testove koji imaju za cilj da se identifikuju potencijalni likvidnosni gapovi koji mogu nastati u određenim vremenskim periodima i pod određenim uslovima i to: po osnovu odliva depozita, nemogućnosti transformacije dijelova aktive u likvidna sredstva, povećanog odliva gotovine i slično, te u skladu s tim i identifikuje potencijalne dodatne izvore finansiranja koji će omogućiti pokriće nastalog gapa.

Upravljanje rizicima i sistemi izještavanja

Rizici Banke se mjere korišćenjem metoda koji odražava i očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima i neočekivane gubitke, koji predstavljaju procjenu krajnjih gubitaka zasnovanu na statističkim modelima. Modeli koriste vjerovatnoću izvedenu na osnovu istorijskih podataka, prilagođenu tako da odražava trenutno ekonomsko okruženje. Banka takođe koristi metod najgorih scenarija koji se mogu desiti kao posljedica dešavanja ekstremnih događaja za koje postoji mala vjerovatnoća da se dese.

Praćenje i kontrola rizika je prvenstveno zasnovana na politici, procedurama, definisanim i uspostavljenim limitima. Ovi limiti odražavaju poslovnu strategiju i tržišno okruženje Banke, kao i nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identificovali, analizirali i kontrolisali rizici. Ove informacije se prezentuju Upravi i Nadzornom odboru Banke. Izještaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, mjerjenje tržišnog rizika, pokazatelje likvidnosti i drugo.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.1. Uvod (nastavak)****Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja (nastavak)**

Koncentracije kreditnog rizika mogu da nastanu kada je određeni broj strana uključen u slične poslovne aktivnosti, ili posluju u istom regionu, ili kada imaju slične ekonomske karakteristike tako da se očekuje, da njihova mogućnost da ispunе svoje obaveze, bude pod uticajem sličnih promjena ekonomske ili druge prirode. Koncentracija ukazuje na relativnu osjetljivost poslovanja Banke na promjene koje pogađaju određenu industriju ili geografsko područje.

Kako bi izbjegla prekomjernu koncentraciju rizika, politike i procedure Banke sadrže specifične smjernice za razvoj i očuvanje diversifikovanog portfolija. Shodno tome, Banka kontroliše i upravlja identifikovanim koncentracijama kreditnog rizika.

38.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da jedna ugovorna strana ne ispunи svoju obavezu i tako izazove finansijski gubitak drugoj strani. Izloženost kreditnom riziku, koji se ispoljava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Banka kontinuirano prati kroz analizu finansijskog stanja i poslovanja korisnika kredita, kao i stepen naplativosti kredita (dnevno, mjesечно i kvartalno praćenje), kontrolu namjenske upotrebe sredstava i procjenu stepena rizičnosti kreditnog portfolija.

U sproveđenju kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. U Sektoru za procjenu rizika, Banka ima Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom koje se bavi upravljanjem rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz odobravanje, dok Odjeljenje za integrисано upravljanje i kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima i kontrolu upravlja kreditnim rizikom na nivou cjelokupnog portfelja banke. Pored ovog odjeljenja, u Sektoru za upravljanje rizicima i kontrolu, krajem 2021. godine je uspostavljeno Odjeljenje za modeliranje rizika i upravljanje kolateralima.

Pomenuta odjeljenja se kontinuirano razvijaju i osnovne aktivnosti istih su uspostavljanje, praćenje i kontrola primjene utvrđene politike, pravila, smjernica u svim segmentima kreditnog poslovanja, identifikacija rizika u procesu odobravanja plasmana kroz kontrolu odstupanja od utvrđenih standarda u procesu odobravanja plasmana, realnu ocjenu kvaliteta klijenta, adekvatnu procjenu vrijednosti kolaterala, odnosno instrumenata zaštite od neplaćanja, ograničenje rizika u smislu uspostavljanja limita i prihvatljivog nivoa rizika po segmentima, preduzimanje adekvatnih mjera radi zaštite kreditnog portfolija od negativnih kretanja i usklađivanje uslova kreditiranja sa nivoom preuzetog rizika. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da procjeni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mjere.

Cilj Banke je da kroz kreditnu politiku i program upravlja kreditnim rizikom, koristeći modele za ocjenu rizika, u najvećoj mogućoj mjeri odobrava plasmane koji nose nizak rizik.

Rizici srodnii kreditnom riziku

Banka izdaje garancije i akreditive svojim komitentima, i po osnovu kojih ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke prema određenoj grupi dužnika. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada sličnoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promjena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se

ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, utvrđuju se mjere bezbjednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja utvrđenih limita.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik****a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir kolateral ili druge instrumente zaštite od rizika**

Sljedeća tabela pokazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija izvještaja o finansijskoj poziciji. Maksimalna izloženost je prikazana u neto iznosu ne uzimajući u obzir efekte smanjenja rizika putem kolaterala ili drugih instrumenata zaštite od rizika.

	31. decembar 2021. 000 BAM	31. decembar 2020. 000 BAM
AKTIVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	595.017	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	230.771	202.148
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	16.008	39
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.472	11.418
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	270.831	270.011
Plasmani drugim bankama	317	264
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	1.450.528	1.430.622
Ostala potraživanja i AVR	29.867	29.086
Ukupno	2.605.811	2.244.398
Potencijalne obaveze	195.029	162.041
Neopozive obaveze	162.616	162.164
Ukupno	357.645	324.205
Ukupna izloženost riziku	2.963.456	2.568.603

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promjena fer vrijednosti.

Detalji o maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku svake od klase finansijskih instrumenata biće objelodanjeni u samim napomenama vezanim za specifične finansijske instrumente.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku**

Koncentracijom rizika se upravlja postavljanjem limita kreditne izloženosti u odnosu na pojedinačne komitente, geografska područja i industrije. Maksimalna kreditna izloženost prema pojedinačnom klijentu na dan 31. decembar 2021. godine iznosi 55.543 hiljade BAM (31. decembar 2020. godine: 58.949 hiljada BAM) ili 25,21% u odnosu na priznati kapital, što znači da je limit prekoračen za 0,21%.

Do datuma izdavanja izvještaja maksimalna izloženost prema pojedinačnom klijentu je smanjena ispod zakonom definisanog maksimuma uslijed redovnih otplata klijenata.

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

31. decembra 2021. godine	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	581.646	230.771	16.008	12.472	270.831	317	1.450.528	20.991	357.645	2.941.209
Evropska Unija	13.049	-	-	-	-	-	-	7.780	-	20.829
Ostalo	322	-	-	-	-	-	-	1.096	-	1.418
Ukupno	595.017	230.771	16.008	12.472	270.831	317	1.450.528	29.867	357.645	2.963.456
Depoziti	-	-	-	-	-	-	17.863	-	6.534	24.397
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipoteke	-	-	-	-	-	-	497.852	-	80.152	578.004
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	-	515.715	-	86.686	602.401
Neto izloženost	595.017	230.771	16.008	12.472	270.831	317	934.813	29.867	270.959	2.361.055

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)**

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

31. decembra 2021. godine	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	289.377	202.148	39	11.418	270.011	264	1.430.622	20.287	324.205	2.548.371
Evropska Unija	11.144	-	-	-	-	-	-	7.778	-	18.922
Ostalo	289	-	-	-	-	-	-	1.021	-	1.310
Ukupno	300.810	202.148	39	11.418	270.011	264	1.430.622	29.086	324.205	2.568.603
Depoziti	-	-	-	-	-	-	15.861	-	4.471	20.332
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipoteke	-	-	-	-	-	-	510.762	-	55.408	566.170
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	-	526.623	-	59.879	586.502
Neto izloženost	300.810	202.148	39	11.418	270.011	264	903.999	29.086	264.326	1.982.101

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)**

Analiza izloženosti Banke kreditnom riziku, po industrijskim sektorima, prije uzimanja u obzir sredstva obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika, na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>Neto maksimalna izloženost</i>	<i>31. decembar</i>		<i>31. decembar</i>	
	<i>2021.</i>		<i>2020.</i>	
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Stanovništvo	610.604		585.078	
Prerađivačka industrija	225.185		213.778	
Trgovina	239.791		229.120	
Finansijske usluge	61.277		55.388	
Poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda	36.744		46.121	
Građevinarstvo	216.022		189.972	
Transport	100.519		86.845	
Usluge, ugostiteljstvo i turizam	53.182		35.374	
Trgovina nekretninama	13.366		15.089	
Vlada i državni organi	558.665		314.499	
Banke i finansijske institucije	836.746		783.830	
Ostalo	11.355		13.509	
Ukupno	2.963.456		2.568.603	

Kolaterali i drugi instrumenti zaštite od rizika

Politikom kolateralna Banka definije prihvatljive kolaterale za pojedinačne vrste plasmana.

Osnovni tipovi kolateralna su sljedeći:

- Novčani depozit, hartije od vrijednosti, garancije osiguravajućih kuća i banaka, zalog na nepokretnu i pokretnu imovinu i jemstva.

Tržišna vrijednost kolateralna se kontinuirano prati te ukoliko ima potrebe traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolateralna i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjenje vrijednosti.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive**

Kvalitetom finansijskih sredstava Banka upravlja koristeći internu klasifikaciju plasmana zasnovanu na MSFI 9 metodologiji.

Kvalitet plasmana po tipovima sredstava koji se nalaze u izvještaju o finansijskoj poziciji, zasnovanim na razvrstavanju po nivoima kreditnog rizika (Stage-evima) posmatrano po tipovima klijenata, klasama rejtinga i danima kašnjenja sa posebnim akcentom na kredite za 2021. i 2020. godinu prikazan je sljedećim tabelama:

31. decembar 2021. godine							(u 000 BAM)
Banka/ostali komitenti	S1	S2	<i>od čega</i>	S3	<i>od čega</i>	Ukupno	31.12.2021.
			S2 POCI		S3 POCI		
Plasmani drugim bankama	317	-	-	-	-	-	317
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496	
Bruto izloženost	1.284.920	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.813	
Umanjenje vrijednosti	6.475	13.309	394	63.184	19.869	82.968	
Neto izloženost	1.278.445	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.845	

POCI imovina se od 1. januara 2020. godine, u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo RS, posmatra na nivou pojedinačne izloženosti, a ne na nivou klijenta. POCI imovina može biti raspoređena u nivo kreditnog rizika 2 ili 3 u skladu sa kriterijuma navedene Odluke. POCI imovina se u skladu sa važećom Metodologijom koja je bila na snazi do 31.12.2019. godine, razvrstavala u poseban Stage pod nazivom „S3 POCI“. POCI imovina je definisana kao izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjenja za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika, odnosno predstavljale su je partie koje su odobrene ili aneksirane u trenutku kada je klijent bio u statusu neizmirenja (default-u). Shodno navedenom Banka je cijelu izloženost klijenta kome je identifikovana POCI imovina razvrstavla u poseban nivo kreditnog rizika „S3 POCI“.

Stupanjem na snagu navedene Odluke, Banka je ukinula zasebni nivo kreditnog rizika „S3 POCI“ i izvršila raspored ove imovine u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika. POCI imovina je izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjenja za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika.

31. decembar 2020. godine							(u 000 BAM)
Banka/ostali komitenti	S1	S2	<i>od čega</i>	S3	<i>od čega</i>	Ukupno	31.12.2020.
			S2 POCI		S3 POCI		
Plasmani drugim bankama	265	-	-	-	-	-	265
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037	
Bruto izloženost	1.314.601	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.302	
Umanjenje vrijednosti	6.260	8.078	747	89.376	29.888	103.714	
Neto izloženost	1.308.341	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.588	

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)**

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po segmentima na dan 31. decembar 2021. i 2020. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2021. godine						(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po segmentima	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	9.708	-	-	-	-	9.708
Javne institucije	111.709	-	-	-	-	111.709
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	109.405	1.967	1.303	19	-	111.391
Preduzetnici	10.939	9.142	-	2.221	1.308	22.302
Neprofitne organizacije	2.367	151	-	13	-	2.531
Stanovništvo	492.416	72.309	2.941	18.249	3.273	582.974
Druga preduzeća	548.059	84.076	2.678	60.746	21.666	692.881
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	6.475	13.309	394	63.184	19.869	82.968
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.528

31. decembar 2020. godine						(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po segmentima	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2020.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	9.324	-	-	-	-	9.324
Javne institucije	145.410	-	-	-	-	145.410
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	111.530	1.105	266	1.370	-	114.005
Preduzetnici	17.630	693	-	3.273	69	21.596
Neprofitne organizacije	3.237	291	-	19	-	3.547
Stanovništvo	476.262	60.791	3.143	26.357	3.975	563.410
Druga preduzeća	550.943	43.766	5.612	84.036	32.989	678.745
Bruto izloženost	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037
Umanjenje vrijednosti	6.258	8.078	747	89.376	29.888	103.712
Neto vrijednost	1.308.078	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.325

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2 Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)**

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po klasama rejtinga na dan 31. decembar 2021. i 2020. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2021. godine						(u 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po klasama rejtinga	S1	S2	<i>od čega</i> <i>S2 POCI</i>	S3	<i>od čega</i> <i>S3 POCI</i>	Ukupno 31.12.2021.
1	63.125	423	339	-	-	63.548
2	109.271	2.560	53	98	95	111.929
3	273.332	4.220	1.539	9	-	277.561
4	328.671	6.277	468	57	-	335.005
5	329.744	17.573	1.056	112	65	347.429
6	116.089	23.147	880	3.386	3.032	142.622
7	61.680	27.735	2.080	7.495	217	96.910
8	-	48.987	507	21.481	2.821	70.468
9	-	21.170	-	15.125	12.961	36.295
10	-	15.553	-	33.485	7.056	49.038
Default	2.691	-	-	-	-	2.691
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	6.475	13.309	394	63.184	19.869	82.968
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.528

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)**

31. decembar 2020. godine						(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po klasama rejtinga	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2020.
1	58.379	426	-	-	-	58.805
2	154.500	1.038	568	-	-	155.538
3	363.145	2.062	907	-	-	365.207
4	260.172	2.737	513	-	-	262.909
5	249.663	3.185	852	-	-	252.848
6	169.036	6.258	638	-	-	175.294
7	25.875	33.367	188	-	-	59.242
8	-	34.431	2.952	-	-	34.431
9	33.566	16.450	2.402	-	-	50.016
10	-	6.692	-	-	-	6.692
Default	-	-	-	115.055	37.033	115.055
Bruto izloženost	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037
Umanjenje vrijednosti	6.258	8.078	747	89.376	29.888	103.712
Neto vrijednost	1.308.078	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.325

c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po danima kašnjenja na dan 31. decembar 2021. i 2020. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2021. godine						(U 000 BAM)
Dani kašnjenja	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
1. Bez kašnjenja	1.284.120	147.796	6.754	19.453	8.233	1.451.369
2. od 1-30	483	6.444	94	523	99	7.450
3. od 31 do 90 dana	-	13.405	75	167	24	13.572
4. veće od 90 dana	-	-	-	61.105	17.891	61.105
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	6.475	13.309	394	63.184	19.869	82.968
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.528

31. decembar 2020. godine						(U 000 BAM)
Dani kašnjenja	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2020.
1. Bez kašnjenja	1.307.546	102.408	8.824	16.523	4.962	1.426.477
2. od 1-30	6.790	2.451	143	624	342	9.865
3. od 31 do 90 dana	-	1.787	53	365	151	2.152
4. veće od 90 dana	-	-	-	97.543	31.578	97.543
Bruto izloženost	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037
Umanjenje vrijednosti	6.258	8.078	747	89.376	29.888	103.712
Neto vrijednost	1.308.078	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.325

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika**

Sljedeće tabele prikazuju kretanje bruto vrijednosti kredita za 2021. godinu i 2020. godinu po stage-vima:

Tabela kretanja bruto kredita po stage-vima u toku 2021. godine:

		01.01.2021. - 31.12.2021.			(U 000 BAM)
		S1	S2	S3	Novi plasmani
31.12.21.	Plasmani ostalim komitentima po Stage-u				Ukupno
	Bruto izloženost 31.12.2020./01.01.2021.	1.313.047	106.204	114.960	1.534.211
	Izloženost POCl u sklopu bruto izloženost 31.12.2020./01.01.2021.	-	9.020	37.033	46.053
	Smanjenje	(210.311)	(11.526)	(9.276)	- (231.113)
	Povećanje	33.474	295	16	- 33.785
	Zatvoreni plasmani	(188.822)	(9.921)	(5.777)	- (204.520)
	Računovodstveni otpis	-	-	(29.338)	- (29.338)
	S1	853.781	30.725	206	399.891 1.284.603
	S2	88.590	47.923	1.070	30.062 167.645
	S3	5.016	6.404	69.309	519 81.248
	Bruto izloženost	947.388	85.052	70.585	430.471 1.533.496
		Izloženost POCl u sklopu bruto izloženost 31.12.2021.			33.169

Tabela kretanja bruto kredita po stage-vima u toku 2020. godine:

		01.01.2020. – 31.12.2020.			(U 000 BAM)
		S1	S2	S3	Novi plasmani
31.12.20	Plasmani ostalim komitentima po Stage-u				Ukupno
	Bruto izloženost 01.01.2020.	1.186.859	165.006	130.992	- 1.482.857
	Izloženost POCl u sklopu bruto izloženost 01.01.2020.	-	9.549	38.361	- 47.910
	Smanjenje	(155.592)	(15.752)	(7.074)	- (178.418)
	Povećanje	23.007	632	26	- 23.665
	Zatvoreni plasmani	(187.546)	(41.886)	(3.779)	- (233.211)
	Računovodstveni otpis	-	-	(26.397)	- (26.397)
	S1	836.310	63.270	609	412.859 1.313.048
	S2	27.116	32.611	1.155	45.322 106.204
	S3	3.302	12.119	92.004	7.534 114.959
	Bruto izloženost	866.728	108.000	93.768	465.715 1.534.211
		Izloženost POCl u sklopu bruto izloženost 31.12.2020.			46.053

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.2. Kreditni rizik (nastavak)

d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)

Tabela kretanja Umanjenja vrijednosti po stage-vima u toku 2021. godine:

	01.01.2021 - 31.12.2021.			(U 000 BAM)	
	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
Umanjenje vrijednosti plasmana ostalim komitentima po Stage-u					
Umanjenje vrijednosti 31.12.2020./01.01.2021.	6.252	8.056	89.281	-	103.589
Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjenja vrijednosti 31.12.2020./01.01.2021.					
Smanjenje	(955)	(3.438)	(4.745)	-	(9.138)
Povećanje	9.401	3.762	5.289	-	18.452
Zatvoreni plasmani	(1.024)	(595)	(3.279)	-	(4.898)
Računovodstveni otpis	-	-	(29.338)	-	(29.338)
S1	4.051	189	2	2.234	6.475
S2	7.708	3.721	121	1.759	13.309
S3	1.915	3.875	57.086	308	63.184
Ukupno umanjenje vrijednosti	13.674	7.785	57.208	4.301	82.968
Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjenje vrijednosti 31.12.2021.	-	394	19.868	-	20.262

Tabela kretanja Umanjenja vrijednosti po stage-vima u toku 2020. godine:

	01.01.2020-31.12.2020.			(U 000 BAM)	
	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
Umanjenje vrijednosti plasmana ostalim komitentima po Stage-u					
Umanjenje vrijednosti 01.01.2020.	5.522	11.472	106.112	-	123.106
Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjenja vrijednosti 01.01.2020.					
Smanjenje	(863)	(4.616)	(4.416)	-	(9.895)
Povećanje	3.021	4.514	5.959	-	13.494
Zatvoreni plasmani	(945)	(3.018)	(1.894)	-	(5.857)
Računovodstveni otpis	-	-	(26.397)	-	(26.397)
S1	3.699	398	4	2.151	6.252
S2	1.654	2.330	77	3.995	8.056
S3	1.382	5.624	79.283	2.992	89.281
Ukupno umanjenje vrijednosti	6.735	8.352	79.364	9.138	103.589
Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjenje vrijednosti 31.12.2020.	-	747	29.888		30.635

31.12.21

31.12.20

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.2. Kreditni rizik (nastavak)

d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2021. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – **bruto**:

Ostala aktiva po Stage-u	01.01.2021 - 31.12.2021.			(U 000 BAM)	
	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
Bruto izloženost 31.12.2020./01.01.2021.	1.122.662	15.476	5.180	-	1.143.318
Smanjenje	(71.205)	(629)	(121)	-	(71.955)
Povećanje	367.988	347	1.496	-	369.831
Zatvoreno	(149.998)	(11.232)	(999)	-	(162.229)
Računovodstveni otpis	-	-	(2.382)	-	(2.382)
S1	1.264.329	1.112	1.465	225.742	1.492.648
S2	4.820	2.651	13	13.200	20.684
S3	298	199	1.696	202	2.395
Bruto izloženost 31.12.2021	1.269.447	3.962	3.174	239.144	1.515.727

31.12.21

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2020. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – **bruto**:

Ostala aktiva po Stage-u	01.01.2020 - 31.12.2020.			(U 000 BAM)	
	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
Bruto izloženost 31.12.2019./01.01.2020.	1.003.680	16.348	6.858	-	1.026.886
Smanjenje	(50.122)	(1.714)	(65)	-	(51.901)
Povećanje	111.238	1.446	144	-	112.828
Zatvoreno	(296.940)	(6.374)	(1.200)	-	(304.514)
Računovodstveni otpis	-	-	(2.329)	-	(2.329)
S1	767.097	1.610	21	354.631	1.123.359
S2	730	8.018	1	7.412	16.161
S3	29	78	3.386	305	3.798
Bruto izloženost 31.12.2020.	767.856	9.706	3.408	362.348	1.143.318

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2021. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – **ECL**

Umanjenje vrijednosti ostale aktive po Stage-u	01.01.2021 - 31.12.2021.			(U 000 BAM)	
	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
Umanjenje vrijednosti 31.12.2020./01.01.2021.	1.437	1.149	4.757	-	7.343
Smanjenje	(131)	(48)	(105)	-	(284)
Povećanje	787	120	183	-	1.090
Zatvoreno	(458)	(982)	(863)	-	(2.303)
Računovodstveni otpis			(2.382)		(2.382)
S1	1.316	9	44	730	2.099
S2	238	122	3	508	871
S3	81	108	1.543	115	1.847
Ukupno umanjenje vrijednosti 31.12.2021.	1.635	239	1.590	1.353	4.817

31.12.20

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)**

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2020. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – **ECL:**

	01.01.2020 - 31.12.2020.			(U 000 BAM)	
	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
Umanjenje vrijednosti ostale aktive po Stage-u					
Umanjenje vrijednosti 31.12.2019./01.01.2020.	889	2.574	4.796	-	8.259
Smanjenje	(115)	(232)	(49)	-	(396)
Povećanje	1.105	845	1.415	-	3.365
Zatvoreno	(836)	(1.104)	(542)	-	(2.482)
Računovodstveni otpis	-	-	(2.329)		(2.329)
31.12.20					
S1	906	5	-	527	1.438
S2	121	2.027	-	373	2.521
S3	16	51	3.291	26	3.384
Ukupno umanjenje vrijednosti 31.12.2020.	1.043	2.083	3.291	926	7.343

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****e) Pregled kredita – Covid-19**

Portfolio kredita sa mjerama koje su odobrene klijentima u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ kao i Programom posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, koje su primjenjivane tokom 2021. godine sa ciljem da se ublaže negativne ekonomske posljedice pandemije, na dan 31.12.2021. godine iznosi 210.239 hiljada BAM. Od ovog iznosa, 194.537 hiljada BAM kreditne izloženosti je izašlo iz mjera (istekle mjere), dok izloženosti po osnovu kredita u iznosu od 15.702 hiljada BAM imaju aktivne mjere.

Portfolio kredita sa ukupno odobrenim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan 31.12.2021. godine, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Plasmani ostalim komitentima po Stage-u - sve mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
S1	141.210	653
S2	58.687	5.022
S3	10.342	3.421
Izloženost	210.239	9.096

Plasmani ostalim komitentima po segmentima - sve mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	2.530	13
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	21.545	133
Preduzetnici	7.158	779
Neprofitne organizacije	152	8
Stanovništvo	23.543	1.850
Druga preduzeća	155.311	6.313
Izloženost	210.239	9.096

Portfolio kredita sa ukupno odobrenim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan 31.12.2020. godine, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Plasmani ostalim komitentima po Stage-u - sve mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
S1	241.331	1.161
S2	23.883	1.592
S3	5.907	1.477
Izloženost	271.121	4.230

Plasmani ostalim komitentima po segmentima - sve mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	8.295	41
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	26.365	202
Preduzetnici	7.233	122
Neprofitne organizacije	264	22
Stanovništvo	27.592	1.111
Druga preduzeća	201.372	2.732

Izloženost	271.121	4.230
38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)		

38.2. Kreditni rizik (nastavak)**e) Pregled kredita – Covid-19 (nastavak)**

		(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po stepenu rizičnosti - sve mјere	Ukupno krediti	Umanjenje vrijednosti
	31.12.2021.	31.12.2021.
Građani	23.543	1.850
Nerizična djelatnost	19.557	72
Rizična djelatnost	85.629	1.662
Visokorizična djelatnost	81.510	5.512
Izloženost	210.239	9.096

		(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po stepenu rizičnosti - sve mјere	Ukupno krediti	Umanjenje vrijednosti
	31.12.2020.	31.12.2020.
Građani	27.592	1.110
Nerizična djelatnost	43.489	198
Rizična djelatnost	110.165	894
Visokorizična djelatnost	89.875	2.028
Izloženost	271.121	4.230

Portfolio kredita sa aktivnim COVID mjerama na 31.12.2021.

Banka je zaključno sa 31.12.2021. godine na izloženost od 210.239 hiljada BAM odobrila klijentima neke od posebnih mјera u skladu sa Programom posebnih COVID mјera. Na posmatrani datum izloženost na kojima su nevedene mјere još aktivne i koje nisu istekle iznosi 15.702 hiljade BAM sa umanjenjem vrijednosti u iznosu od 881 hiljadu BAM, a što je prikazano u narednim tabelama.

		(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po Stage-u - aktivne mјere	Ukupno krediti	Umanjenje vrijednosti
	31.12.2021.	31.12.2021.
S1	1.316	7
S2	14.379	870
S3	7	4
Izloženost	15.702	881

		(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po Stage-u - aktivne mјере	Ukupno krediti	Umanjenje vrijednosti
	31.12.2020.	31.12.2020.
S1	74.961	388
S2	8.798	603
S3	6	5
Izloženost	83.765	996

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****e) Pregled kredita – Covid-19 (nastavak)**

Plasmani ostalim komitentima po segmentima - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	-	-
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	-	-
Preduzetnici	3.076	234
Stanovništvo	-	-
Druga preduzeća	12.626	647
Izloženost	15.702	881

Plasmani ostalim komitentima po segmentima - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	8.295	41
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	4.579	35
Preduzetnici	5.100	26
Stanovništvo	4.030	118
Druga preduzeća	61.761	776
Izloženost	83.765	996

Plasmani ostalim komitentima po stepenu rizičnosti - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
Građani	-	-
Nerizična djelatnost	-	-
Rizična djelatnost	52	4
Visokorizična djelatnost	15.650	877
Izloženost	15.702	881

Plasmani ostalim komitentima po stepenu rizičnosti - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
Građani	4.030	118
Nerizična djelatnost	8.295	41
Rizična djelatnost	28.988	225
Visokorizična djelatnost	42.452	612
Izloženost	83.765	996

38 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka gubitka odnosno negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, kada Banka nije sposobna da izmiri sve dospjele obaveze. Rizik likvidnosti proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva.

Da bi se smanjio ili ograničio ovaj rizik, Banka adekvatnim upravljanjem aktivom i pasivom, prateći buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnoj osnovi vrši diverzifikaciju izvora finansiranja.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti Banka sprovodi aktivnosti koje obezbeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno novčanih tokova i kontunuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovanja. Banka svakodnevno prati i analizira stanje u okruženju tj. privredna dešavanja kako bi se blagovremeno pripremila na potencijalne rizike.

Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti Banke, propisani su način, dinamika i odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti kao i Plan likvidnosti za nepredviđene slučajevе u slučaju nepredviđenih situacija koje mogu ugroziti likvidnost Banke.

Zbog činjenice da depoziti nebankarskog sektora čine najznačajniji izvor sredstava Banke, likvidnosni rizici predstavljaju posebno osjetljive rizike.

Banka obezbeđuje dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza, redovno planira potrebe za likvidnim sredstvima uključujući i identifikaciju očekivanih i neočekivanih novčanih odliva, provodi politiku upravljanja aktivom i pasivom koja osigurava održavanje optimalnog stanja rezervi likvidnosti.

U upravljanju rizikom likvidnosti Banka se oslanja na stabilne izvore finansiranja, ugovorene rokove dospijeća i maksimalno moguću diverzifikaciju izvora po dospijeću, izbjegavajući situacije koje mogu dovesti do potrebe da obezbeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama koje su značajno više od tržišnih.

Banka održava portfolio koji se sastoje od visokolikvidnih hartija od vrijednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija.

U skladu sa zakonskim okvirima i internim limitima, politikama i procedurama, Banka upravlja ročnom usklađenošću tako što izrađuje projekciju cashflow-a, prateći nivo koncentracije depozita koji dospajevaju (po određenim vremenskim intervalima), uzimajući u obzir vjerovatnoću odliva (stres testovi) i priliva novih depozita.

Prema podacima na dan 31. decembra 2021. godine Banka je ostvarila visoke koeficijente likvidnosti, kroz visok nivo iznosa likvidnih rezervi koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, novčanih sredstava kod domaćih i ino banaka i portfolija visokolikvidnih hartija od vrijednosti.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je u potpunosti ispunila sve regulatorne limite ali i zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS koja se odnosi na likvidnost. Obavezna rezerva je održavana prema propisima utvrđenim od strane Centralne Banke BIH.

Banka na dan 31. decembra 2021. godine ima veću dospajevajuću pasivu u odnosu na aktivan, kumulativno u periodu do godinu dana, u iznosu od 374.187 hiljada BAM (na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu od 374.340 hiljada BAM). Porast je uslovjen trendom velikog rasta depozita po viđenju, iz razloga porasta broja klijenata i povećanja poslovanja preko Nove banke. Rukovodstvo Banke primjenom redovnih stress testova redovno analizira tekuću likvidnost, uzimajući u obzir strukturu i diverzifikaciju izvora finansiranja. Obzirom da se banka dominantno finansira iz depozita stanovništva koji imaju nisku stopu fluktuacije, smatra se da likvidnost banke u ovom ročnom razredu neće biti ugrožena. Banka konstantno održava visoku stopu likvidnosti, u cilju stvaranja zaštitnog buffera za potrebe likvidnih odliva. Banka takođe održava i visok nivo finansijske imovine raspoložive za prodaju, kao dodatnu likvidnosnu rezervu.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

U skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti (član 77.), te internom Metodologijom za utvrđivanje, mjerjenje i praćenje pozicija finansiranja raspored pozicija dospjevajuće aktive i pasive se zasniva na ugovorenim ročnostima, odnosno prema preostalom roku do dospijeća za stavke koje imaju definisanu ugovorenu ročnost ili prema definisanim ugovorenim uslovima (minimalne uplate), s tim da se za pozicije koje imaju ili su imale ugovorenu ročnost, a očekuje se da se neće naplatiti o roku dospijeća u skladu sa pripadajućim nivoom kreditnog rizika raspoređuju u ročni razred preko 5 godina (sva dospjela potraživanja S3 i S2), ili na strani pasive ako je podnijet i odobren zahtjev za prijevremeno razročenje uz otkazni rok (31 dan) raspored se vrši u skladu sa zahtjevom - na dan razročenja. Tabela ispod prikazuje stanje na dan 31. decembra 2021. godine:

31. decembar 2021.	Do 1 mjesec 000 BAM	Od 1 do 3 mjeseca 000 BAM	Od 3 do 12 mjeseci 000 BAM	Od 1 do 5 godina 000 BAM	Preko 5 godina 000 BAM	Ukupno 000 BAM
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	595.017	-	-	-	-	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	230.771	-	-	-	-	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	674	699	5.952	8.683	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.472	-	-	-	-	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	269.559	-	-	-	1.272	270.831
Plasmani drugim bankama	317	-	-	-	-	317
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	30.710	71.497	292.231	658.724	397.366	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	-	46.106	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	599	-	5.595	2.456	92	8.742
Ostala potraživanja i AVR	18.661	917	4.848	2.148	3.293	29.867
Odložena poreska sredstva	-	-	-	175	-	175
Ukupno aktiva	1.158.106	73.088	303.373	669.455	459.276	2.663.298
Obaveze						
Depoziti komitenata	1.334.838	112.811	349.625	265.954	5.491	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	3.056	6.467	30.326	127.861	125.725	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	13	422	676	696	35	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	997	-	-	-	-	997
Ostale obaveze i PVR	29.089	1.771	5.295	7.361	1.453	44.969
Odložene poreske obaveze	368	-	-	-	-	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	15.040	22.560	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	215.368	215.368
Ukupno obaveze	1.368.361	121.471	385.922	416.912	370.632	2.663.298
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan 31. decembar 2021. godine	(210.255)	(48.383)	(82.549)	252.543	88.644	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Tabela ispod prikazuje stanje na dan 31. decembra 2020. godine:

31. decembar 2020.	Do 1 mjesec 000 BAM	Od 1 do 3 mjeseca 000 BAM	Od 3 do 12 mjeseci 000 BAM	Od 1 do 5 godina 000 BAM	Preko 5 godina 000 BAM	Ukupno 000 BAM
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	300.810	-	-	-	-	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	202.148	-	-	-	-	202.148
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	13	26	-	39
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	11.418	-	-	-	-	11.418
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	268.774	-	-	-	1.237	270.011
Plasmani drugim bankama	264	-	-	-	-	264
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	31.457	65.952	298.199	679.269	355.745	1.430.622
Materijalna imovina	-	-	-	-	51.984	51.984
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.830	2.830
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	998	3.776	13.223	92	18.089
Ostala potraživanja i AVR	17.828	201	6.120	2.372	2.565	29.086
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-
Ukupno aktiva	832.699	67.151	308.108	694.890	414.453	2.317.301
Obaveze						
Depoziti komitenata	1.039.072	130.392	343.511	252.246	6.050	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	2.405	5.444	27.333	126.774	117.345	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	72	380	601	359	26	1.438
Rezervisanja za potencijalne obaveze	1.057	-	-	-	-	1.057
Ostale obaveze i PVR	24.050	1.986	5.493	8.800	1.772	42.101
Odložene poreske obaveze	502	-	-	-	-	502
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	7.520	30.080	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	184.031	184.031
Ukupno obaveze	1.067.158	138.202	376.938	395.699	339.304	2.317.301
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan 31. decembar 2020. godine	(234.459)	(71.051)	(68.830)	299.191	75.149	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Sljedeća tabela pokazuje potencijalne i preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospijeća na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine:

31. decembar 2021.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	1.553	43.157	80.864	67.889	1.566	195.029
Preuzete obaveze	43	16.378	66.261	58.660	21.274	162.616
Ukupno	1.596	59.535	147.125	126.549	22.840	357.645

31. decembar 2020.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	11.645	25.143	83.259	40.032	1.962	162.041
Preuzete obaveze	7.927	15.094	64.287	53.634	21.222	162.164
Ukupno	19.572	40.237	147.546	93.666	23.184	324.205

Banka ne očekuje da će sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene prije isteka roka dospijeća istih.

38.4. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati uslijed promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama koje odobrava Nadzorni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima. U okviru Sektora za upravljanje rizicima, organizованo je Odjeljenje upravljanja tržišnim i operativnim rizicima koje ima za cilj upravljanje tržišnim rizicima. Rad Odjeljenja za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima prije svega podrazumijeva praćenje tržišnih rizika prema utvrđenim limitima, kao i praćenje rizika koji proističu iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu kamatnih stopa što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom Banke.

Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata.

Banka je utvrdila Politiku za upravljanje kamatnim rizicima čiji je cilj upravljanje i ograničavanje potencijalnog gubitka Banke. Poslovna politika Banke određuje principe po kojima se ugovara, obračunava i naplaćuje kamata na kredite i druge plasmane (aktivna kamata), kao i principe po kojima se vrši kalkulacija i plaćanje kamate na depozite, uloge i druga primljena sredstva (pasivna kamata).

Kamatna stopa je određena na bazi roka dospijeća, iznosa, namjene, izvora, valute i drugih parametara. Sve kamatne stope utvrđene su na godišnjem nivou, osim u slučaju kada je pored stopa upisan drugi vremenski period.

Strategijom upravljanja kamatnim rizikom Banka je jasno definisale principe vezane za promjenu kamatne stope, sistem mjerjenja kao i upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)**

Osnovni principi strategije upravljanja kamatnim rizikom su uključivanje analize rizika promjene kamatnih stopa u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou u cilju sprečavanja nastanka negativnih posljedica na poslovni proces i rezultat poslovanja.

Banka posebnu pažnju posvećuje diverzifikaciji pozicija bilansa da bi se izbjegla nepovoljna koncentracija koja za posljedicu može imati povećan rizik od negativnog uticaja na kapital Banke.

Banka u skladu sa vrstom proizvoda, izvora finansiranja, roka i iznosa, ugovara fiksne ili promjenjive pasivne i aktivne kamatne stope. Takođe, izračunava odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit.

U mjerenu izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi Banka koristi pojednostavljeni obračun procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe pojednostavljenog obračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u vremenske zone, sa procijenjenim modifikovanim trajanjem i na njih se primjenjuje standardni kamatni šok od 200 baznih poena.

U cilju upravljanja kamatnim rizikom, Banka kroz stres testove vrši analizu senzibilne aktive i pasive, utvrđuje moguće kamatne gapove i definiše mjere za održavanje kamatnog rizika na nivou prihvatljivom za Banku.

Sljedeće tabele prikazuju izloženost Banke riziku promjene kamatne stope na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine. Sredstva i obaveze Banke su kategorizovane ranijim od datuma određivanja cijene (re-pricing date) ili datumu dospijeća:

31. decembar 2021.	Do 1 mjesec 000 BAM	Do 3 mjeseca 000 BAM	Od 3 do 12 mjeseci 000 BAM	Od 1 do 5 godina 000 BAM	Preko 5 godina 000 BAM	Nekama tonosno 000 BAM	Ukupno 000 BAM
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	487.002	-	-	-	-	108.015	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	230.771	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	16.008	-	-	-	-	-	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.472	-	-	-	-	-	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	269.559	-	-	-	-	1.272	270.831
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	-	317	317
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	30.710	71.497	292.231	658.724	397.366	-	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	46.106	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	8.742	8.742
Ostala potraživanja i AVR	-	-	-	-	-	29.867	29.867
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	175	175
Ukupno aktiva	815.751	71.497	292.231	658.724	397.366	427.729	2.663.298
Obaveze							
Depoziti komitenata	370.862	92.388	346.120	261.730	5.198	992.421	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	3.056	6.467	30.326	127.861	125.725	-	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.842	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	997	997
Ostale obaveze i PVR	-	-	-	-	-	44.969	44.969
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	368	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	15.040	22.560	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	215.368	215.368
Ukupno obaveze	373.918	98.855	376.446	404.631	153.483	1.255.965	2.663.298

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2021. godine	441.833	(27.358)	(84.215)	254.093	243.883	(828.236)	-
---	----------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	------------------	---

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.4. Tržišni rizik (nastavak)

Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

31. decembar 2020.	<i>Do 1 mjesec 000 BAM</i>	<i>Do 3 mjeseca 000 BAM</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci 000 BAM</i>	<i>Od 1 do 5 godina 000 BAM</i>	<i>Preko 5 godina 000 BAM</i>	<i>Nekama tonosno 000 BAM</i>	<i>Ukupno 000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	220.987	-	-	-	-	79.823	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	202.148	202.148
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	39	-	-	-	-	-	39
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	11.418	-	-	-	-	-	11.418
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	268.735	-	-	-	-	1.276	270.011
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	-	264	264
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	31.457	65.952	298.199	679.269	355.745	-	1.430.622
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	51.984	51.984
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.830	2.830
Sredstva stičena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	18.089	18.089
Ostala potraživanja i AVR	952	753	-	-	-	27.381	29.086
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno aktiva	533.588	66.705	298.199	679.269	355.745	383.795	2.317.301
Obaveze							
Depoziti komitenata	400.090	128.735	341.304	248.131	5.063	647.948	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	2.405	5.444	27.333	126.774	117.345	-	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.438	1.438
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	1.057	1.057
Ostale obaveze i PVR	-	-	-	-	-	42.101	42.101
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	502	502
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	7.520	30.080	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	184.031	184.031
Ukupno obaveze	402.495	134.179	368.637	382.425	152.488	877.077	2.317.301
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2020. godine	131.093	(67.474)	(70.438)	296.844	203.257	(493.282)	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Ukoliko se posmatra prosječna kamatonosna aktiva i pasiva u toku 2021. i 2020. godine, Banka je na dan 31.12.2021. godine imala prosječnu kamatnu stopu na aktivu u iznosu od 3,04% (2020. godina: 3,36%), dok je prosječna kamatna stopa na pasivu iznosila 0,66% (2020. godina: 0,82%), što pokazuje sljedeća tabela:

	2021. 000 BAM	2020. 000 BAM
1. Prosječna kamatonosna pasiva	2.326.044	1.960.000
Prosječno stanje depozita	2.033.820	1.701.676
Prosječno stanje kreditnih linija	292.224	258.325
2. Prosječna kamatna stopa na depozite i kreditne linije	0,63%	0,82%
Prosječna kamatna stopa na depozite	0,55%	0,75%
Prosječna kamatna stopa na kreditne linije	1,13%	1,25%
3. Prosječno stanje kredita	1.501.477	1.451.606
Prosječno stanje kredita iz vlastitih izvora	1.209.253	1.193.581
Prosječno stanje kredita - tuđi izvori	292.224	258.025
4. Prosječna kamatna stopa na kredite	4,34%	4,24%
Prosječna kamatna stopa na kredite vlastiti izvori	4,52%	4,35%
Prosječna kamatna stopa na kredite tuđi izvori	3,61%	3,69%
5. Ukupna prosječna kamatonosna aktiva	2.316.419	1.831.956
6. Ukupna prosječna kamatonosna pasiva	2.326.044	1.960.000
7. Rashodi od kamata	15.674	16.033
Rashodi kamata od depozita	12.292	12.808
Rashodi kamata po kreditnim linijama	3.382	3.224
8. Prihodi od kamata	62.562	61.489
Prihodi od kamata vlastiti izvori	52.263	51.962
Prihodi od kamata kreditne linije	10.299	9.527
Prosječna kamatna stopa na aktivu	3,04%	3,36%
Prosječna kamatna stopa na pasivu	0,66%	0,82%

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

S obzirom da kamatonosna finansijska sredstva i finansijske obaveze nisu prevashodno bazirani na varijabilnim kamatnim stopama, Banka smatra da osjetljivost prihoda i rashoda na promjene u tržišnim kamatnim stopama nije značajna.

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost bilansa uspjeha Banke na promjene kamatnih stopa uz održavanje ostalih varijabli konstantnim. Osjetljivost bilansa uspjeha predstavlja efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na dobitak ili gubitak perioda koji su bazirani na varijabilnim stopama na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2020. godine.

	Povećanje je (smanjenje) u procenčnim poenima 2021.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2021. 000 BAM	Povećanje (smanjenje) u procenčnim poenima 2020.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2020. 000 BAM
EUR	0,5%(0,5%)	132/(132)	0,5%(0,5%)	(325)/325
USD	0,5%(0,5%)	(344)/344	0,5%(0,5%)	(55)/55
BAM	0,5%(0,5%)	(54)/54	0,5%(0,5%)	(756)/756

Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena valutnih kurseva i opasnosti da nepovoljne promjene imaju za rezultat gubitak Banke. Rizik nastaje kada Banka ima otvorenu valutnu (deviznu) poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međunalutnih odnosa, odnosno promjene cijene BAM u odnosu na druge valute.

Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Banka upravlja valutnim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama valutnog kursa.

U cilju upravljanja valutnim rizikom, Banka koristi savremeni informacioni server Refinitiv Eikon za dobijanje pravovremenih informacija o kretanjima na tržištu, informacija o kreditnim bonitetima zemalja sa kojima ima poslovnu saradnju, a na osnovu kojih donosi pravovremene odluke o upravljanju deviznim sredstvima u cilju minimiziranja, odnosno, disperzije rizika.

Deviznom pozicijom se upravlja na dnevnom nivou uz podršku nekoliko aplikativnih sistema, koji obezbjeđuju tzv. real time informacije o svim deviznim transakcijama obavljenim unutar Banke, a koje bi eventualno mogle uticati na rizik otvorenih pozicija i u skladu s tim preduzima mjere zaštite i održavanje istog do nivoa prihvatljivog za Banku.

Na dan 31.12.2021. Banka je ispunjavala sve propise i smjernice za upravljanje valutnim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene politikama Banke.

Banka na dan 31. decembra 2021. godine ima umjerenu izloženost u EUR-ima, međutim Banka nije izložena deviznom riziku jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, imajući u vidu da Centralna banka Bosne i Hercegovine počev od 1997. godine održava monetarnu stabilnost u skladu sa „currency board aranžmanom“ (1 EUR = 1,95583 BAM).

	Promjene u deviznom kursu (%) 2021.	Efekat na bilans uspjeha 2021. 000 BAM	Promjene u deviznom kursu (%) 2020.	Efekat na bilans uspjeha 2020. 000 BAM
CHF	(4,24%)	8,56	0,00%	-
USD	(8,27%)	4,21	8,53%	7,85

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Valutni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2021. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

31. decembar 2021.	<i>EUR</i>	<i>USD</i>	<i>CHF</i>	<i>Ostale valute</i>	<i>Ukupno u stranoj valuti</i>	<i>Ukupno u domaćoj valuti</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	62.028	6.513	15.537	6.978	91.056	503.961	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	230.771	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	-	-	-	16.008	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	154	12.299	-	-	12.453	19	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	234.791	-	-	-	234.791	36.040	270.831
Plasmani drugim bankama	94	25	-	-	119	198	317
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	1.092.781	-	-	-	1.092.781	357.747	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	46.106	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	8.742	8.742
Ostala potraživanja i AVR	12.171	4.665	-	-	16.836	13.031	29.867
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	175	175
Ukupno aktiva	1.402.019	23.502	15.537	6.978	1.448.036	1.215.262	2.663.298
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	1.012.231	22.828	15.328	3.526	1.053.913	1.014.806	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	293.435	-	-	-	293.435	-	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.842	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	997	997
Ostale obaveze i PVR	10.145	725	411	1.750	13.031	31.938	44.969
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	368	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.600	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	215.368	215.368
Ukupno obaveze	1.353.411	23.553	15.739	5.276	1.397.979	1.265.319	2.663.298
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2021. godine	48.608	(51)	(202)	1.702	50.057	(50.057)	-

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.4. Tržišni rizik (nastavak)

Valutni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2020. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

31. decembar 2020.	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u domaćoj valuti	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	31.732	5.000	16.517	4.107	57.356	243.454	300.810
Obavezna rezervna kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	202.148	202.148
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	-	-	-	39	39
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	11.291	-	-	11.291	127	11.418
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	220.322	-	-	-	220.322	49.689	270.011
Plasmani drugim bankama	121	19	-	-	140	124	264
Krediti i dospjela potraživanja po kreditima	1.015.291	-	-	-	1.015.291	415.331	1.430.622
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	51.984	51.984
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.830	2.830
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	18.089	18.089
Ostala potraživanja i AVR	14.768	2.230	-	-	16.998	12.088	29.086
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno aktiva	1.282.234	18.540	16.517	4.107	1.321.398	995.903	2.317.301
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	947.220	18.421	12.422	3.084	981.147	790.124	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	279.301	-	-	-	279.301	-	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.438	1.438
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	1.057	1.057
Ostale obaveze i PVR	7.284	211	3.990	495	11.980	30.121	42.101
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	502	502
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.600	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	184.031	184.031
Ukupno obaveze	1.271.405	18.632	16.412	3.579	1.310.028	1.007.273	2.317.301
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2020. godine	10.829	(92)	105	528	11.370	(11.370)	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.5. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik da će doći do gubitka koji bi proistekao iz pada računarskog sistema, ljudskih grešaka, pranevjera ili spoljnih događaja. Kad kontrole prestanu da funkcionišu, operativni rizik može da naruši ugled Banke, može imati zakonske posljedice ili usloviti nastanak finansijskih gubitaka. Banka ne može očekivati da eliminiše sve operativne rizike, ali uvođenjem rigoroznog kontrolnog okvira i nadgledanjem i odgovaranjem na potencijalne rizike, Banka je u mogućnosti da upravlja ovim rizicima. Kontrola uključuje efektivnu podjelu dužnosti, pristupa, ovlašćenja i usaglašavanje procedura, obuku osoblja i proces nadgledanja, uključujući i internu reviziju.

Banka operativnim rizicima upravlja na osnovu prikupljenih podataka o štetnim događajima, praćenjem ključnih indikatora o operativnim rizicima, procjene operativnih rizika pri donošenju odluka o poslovnim promjenama, te o istom, kao i o rezultatima upravljanja operativnim rizicima izvještava Upravu Banke.

Banka prati operativne rizike na dnevnoj osnovi putem seta ključnih risk indikatora (KRI), procjene rizika fizičke sigurnosti, informacione sigurnosti po standardu ISO 27001, kao i rizika povezanih sa zdravljem ljudi u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti na radu. Za procjenu rizika u poslovnim linijama koriste se upitnici za samoocjenjivanje (CRSA).

U cilju efikasnog upravljanja operativnim rizikom, Banka koristi softver za evidentiranje operativnih gubitaka i incidenata kojim je omogućeno efikasnije kreiranje baze i praćenje trendova što ima za cilj donošenje pravovremenih odluka i kreiranje dugoročne osnove za napredni model upravljanja operativnim rizikom.

Korištenjem sopstvenog znanja i bez angažovanja spoljnih konsultanata, Banka je u toku 2014. godine certifikovala sopstveni sistem upravljanja informacionom sigurnosti po međunarodnom standardu ISO 27000, a u 2016. godini izvršena je redovna godišnja provjera od strane TUV Austria. Na taj način Banka je dokazala da dijelom operativnog rizika koji je povezan sa primjenom informacionih tehnologija, upravlja u skladu sa međunarodno priznatim okvirom - ISO 27000.

Banka provodi periodičnu obuku osoblja iz bezbjednosne kulture prema usvojenom planu i programu. Program obuhvata fizičku sigurnost, informacionu sigurnost, zaštitu ličnih podataka i odabrana poglavља iz krivičnog zakonodavstva.

38.6. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kome je Banka izložena podrazumijevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.

Banka najvećim dijelom plasira sredstva komitentima iz Republike Srpske, dok je riziku zemlje izložena u dijelu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Sektor za upravljanje rizicima je kreirao metodologiju za određivanje limita plasmana u druge banke. Na osnovu analiza Sektor za sredstva sačinjava prijedlog na osnovu koga Sektor za upravljanje rizicima, a po osnovu procjene rizika, određuje limite koje usvaja Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke.

Rizik zemlje Banka minimizira i politikom plasiranja sredstava u inostranstvo, prvenstveno kratkoročnim oručavanjem sredstava kod prvoklasnih inostranih banaka.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.7. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi Banke koji se odnose na upravljanje kapitalom obuhvataju ne samo usklađenost sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske u pogledu strukture kapitala i održavanja nivoa adekvatnosti kapitala nego i:

- da obezbijedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama,
- da obezbijedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka stalno vrši monitoring strukture kapitala, stope adekvatnosti kapitala, kao i nadzor na održavanju zakonom propisanih limita koji se odnose na pozicije kapitala. Zakon o bankama i propisi Agencije za bankarstvo Republike Srpske propisuju minimalni iznos kapitala od 15 miliona BAM i stopu adekvatnosti kapitala od najmanje 12%.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine, kao i stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske:

	2021. 000 BAM	2020. 000 BAM
Regulatorni kapital		
- Osnovni kapital	185.495	168.577
- Dopunski kapital	34.869	44.676
Ukupno regulatorni kapital	220.364	213.253
Iznos izloženosti ponderisan rizikom za kreditni rizik, kreditni rizik izloženosti finansijskih derivata, te slobodne isporuke	1.247.133	1.226.994
Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik	-	-
Iznos izloženosti riziku za operativni rizik	108.034	156.517
Ukupno ponderisani rizici (nerevidirano)	1.355.167	1.383.511
Stopa redovnog osnovnog kapitala	13,69%	12,18%
Stopa osnovnog kapitala	13,69%	12,18%
Stopa regulatornog kapitala	16,26%	15,41%

U skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske kapital Banke sastoji se od:

1. Redovni osnovni kapital
2. Dodatni osnovni kapital
3. Osnovni kapital (1+2)
4. Dopunski kapital
5. Regulatorni kapital (3+4)

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.7. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Regulatorni kapital banke predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja. Osnovni kapital banke predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Odbitne stavke osnovnog kapitala su iznos nematerijalne imovine, nepokriveni gubitak iz prethodnih godina i gubitak tekuće godine, knjigovodstvena vrijednost akcija u posjedu Banke.

Dopunski kapital je zbir instrumenata kapitala, subordiniranih dugova, opštih ispravki vrijednosti za kreditne gubitke i drugih stavki dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2021. godine Redovni osnovni kapital Banke čine:

- akcionarski kapital,
- rezerve kapitala forirane iz dobiti,
- zadržana dobit,
- ostali ukupan rezultata

umanjeno za regulatorna usklađivanja:

- nematerijalna ulaganja (softveri, licence)
- odložena poreska sredstva i
- ulaganje u instrumente redovnog osnovnog kapitala

Banka nema pozicije u dodatnom kapitalu.

Osnovni kapital je jednak redovnom osnovnom kapitalu.

Dopunski kapital čini:

- opšte ispravke vrijednosti za kreditne gubitke koje predstavljaju ispravke vrijednosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 u skladu sa MSFI 9 ili 1,25% ponderisane rizične aktive za kreditni rizik, u zavisnosti koji iznos je manji i
- subordinirani dug.

Agencija za bankarstvo RS je sa ciljem usklađivanja sa pristupom koji su primjenili regulatori iz Evropske unije i okruženja u martu 2020. godine donijela Instrukciju za primjenu pojedinih odredbi Odluke o izračunavanju kapitala banaka kojom je definisala dinamiku isključivanja ispravki vrijednosti iz dopunskog kapitala, pri čemu je krajnji rok za usklađivanje 31. decembra 2021. godine.

Na dan 31. decembra 2021. godine dopunski kapital Banke se sastoji samo od subordiniranog duga.

Iznos subordiniranog duga koji se može uključiti u dopunski kapital banke u toku posljednjih pet godina do dospijeća instrumenta izračunava se množenjem nominalnog iznosa subordinisanog duga na prvi dan posljednjeg 5-godišnjeg perioda do dana dospijeća u skladu sa ugovorom podijeljen sa brojem kalendarskih dana u tom periodu i pomnožen sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospijeća instrumenta ili subordinisanog duga.

Na dan 31. decembra 2021. godine priznati iznos subordiniranog duga iznosi 34.869 hiljada BAM, a nominalni iznos 37.600 hiljada BAM. Nepriznati dio iznosi 2.731 hiljada BAM, iz razloga što je prvi dan posljednjeg 5-godišnjeg perioda nastupio 04. maja 2020. godine te su do 31. decembra 2021. godine nastupila još 4 datuma prvog dana 5-godišnjeg perioda.

U skladu sa Zakonom i Odlukom Agencije, banka mora u svakom trenutku ispunjavati minimum kapitalnih zahtjeva:

- 1) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%,
- 2) stopu osnovnog kapitala od 9%,
- 3) stopu regulatornog kapitala od 12%.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.7 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Stope kapitala izračunavaju se na sljedeći način:

- 1) stopa redovnog osnovnog kapitala kao odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 2) stopa osnovnog kapitala kao odnos osnovnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 3) stopa adekvatnosti regulatornog kapitala kao odnos regulatornog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Ukupni iznos izloženosti riziku izračunava se kao zbir:

- kreditnog rizika,
- tržišnog rizika (devizni rizik, rizik namirenja, robni rizik),
- operativnog rizika.

Rizikom ponderisana aktiva (kreditni rizik) je bilansna i vanbilansna rizična aktiva umanjena za rezervisanja po regulatornom zahtjevu i ponderisana propisanim ponderom u svrhu utvrđivanja kapitalnog zahtjeva. Kod utvrđivanja kreditnog rizika primjenjuju se propisane tehnike smanjenja kreditnog rizika (kolaterali i sl.).

Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunava se kao 15% trogodišnjeg prosjeka pokazatelja iz bilansa uspjeha, odnosno prihoda i rashoda koji se prema Odluci Agencije uključuju u obračun pomnožen sa kapitalnim zahtjevom u iznosu od 8,33 (za 2020. godinu kapitalni zahtjev je iznosio 12,5).

Banka izračunava kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene devizne pozicije prelazi 2% njenog regulatornog kapitala. Metodologija izračunavanja neto otvorene devizne pozicije propisana je Odlukom Agencije.

Pored minimalnih zahtjeva za održavanje stope adekvatnosti redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala, banke imaju obavezu da održavaju i zaštitne slojeve kapitala.

U skladu sa Odlukom Agencije zaštitni sloj za očuvanje kapitala jeste regulatorni kapital koji banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Ovaj zahtjev dovodi do povećanja i ostale dvije stope adekvatnosti kapitala.

Osim propisanih stopa adekvatnosti kapitala banka je dužna da održava stopu finansijske poluge (leverage ratio) najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge predstavlja odnos osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke. Na dan 31. decembra 2021. godine stopa finansijske poluge iznosi 6,61% (2020. godina: 7,41%).

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Po mišljenju Uprave Banke, iznosi finansijskih sredstava i obaveza iskazani u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodstojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju sredstva ili plaćena za prenos duga redovnom transakcijom između učesnika na tržištu na datum mjerjenja. Na osnovu podataka o tehnikama vrednovanja koji se koriste za mjerjenje fer vrijednosti, finansijska imovina i finansijske obaveze kategorizovane su pod tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Kotirane cijene na aktivnim tržištima (Nivo I)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima najbolje se utvrđuje putem kotiranih cijena identičnih finansijskih instrumenata gdje te kotirane cijene predstavljaju tržišne vrijednosti/cijene korištene u redovnim transakcijama. To se koristi prvenstveno za vlasničke instrumente kojima se trguje na aktivnom tržištu, dužničke instrumente kojima se trguje na međubankovnom tržištu i kotirane derivative.

Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara (Nivo II)

Ako nema kotiranih cijena za pojedinačne finansijske instrumente, tržišne cijene uporedivih finansijskih instrumenata ili prihvaćeni modeli mjerjenja koji primjenjuju direktno ili indirektno uočljive cijene ili parametre (kamatne stope, krivulje prinosa i kreditni rasponi) moraju se koristiti za utvrđivanje fer vrijednosti. Ovaj nivo uključuje većinu OTC derivativa i nekotiranih dužničkih instrumenata. Finansijski instrument je klasificiran u Nivo II ako su svi značajni podaci u vrednovanju uočljivi na tržištu.

Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara (Nivo III)

Ova kategorija uključuje finansijske instrumente za koje nema uočljivih tržišnih stopa ili cijena.

Fer vrijednost se stoga utvrđuje korištenjem modela mjerjenja i neuočljivih podataka (obično interno dobijenih kreditnih raspona) koji su adekvatni za odnosni finansijski instrument. Ovi modeli koriste prepostavke Uprave i procjene u zavisnosti od transparentnosti utvrđivanja cijena i složenosti finansijskog instrumenta. Finansijski instrument klasificiran je u nivo III ako jedan ili više značajnih podataka nisu direktno uočljivi na tržištu.

Modeli vrednovanja redovno se revidiraju, potvrđuju i kalibriraju.

Finansijski instrumenti čija je fer vrijednost aproksimativno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti

Za finansijska sredstva i finansijske obaveze koje su likvidne ili imaju kratak rok dospjeća (do 3 mjeseca) prepostavlja se da su knjigovodstvene vrijednosti aproksimativno jednake njihovoj fer vrijednosti. Ova prepostavka se takođe odnosi na depozite po viđenju, štedne depozite bez roka dospjeća i finansijske instrumente sa varijabilnim kamatnim stopama.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koje se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti, se procjenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente na osnovu kotiranih cijena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cijene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivoj prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospjeća.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrijednosti

Finansijski instrumenti, kao što su hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, se vrednuju po fer vrijednosti baziranoj na dostupnim tržišnim informacijama, odnosno korišćenjem kotirane tržišne cijene na dan izvještavanja.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza (nastavak)*****31. decembar 2021. godine***

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina po amortizovanom trošku				
Obveznice Republike Srpske	-	26	-	26
Korporativne obveznice	-	15.982	-	15.982
Ukupno	-	16.008	-	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
Hartije od vrijednosti za trgovanje	12.472	-	-	12.472
Ukupno	12.472	-	-	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat				
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	-	-	1.273	1.273
Obveznice Republike Srpske	-	269.558	-	269.558
Ukupno finansijska imovina	-	269.558	1.273	270.831

31. decembar 2020. godine

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina po amortizovanom trošku				
Obveznice Republike Srpske	-	39	-	39
Korporativne obveznice	-	-	-	-
Ukupno	-	39	-	39
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
Hartije od vrijednosti za trgovanje	11.418	-	-	11.418
Ukupno	11.418	-	-	11.418
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat				
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	-	-	1.237	1.237
Obveznice Republike Srpske	-	268.774	-	268.774
Ukupno finansijska imovina	-	268.774	1.237	270.011

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

39. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi koji su korišćeni za kursiranje bilansnih pozicija denominiranih u stranoj valuti na 31. decembar 2021. i 2020. godine u Konvertibilnu marku (BAM) su bili sljedeći:

31. decembar	2021.	2020.
EUR	1,95583	1,95583
USD	1,72563	1,59257
CHF	1,88732	1,80145

40. DOGAĐAJI POSLIJE DANA BILANSIRANJA

Dana 11. februara 2022 godine na lični zahtev, od strane Nadzornog odbora Banke, razrješeni su dužnosti članovi Uprave banke Dejan Vukosavljević i Borislav Trampa.

Upravu Nove banke a.d Banja Luka od 11. februara 2022. godine čine:

- Siniša Adžić, Predsjednik Uprave banke,
- Jasna Zrilić, član Uprave banke i
- Nenad Nenadić, član Uprave banke.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

Siniša Adžić
Predsjednik Uprave Banke

Jasna Zrilić
Član Uprave Banke

Tijana Pjević
Direktor sektora